

Årsberetning2023

Innlandet fylkeskommune

Fylkeskommunedirektøren oppsummerer 2023

Innlandet fylkeskommune har levert gode resultater i 2023 på tross av at det har vært et urolig år som har vært preget av hendelser utenfor vår kontroll. Det er krig i Europa og også Innlandet må håndtere et stort antall flyktninger. Det er høy inflasjon og økte renter, og dette påvirker våre skatteinntekter og økonomien til bedrifter og privatpersoner. Uværet "Hans" medførte stor skade på infrastrukturen i Innlandet og påvirket hverdagen til mange innbyggere. Det ble også omfattende skader på fylkesvegene. Mye ble utbedret i 2023, men arbeidet med reparasjoner fortsetter i 2024.

Fylkeskommunen har ansvaret for svært viktige samfunnsoppgaver. Resultatene for tjenestene vi leverer til innbyggerne har vært gode:

- Gjennomføringen for skoleåret 2022-2023 var 88,1%. Dette er en nedgang fra årene under pandemien, men høyere enn for skoleåret 2018-2019 da gjennomføringen var på 87,5 %.
- Det er en økning både i godkjente lærekontrakter og i antallet gjennomførte fag- og kompetanseprøver i 2023.
- Innlandets barn og unge er på toppen i Norge når det gjelder å ha lite karieserfaring, selv om resultatene er noe svakere i 2023 sammenlignet med 2022.
- Det arbeides systematisk for å bremse forfallet på vegnettet, og det er i 2023 lagt ned mye ressurser i å utbedre skader etter uværet «Hans».
- Det var 6,5 millioner kollektivreiser (uten skolereiser) i 2023. Det er 1,5 % flere enn i 2019 og hele 15,3 % flere enn i 2022.
- «Innlandsporteføljen» har identifisert de viktigste innovasjonsprosjektene i Innlandet og hva som skal til for at disse skal kunne realiseres.
- Det er stor aktivitet på kulturfeltet og fokus på digital utvikling innenfor bl.a bibliotek tjenester og arkiv.
- Regional plan for det inkluderende Innlandet ble vedtatt av fylkestinget i februar 2023 og Regional plan for klima, energi og miljø og Regional plan for samfunnstryggleik ble vedtatt i juni 2023.

Det økonomiske resultatet for fylkeskommunen viste et netto driftsresultat på 431,7 mill. kroner eller 5,2 % av driftsinntekter. Netto driftsresultat korrigert for statlig bundne fond er på 2,6 %. Regnskapsmessig mindreforbruk i 2023 var på 18,9 mill. kroner og er satt av til egenfinansieringsfond, reservefond og generelt disposisjonsfond jf. økonomi- og finansreglementet. Årsakene til mindreforbruket er sammensatt. Det er lavere skatteinngang enn forutsatt i revidert budsjett og lavere netto finansutgifter. Rammeområdene har gått i balanse eller med mindreforbruk. Fylkeskommunens driftsbudsjetter er stramme og det er viktig at vi har en økonomi som kan håndtere fremtidige utfordringer og uforutsette hendelser med uvær og flom.

Tron Bamrud

fylkeskommunedirektør

Fylkeskommunens mål

Målstrukturen for 2023 er likelydende som den som ble vedtatt for 2022 av fylkestinget i juni 2021 (FT-sak 58/2021). Målstrukturen var et resultat av et bredt arbeid i administrasjonen og med politisk

involvering underveis. I arbeidet tok man utgangspunkt i Innlandsstrategien og FNs 17 bærekraftsmål. Fylkeskommunen har fulgt anbefalingen om å tilpasse bærekraftsmålene til egen virksomhet.



Satsningsområdene tar utgangspunkt i de fire l'ene; innbyggere, infrastruktur, innovasjon og inkludering og er:

- Det skal være godt å bo, utdanne seg og arbeide i Innlandet
- Innlandet skal utvikle seg gjennom nyskaping, innovasjon og økt kompetanse
- Innlandet skal ha velfungerende og sikker infrastruktur som fremmer bosetting og arbeidsplassutvikling
- Alle skal kjenne tilhørighet og trygghet og ha like muligheter i Innlandet

Hovedmål	Delmål
1. Fremme god helse og høy livskvalitet	1.1 God kvalitet i tannhelsetjenesten 1.2 Fornøyde brukere i tannhelsetjenesten 1.3 Motvirke utenforskap og redusere sosiale helseforskjeller 1.4 Gjøre det lett å være fysisk aktiv i hverdagen 1.5 Gode muligheter for at flere velger sykling, gåing og kollektivtransport 1.6 Bedre vannkvalitet
2. Levende, trygge og inkluderende byer og bygder	2.1 Bærekraftig utvikling og samordnet bolig-, areal – og transportplanlegging

	2.2 Attraktive kulturtilbud og gode møteplasser i nærmiljøet 2.3 En sterk og engasjert frivillig sektor 2.4 Fylkesvegnettet knytter byer, bygder og tettsteder sammen 2.5 God dekning av høyhastighetsbredbånd i alle deler av fylket
3. Relevant og god utdanning og muligheter for livslang læring	3.1 Tilrettelegge for kompetanseutvikling tilpasset regionens behov 3.2 Bidra til at unge og voksne i størst mulig grad får realisert sitt læringspotensial 3.3 Øke andelen som fullfører og består videregående opplæring 3.4 Øke andelen unge og voksne med direkte overgang til neste trinn i utdanningsløpet
4. Høy sikkerhet, god fremkommelighet og bærekraftige løsninger i trafikken	4.1 Reduksjon i antall drepte og hardt skadde på fylkesvegnettet 4.2 Reduksjon av forfallet på fylkesvegnettet 4.3 Et fylkesvegnett som ivaretar miljø, robuste økosystemer, artsmangfold og kulturarv 4.4 Trygg og pålitelig skoleskyss 4.5 Høy andel kollektivreisende 4.6 Gode grenseoverskridende mobilitetsløsninger
5. Tilrettelegge for grønn og innovativ verdiskaping og arbeidsplassutvikling	5.1 Bedre vilkår for bedrifter som bidrar til den grønne omstillingen 5.2 Utnytte internasjonale muligheter for utvikling og innovasjon i Innlandssamfunnet 5.3 Fremme bærekraftig økonomisk vekst og økt sysselsetting
6. Et mangfoldig kulturliv og god ivaretagelse av kulturarven	6.1 Gode muligheter for aktivitet, opplevelser og utvikling innen kulturlivet 6.2 Kulturarven blir ivaretatt for identitet, opplevelser og verdiskaping

	6.3 Nyskapende og gode digitale løsninger i kultursektoren 6.4 Være et godt ressurscenter for den regionale og lokale samfunnsdokumentasjonen
7. God og kunnskapsbasert samhandling i samfunnsutviklingen	7.1 Tett samarbeid mellom FoU-miljøer, næringsliv og offentlige aktører 7.2 Digitalisert, oppdatert og relevant kunnskapsgrunnlag for utvikling av Innlandet 7.3 Godt forankrede planprosesser og omforente regionale planer 7.4 Styrke demokratiet gjennom å synliggjøre politikken og de politiske prosessene 7.5 Bidra til god ivaretagelse av samfunnssikkerheten
8. Bærekraftig naturforvaltning og reduserte klimagassutslipp	8.1 Bidra til et klimatilpasset samfunn 8.2 Klimavennlig kollektivtilbud 8.3 Reduksjon av klimagassutslippene fra utvikling, drift og vedlikehold av fylkesvegnettet 8.4 Bevaring og bruk av bygninger som klimatilbud 8.5 Lavt klimaavtrykk fra egen virksomhet 8.6 Bevaring av habitater og biologisk mangfold 8.7 Bevaring og bærekraftig bruk av ferskvannsbaserte økosystemer
9. En effektiv, tillitsskapende og utviklingsorientert organisasjon	9.1 En attraktiv arbeidsplass med god ledelse og aktivt medarbeiderskap 9.2 God økonomistyring og effektiv ressursbruk 9.3 God ivaretagelse av sikkerhet og virksomhetens funksjonsevne 9.4 Helhetlig og sammenhengende digitalisering 9.5 Sikker, robust og moderne IKT-drift og -forvaltning

	9.6 Effektiv informasjonsforvaltning og korrekte arkivdata
	9.7 God og effektiv eiendomsforvaltning

Fylkeskommunen rapporterer ikke direkte på bærekraftmålene. Men alle hovedmålene har en tydelig forankring i ett eller flere av FN17-målene. For eksempel er fylkeskommunens hovedmål «Fremme god helse og høy livskvalitet» utledet fra FN-mål nr. 3 «Sikre god helse og fremme livskvalitet for alle, uansett alder». I kapitlene hvor måloppnåelsen er beskrevet vises også hvilke bærekraftsmål som er knyttet til hovedmålene per rammeområde.

Gjennom en etablert og godt forankret målstruktur kan fylkeskommunen også oppfylle kravene i kommuneloven ift. planlegging, styring og oppfølging. I § 14-4 står det at økonomiplanen skal vise hvordan langsiktige utfordringer, mål og strategier i kommunale og regionale planer skal følges opp, samt at økonomiplanen og årsbudsjettet skal vise fylkestingets prioriteringer og bevilgninger og de målene og premissene som økonomiplanen og årsbudsjettet bygger på. I § 14-7 står det at årsberetningen blant annet skal redegjøre for virksomhetens måloppnåelse.

Vedtak

Fylkeskommunedirektørens innstilling til vedtak:

1. Fylkestinget godkjenner fremlagt årsregnskap for Innlandet fylkeskommune for 2023.
2. Fylkestinget tar årsberetningen for Innlandet fylkeskommune for 2023 til etterretning.

Økonomirapportering drift

Økonomiplan 2023-2026/Årsbudsjett 2023 for Innlandet fylkeskommune ble vedtatt av fylkestinget i desember 2022 (FT-sak 85/22). Det har vært fire budsjettjusteringssaker til fylkestinget i 2023, henholdsvis i april (FT-sak 18/23), juni i forbindelse med 1. tertialrapporteringen (FT-sak 29/23), oktober i forbindelse med 2. tertialrapporteringen (FT-sak 87/23) og desember (FT-sak 102/23).

Resultat drift

Innlandet fylkeskommune sitt regnskap for 2023 er avsluttet med et netto driftsresultat på 431,7 mill. kroner. Netto driftsresultat er disponert med 200,3 mill. kroner til egenfinansiering av investeringer, 214,2 mill. kroner til netto avsetninger til bundne fond (inkl. avsetning "Hans") og 17,3 mill. kroner i netto avsetninger til disposisjonsfond (fylkeskommunale midler).

Netto driftsresultat utgjør 5,2 % av sum driftsinntekter på 8,4 mrd. kroner. Korrigert for bundne fond utgjør netto driftsresultat 2,6 % av driftsinntektene. I 2022 var netto driftsresultat 4,4 % og korrigert netto driftsresultat 2,0 %. Netto driftsresultat korrigert for bundne fond blir lavere når avsetninger til bundne fond er større enn bruk av bundne fond.

Rammeområde (tall i 1000 kr)	Regnskap 2023	Rev. budsjett 2023	Avvik i kr	Forbruk i %	Regnskap 2022
Kompetanse	2 735 333	2 756 721	21 388	99,2 %	2 502 198
Tannhelse	253 352	270 885	17 533	93,5 %	223 714
Kultur	228 218	228 463	246	99,9 %	222 079
Fylkesveger	1 055 877	1 055 913	36	100,0 %	989 506
Kollektivtransport	886 386	892 784	6 398	99,3 %	825 134
Næringsutvikling og int samarbeid	89 077	97 448	8 370	91,4 %	139 727
Samfunn, plan og miljø	70 295	70 295	0	100,0 %	75 170
Adm og fellestjenester	358 406	369 166	10 760	97,1 %	329 933
Frie inntekter/finanstjenester*	-5 676 944	-5 741 674	-64 730	98,9 %	-5 307 462
Sum rammeområder	0	0	0	-	0

*I tabellen over inkluderer rammeområde frie inntekter/finanstjenester alle øvrige beløp i regnskap og budsjett utover de respektive rammeområdene, dvs. skatt, rammetilskudd, renter, utbytte, fond, overføringer til investering mv.

Det regnskapsmessige mindreforbruket for 2023 var på 18,9 mill. kroner og er iht. økonomi- og finansreglementet avsatt slik:

- 50 % til egenfinansieringsfond - 9,4 mill. kroner
- 30 % til reservefond - 5,7 mill. kroner
- 20 % til generelt disposisjonsfond - 3,8 mill. kroner

Det regnskapsmessige mindreforbruket inngår i summen for netto avsetninger til disposisjonsfond, og i frie inntekter/finanstjenester i tabellen over. I henhold til kommuneloven med forskrifter må årsregnskapet avlegges i balanse, dvs. at bunnlinjen i regnskapet skal vise 0.

Skatt og rammetilskudd

Skatt og inntektsutjevning

I budsjettjusteringssak til fylkestinget i april 2023 (FT-sak 18/23), ble skatteanslaget nedjustert med 5,8 mill. kroner og rammetilskuddet oppjustert tilsvarende. Dette var med bakgrunn i endringer etter Stortingets behandling av statsbudsjettet 2023.

I sak til fylkestinget i juni 2023 om 1. tertialrapporteringen inkl budsjettjusteringer (FT-sak 29/23), ble anslaget for fylkeskommunens skatteinntekter oppjustert med 23,3 mill. kroner og inntektsutjevningen med 41,1 mill. kroner (sum 64,4 mill. kroner). Dette ble gjort med bakgrunn i status skatteinngang per mars 2023.

I sak til fylkestinget i oktober2023 om 2. tertialrapporteringen inkl budsjettjusteringer (FT-sak 87/23), ble anslaget for fylkeskommunens skatteinntekter oppjustert med 20,0 mill. kroner og inntektsutjevningen med 40,0 mill. kroner (sum 60,0 mill. kroner). Av dette ble 57,3 mill. kroner avsatt til reservefondet. Oppjusteringen av skatt og inntektsutjevningen ble gjort med bakgrunn i status skatteinngang per august 2023 og prognose for året som da viste 80-100 mill. kroner i merinntekter. Imidlertid endret dette seg betydelig de siste månedene av året med en svak og nedadgående kurve for skatteinngangen.

Regnskapet 2023 viser sum skatteinntekter på 2.313,9 mill. kroner inkl. naturressurskatt på 19,6 mill. kroner. Det er en mindreinntekt i forhold til revidert budsjett på 72,2 mill. kroner. Når det gjelder inntektsutjevningen var det en mindreinntekt på 15,1 mill. kroner. Det gir samlet 87,3 mill. kroner i mindreinntekter på sum skatt og inntektsutjevning for 2023. Inntektsutjevningen er en del av rammetilskuddet.

For Innlandet fylkeskommune var det en reduksjon i skatteinntekter på 5,2 % fra 2022 til 2023. Dette var noe lavere enn landsgjennomsnittet som hadde en reduksjon på 6,4 %.

Rammetilskudd

I budsjettjusteringssak til fylkestinget i april 2023 (FT-sak 18/23), ble rammetilskuddet oppjustert med 16,8 mill. kroner knyttet til tannhelse og 5,8 mill. kroner knyttet til endringer i skatteopplegget, jf. endringer etter Stortingets behandling av statsbudsjettet 2023. Økningen i rammetilskuddet knyttet til tannhelse var knyttet til kompensasjon for innføring av 75 % rabatt for 21-24-åringer.

Med bakgrunn i regjeringens forslag til revidert nasjonalbudsjett 2023, ble rammetilskuddet økt med 78,1 mill. kroner i sak til fylkestinget i juni 2023 om 1. tertialrapporteringen inkl budsjettjusteringer (FT-sak 29/23). Økningen i rammetilskuddet var knyttet til kompensasjon for generell økt lønns- og prisvekst.

Som følge av endringer etter Stortingets behandling av revidert nasjonalbudsjett 2023, ble rammetilskuddet økt ytterligere med 990.000 kroner i sak til fylkestinget i oktober 2023 om 2. tertialrapporteringen inkl budsjettjusteringer (FT-sak 87/23). Økningen i rammetilskuddet var knyttet til tannhelse (pasienter innen psykiatri).

Innlandet fylkeskommune mottok 250 mill. kroner i skjønnsmidler fra staten etter uværet "Hans" den 22. desember 2023, jf. svar på fylkeskommunens innsendte søknad. Midlene ble avsatt på bundet fond, der 135,2 mill. kroner ble disponert i 2023 slik at det gjenstår 114,8 mill. kroner.

Regnskapet 2023 viser en merinntekt på rammetilskudd i forhold til budsjett på i alt 234,9 mill. kroner, fordelt med merinntekt på 250 mill. kroner knyttet til mottatte skjønnsmidler etter uværet "Hans" og 15,1 mill. kroner i mindreinntekter knyttet til inntektsutjevningen (se tekst over om skatt og inntektsutjevning).

Renter og utbytte

Renteinntekter inkl gevinst på finansielle omløpsmidler ble 24,8 mill. kroner høyere enn budsjettet og renteutgifter ble 12,3 mill. kroner lavere enn budsjettet. I sum gir dette 37,1 mill. kroner i netto

besparelser på renter. Av merinntekter på renteinntekter skyldes ca. 7,9 mill. kroner merinntekter på utlånsavtalen med Hedmark fylkeskraft AS, jf. høyere NIBOR-rente enn forutsatt. Renteinntekter på utlånsavtalen med Oppland fylkeskraft AS ble som budsjettet, jf. avtalt fast rente på 4 %.

Lavere netto renteutgifter enn budsjettet skyldes i hovedsak høyere likviditet enn forutsatt og gode betingelser (bank-/låneavtaler).

Det er også regnskapsført renteinntekter på 19,3 mill. kroner og renteutgifter på 0,5 mill. kroner på de respektive rammeområdene - i hovedsak knyttet til renteberegninger av statlige øremerkede midler og som er avsatt til bundne fond.

Når det gjelder utbytte har fylkeskommunen mottatt utbytte fra følgende selskaper i 2023 – i sum 76,8 mill. kroner:

- Hedmark fylkeskraft/ordinært utbytte – 43,7 mill. kroner (budsjettet 47,2 mill. kroner)
- Oppland fylkeskraft/ordinært utbytte – 31,7 mill. kroner (budsjettet 34,3 mill. kroner)
- Innovasjon Norge – 1,4 mill. kroner (budsjettet 2,0 mill. kroner)

Mottatt utbytte på 76,8 mill. kroner er i sum 6,7 mill. kroner lavere enn lagt til grunn i budsjettet - fordelt med 6,1 mill. kroner i mindre utbytte fra Hedmark fylkeskraft AS og Oppland fylkeskraft AS enn budsjettet og 0,6 mill. kroner i mindre i utbytte fra Innovasjon Norge enn budsjettet (2,0 mill. kroner).

Det er også utbetalt 35,7 mill. kroner i utbytte fra Hedmark fylkeskraft til fylkeskommunen som gjelder midler til bredbånd mv. til tidligere kommuner i Hedmark. Disse midlene er inntektsført på rammeområde 6 næringsutvikling og internasjonalt samarbeid og er avsatt til bundet fond. Det er også inntektsført diverse mindre utbytter på rammeområde kompetanse (div. grunneierlag mm.) - sum 0,3 mill. kroner.

Finansinntekter og -utgifter

Beløp i 1000

	Regnskap 2022	Oppr. bud. 2023	Rev.bud. 2023	Regnskap 2023	Avvik i kr	Avvik i %
Finansinntekter/-utgifter						
Renteinntekter	-85 177	-111 750	-131 750	-148 379	16 629	12,6 %
Utbytter	-89 444	-108 503	-83 503	-76 835	-6 668	-8,0 %
Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	-2 078	0	0	-8 141	8 141	0,0 %
Renteutgifter	103 377	230 640	230 640	218 333	12 307	5,3 %
Avdrag på lån	258 000	240 400	240 400	240 400	0	0,0 %
Sum Finansinntekter/-utgifter	184 679	250 787	255 787	225 377	30 410	11,9 %

Finansforvaltning

Innlandet fylkeskommune sin finans- og gjeldsforvaltning er gjennomført innenfor rammene gitt i økonomi- og finansreglementet kapittel 9.

Nåværende finans- og gjeldsforvaltning vurderes å ha en lav risikoprofil og god risikospredning. Refinansieringsrisikoen knyttet til Innlandet fylkeskommune sine sertifikatlån, med forfall i 2024, vurderes som lav ut fra dagens pengemarked.

Signalet fra markedet er at vi nå har sett toppen av rentenivået. Imidlertid er signalene fra markedet at vi kommer til å ligge på dagens rentenivå over en lengre periode og tidligst vil se en reduksjon i slutten av 2024.

Ved starten av 2023 hadde fylkeskommunen en snittrente på 3,56 % for vår samlede portefølje og hvor vi ved årets slutt ser en snittrente på 5 %. Våre lån ligger på rundt 5,4 % og våre fastrenteavtaler tar dette noe ned for den samlede porteføljen. En normalrente vil ligge på 3-4 % de neste årene. Med en økende låneportefølje vil dette reflektere seg i våre renteutgifter de neste årene. Budsjetterte renteutgifter for 2024 er på 290 mill. kroner (renteutgiftene i 2023 var på 218 mill. kroner).

Fylkeskommunen nyter godt av enkelte gunstige låneavtaler med fastrente, og samlet portefølje forrentes nå med 5 %. Lån med fast rente gir en redusert renteutgift på 11 mill. for 2023.

Renter på innskudd følger samme renteutvikling som låneporteføljen og renteinntektene veier i noen grad opp for de økte lånerentene.

Gjeldsporteføljen

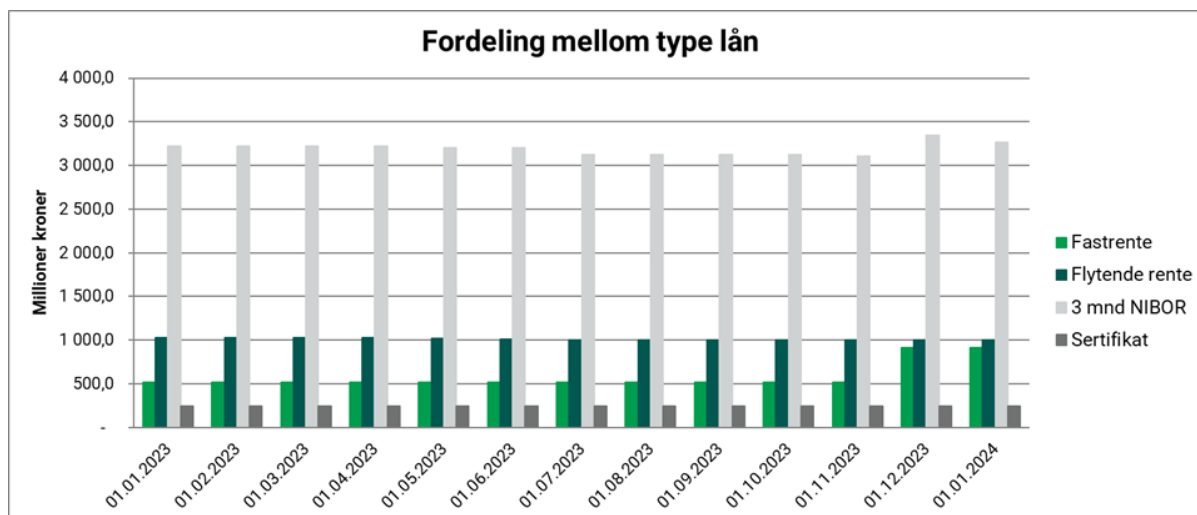
Fylkeskommunens langsiktige gjeld per 31.12.2023 utgjør 5,43 mrd. kroner og fordeler seg som angitt i tabellen nedenfor.

Lån	Lånegiver	Opprinnelig lånebeløp	Restgjeld	Rentesat s	Rentebindingsti d
KBN-20170628	KommunalBanke n	241 513 000	193 210 360	5,25 %	
KBN-20210226	KommunalBanke n	648 863 180	578 334 580	5,33 %	
KBN-20210227	KommunalBanke n	621 500 640	517 917 190	5,33 %	
KBN-20210229	KommunalBanke n	462 777 160	373 781 560	5,33 %	
KBN-20210230	KommunalBanke n	495 100 000	372 238 850	5,33 %	
KBN-20210385	KommunalBanke n	355 974 333	332 242 690	5,12 %	
KBN-20220289	KommunalBanke n	289 520 000	279 869 340	5,35 %	
KBN-20220310	KommunalBanke n	389 670 000	376 681 000	5,44 %	
KBN-20220341	KommunalBanke n	239 772 000	231 779 600	5,18 %	

Årsberetning2023

KBN-20220342	KommunalBanke n	227 220 000	239 312 670	5,08 %	Grønt lån
KBN-20220371	KommunalBanke n	244 940 000	244 940 000	5,32 %	
KLP 9104	KLP	358 196 200	333 836 707	5,28 %	
KLP 9102	KLP	272 600 000	181 733 333	5,30 %	
KBN-20210598	KommunalBanke n	350 000 000	11 849 313	5,17 %	
3 mnd Nibor/p.t.rente		5 224 646 513	4 267 727 193	5,32 %	
KBN-20230360	KommunalBanke n	109 263 800	109 263 800	0,85 %	13.11.2026
OBLL_DNB	Market	408 844 800	408 844 800	2,00 %	17.02.2025
KBN-20220370	KommunalBanke n	400 000 000	400 000 000	4,80 %	10.11.2026
Fastrente		91 8 108 600	91 8 108 600	3,42 %	
Sertifikatlån_DN B	DnB	242 800 000	242 800 000	5,32 %	28.08.2024
Sertifikat		24 2 800 000	24 2 800 000	5,32 %	
Sum		6 385 555 113	5 428 635 793	5,00 %	

Per 31.12.2023 har fylkeskommunen avtaler om fastrente for 17 % (opp fra 11 %) av den langsiktige lånegjelden, resterende har vilkår basert på korte markedsrenter. Sertifikater utgjør 4,5 % av lånegjelden og er med det innenfor grensen på 25 %.



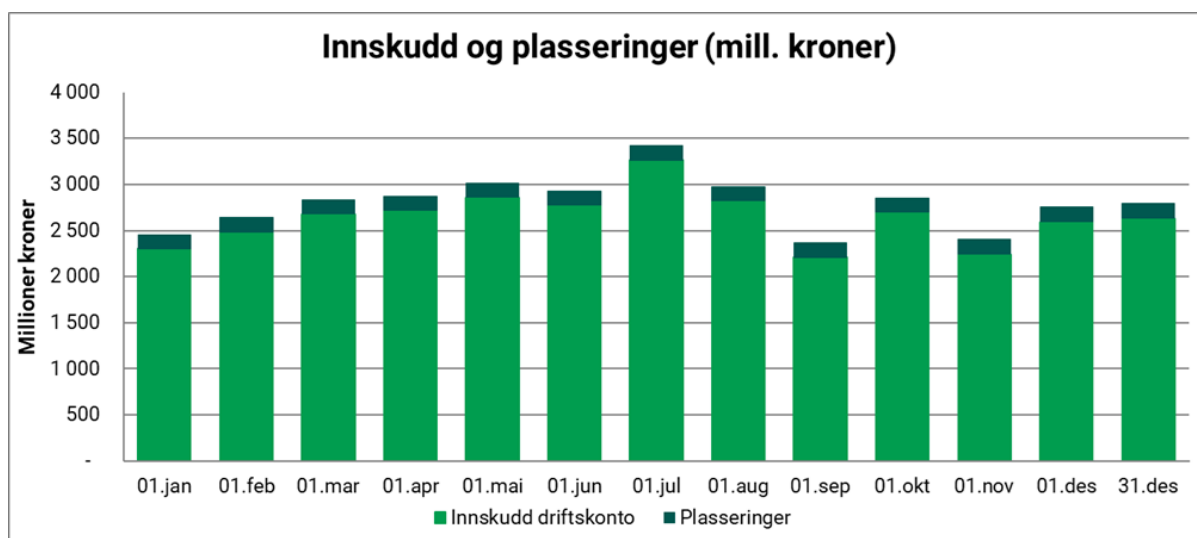
Pengemarkedsrenten NIBOR (3 mnd.) er ved utgangen av august på 4,73 %, en oppgang fra 3,26 % ved årsskiftet. Nye lån tas nå opp til 5,4 %.

Samlet låneportefølje forrentes nå med 5 %, opp fra 3,56 % ved begynnelsen av 2023. Fylkeskommunen nyter nå godt av enkelte gode låneavtaler knyttet til fastrente, som tar snittrente for porteføljen noe ned.

Likviditet og renteinntekter

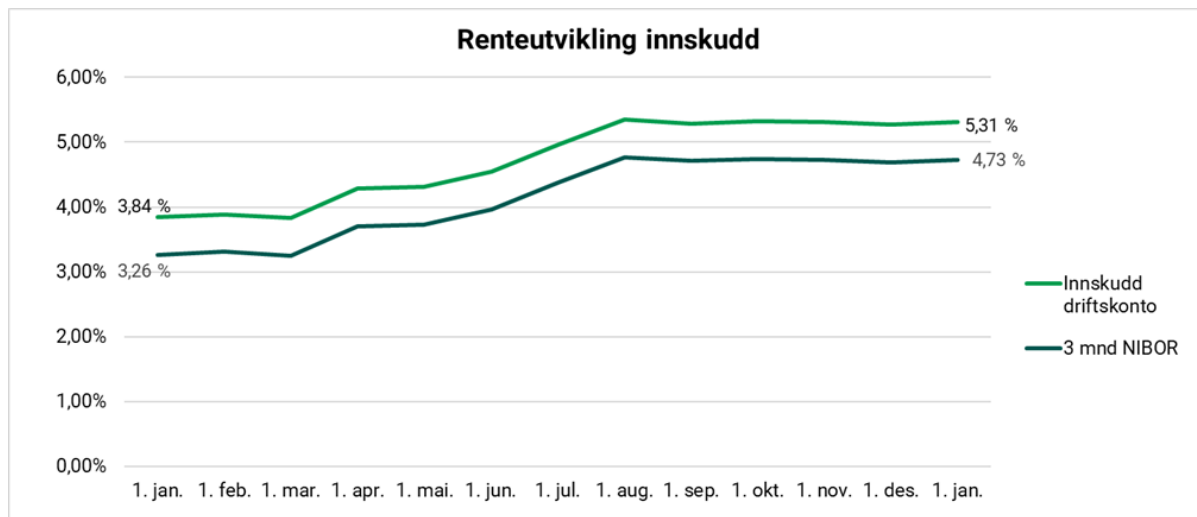
Gjennom bankavtalen med DNB har Innlandet fylkeskommunen gode rentebetingelser for innskudd. Dette ivaretar kravet til avkastning og aktiv plassering av ledig likviditet vil av den grunn ikke være nødvendig. Det er plassert 162 mill. kroner i fond. For å spre risikoen og kunne foreta sammenligninger når det gjelder avkastning, er plasseringene i verdipapirfond fordelt på 2 fondsforvaltere og 3 forskjellige fond. Alle plasseringer er gjort i norske kroner og i finansinstitusjoner/forvaltere som er etablerte i Norge.

Figuren nedenfor viser likviditetsbeholdningen per 31.12.2023:



Fylkeskommunens likviditet er god og sikrer at fylkeskommunen er i stand til å dekke sine forpliktelser på kort og lenger sikt. Bruk av fondsmidler og gjenværende midler fra investering (tidligere år) vil redusere likviditeten etter hvert som disse midlene disponeres.

Renteutviklingen på våre innskudd, sammenlignet med NIBOR følger i grafen nedenfor.



Fylkeskommunens lån og innskudd er i all hovedsak linket til utviklingen av 3 mnd. NIBOR pluss avtalte marginer. Renter på likviditet vil i noen grad veie opp for økte renteutgifter.

Stresstest

Stresstest	Mill. kroner
Total lånegjeld	5 429
- Fastrentelån	-918
= Lån med flytende rente	4 511
- Lån til veg og skolebygg med rentekompensasjon	-1 688
= Lån med renterisiko	2 823
- Innskudd med flytende rente	2 207
= Lån utsatt for rentesvingninger	616

Stresstest i forhold til rentesvingninger	Mill. kroner
Mulig tap ved en renteoppgang på 1%	-6,16 mill. kroner
Mulig gevinst ved rentenedgang på 1%	6,16 mill. kroner

Fylkeskommunens innskudds- og gjeldsportefølje følger markedsrenter. Gjeldsporteføljen utgjør 5,4 mrd. kroner ved utgangen av året. Av dette utgjør lån med fastrente 0,9 mrd. kroner, kontantbeholdningen 2,2 mrd. kroner og lån dekket av rentekompensasjon 1,7 mrd. kroner. Samlet sett gjenstår det 0,6 mrd. kroner av utlånsporteføljen, som vil gi konsekvenser ved eventuelle rentesvingninger. 1% endring i rentene (ut fra dagens nivå) vil gi effekt på 6 mill. kroner per år.

Investeringer

Samlede investeringsutgifter i 2023 for Innlandet fylkeskommune var 1 017,6 mill. kroner.

Av dette utgjorde investeringer i varige driftsmidler 1 008,5 mill. kroner. Dette er 107,8 mill. kroner lavere enn revidert budsjett og knyttes i hovedsak til forsinket fremdrift på noen av investeringsprosjektene.

Sum investeringer per rammeområde (tall i 1000 kr)				
Rammeområde	Regnskap 2023	Rev. budsjett 2023	Oppr. budsjett 2023	Regnskap 2022
Kompetanse	206 708	216 501	194 886	289 611
Tannhelse	19 691	15 758	20 740	13 305
Kultur				5 713
Fylkesveger	620 203	673 257	580 099	564 456
Kollektivtransport				96
Adm. og fellestjenester	161 496	210 750	210 000	135 422
Frie inntekter/finanstjenester	356			
Sum	1 008 455	1 116 265	1 005 725	1 008 604

For detaljert oversikt over investeringene per rammeområde vises til årsregnskapet for 2023 og kapittelet [Bevilgningsoversikt spesifisering av sum investeringsutgifter per rammeområde.](#)

Under finner dere fremdrift på utvalgte investeringsprosjekter fordelt per rammeområde i 2023.

Kompetanse

Prosjektene har i hovedsak gått som planlagt, men det er fortsatt noe utfordringer knyttet til levering av deler og materiell som relateres til usikkerhet i markedet.

Raufoss vgs. - ombygging/nybygg

Det gjennomføres en rehabilitering av eksisterende bygningsmasse med tilhørende uteareal samt oppføring av nybygg. Tekniske anlegg er i prøvedrift. Prosjektet har hatt et mindreforbruk i 2023, og det skyldes i hovedsak to forhold:

Forsinkelser i prosjektet skyldes i hovedsak forsinket behandling av reguleringsplanen, som medførte at deler av utomhusarbeidene må utsettes til våren 2024.

Totale prosjektkostnader vurderes per 31.12.2023 til å bli noe lavere enn tidligere antatt.

Valdres vgs. – rehabilitering

Det er gjennomført en rehabilitering av eksisterende bygningsmasse med tilhørende uteareal og oppføring av nybygg. Byggearbeidene er i hovedsak avsluttet, og prosjektet er i prøvedriftsfasen. Sluttavregninger pågår, men deler av sluttavregningene er gjennomført i 2023. Endringer i framdrift har medført et lite merforbruk i 2023.

Tiltak inneklima - utvalgte vgskoler

Prosjektet omfatter tiltak på Trysil vgs. og undervisningsbygget på Jønsberg vgs. Forprosjekt ved Trysil vgs. har en planlagt ferdigstilles sommer 2024. Deretter skal konkurransegrunnlag utarbeides i løpet av høsten/vinter 2024/2025.

Ved Jønsberg vgs. er byggearbeider ferdigstilt, og tekniske anlegg er i prøvedrift.

Utredning av undervisningslokaler for yrkesfag

I 2023 har det i hovedsak vært følgende aktiviteter:

- Planlegging av ny miljøstasjon på Gjøvik vgs. (eksisterende miljøstasjon flyttes ut av yrkesfagarealer) samt sikring/dokumentasjon av eksisterende moduler for byggfag
- Arealer for automatisering på Sentrum vgs.
- Planlegging av teknisk infrastruktur (blant annet ladestasjoner) på Solør vgs. avd. Våler vgs.
- Bygghall på Lillehammer vgs. avd. nord
- Planlegging av verksted til bilfag ved Nord Østerdal vgs.
- Tilpasninger for utdanningsprogrammet TIF (teknologi- og industrifag) ved Jønsberg vgs.
- Tilpasninger av garderober ved yrkesfag på Hamar Katedralskole
- Komplettering ifm. hall for transport og logistikk ved Lena Valle vgs.

Prosjekt «Videreføring yrkesfagfornyelse mm del II» inngår i dette investeringsprosjektet.

Oppgradering uteområder, trafiksikkerhet og HMS

Det pågår utvikling og sikring av utvendig infrastruktur/veier ved Nord-Gudbrandsdal vgs. avd. Otta. Det er oppdaget riveavfall i grunnen fra et tidligere riveprosjekt. Dette har medført økte kostnader i prosjektet som løses innenfor prosjektrammen.

Det er gjennomført enkelte tiltak på veier og plasser i tilknytning til skolen ved Nord-Østerdal vgs. Arbeidene videreføres og fullføres i 2025.

Grønt skifte - solcelleanlegg vgskoler (Hedmark)

Det er installert og satt i drift solcelleanlegg på Elverum vgs., Storsteigen vgs., Solør vgs. (avd. Våler), Jønsberg vgs., Ringsaker vgs., Storhamar vgs., Nord-Østerdal vgs. og Hamar Katedralskole. Prosjektet har et merforbruk for 2023. Bakgrunnen for dette er at fremdriften ble endret og arbeidene ble ferdigstilt

tidligere enn antatt høsten 2023. Videre komplettering vil gjennomføres i 2024.

Grønt skifte klimamidler

Det ble etablert solcelleanlegg for videregående skoler i tidligere Oppland som en del av det grønne skiftet. Dette er blitt finansiert av et tidligere disposisjonsfond fra OFK (oppfølging av klimahandlingsplan). Ubrukte/gjenstående midler på fondet benyttes til andre tilsvarende tiltak i Innlandet fylkeskommune, som f.eks. solcelleanlegg ved Hamar katedralskole.

Energiledelse

I 2023 er det skiftet en del eldre belysning, fra lysrør til LED-belysning. I tillegg er det blant annet gjennomført tiltak på lysstyring og andre tekniske styringer, tiltak sentral driftskontroll samt noe etterisolering i tekniske rom.

Uforutsette spesialtilpasninger av bygningsmassen

I 2023 har det vært gjennomført prosjekter ved Lena Valle vgs., Elverum vgs. Vinstra vgs., Hamar katedralskole/Ajerhallen, Solør vgs. avd. Flisa, Storsteigen vgs. og Hamar katedralskole. I hovedsak gjelder dette tiltak knyttet til tilpasninger av lokalene for universell utforming og sikring av bygningsdeler mot utagerende atferd.

Utredning - fysisk sikring vgskoler

I 2023 har det vært gjennomført stedvise sikringsrisikoanalyser. Merforbruket skyldes at sikringsanalysen ble utvidet til å omfatte noen flere bygg.

Lena – Valle vgs. m/Presteseter

Prosjektet har bestått av mange delprosjekter. Mindre etterarbeider samt retting av feil og mangler er gjennomført i 2023.

Storsteigen vgs. - oppgradering verkstedbygg

Prosjektet er i hovedsak gjennomført i 2023. Arbeider i 2023 har i hovedsak omfattet oppgradering/etablering av klimatekniske anlegg. Noe etterarbeid i 2024.

Fellesprosjektet - Oppgradering skoler Hedmark

Alle prosjektene er ferdigstilt. Mindre bygningsmessige og tekniske etterarbeider er gjennomført i 2023 ved Stange videregående skole. Det gjennomført færre tiltak enn først antatt.

Universell utforming/tiltak bygningsmassen

I 2023 har det være jobbet med prosjekter ved blant annet Storsteigen vgs. (heis) samt ulike tiltak ved Lillehammer vgs. avd. nord.

Ferdigstilte prosjekt – Reklamasjoner og etterarbeider

I 2023 har det vært etterarbeid etter gjennomførte investeringsprosjekter ved Lillehammer vgs. avd. sør, Vinstra vgs. og Ringsaker vgs.

Ladestasjoner/el-biler

Det skal installeres ladestasjoner for ladbare motorvogner ved alle videregående skoler og tannklinikker. Prosjektet videreføres i 2024 med blant annet utbygging av eldre infrastruktur og etablering av ladestasjoner ved enkelte lokasjoner.

Elverum vgs. - rehabilitering/tilbygg

Prosjektet er overtatt. Kunstnerisk utsmykning er forsinket, men skal ferdigstilles primo 2024. Prosjektet skal da avsluttes.

Legionellasikring

Det er gjennomført legionellatiltak ved Valdres vgs. og Hamar katedralskole/Ajerhallen i 2023. Det er planlagt nye tiltak for 2024. Finansieres med fond.

Ringsaker vgs. – utbygging

Prosjektet er ferdigstilt i 2023.

Tiltak knyttet til lager og garasjeanlegg

Noe planlegging er gjennomført i 2023. Videre planlegging vil skje i 2024/2025 og gjennomføring av prosjektet i 2025/2026. Dette gjelder N-Gudbr. dal vgs - avd. Otta, N-Østerdal vgs., Sentrum vgs., Solør vgs. avd. Våler, Storhamar vgs. med flere.

Trysil vgs. - Oppgradering kantinekjøkken, personalrom, varemottak

Prosjektet er ferdigstilt. Noen mindre etterarbeider i 2023.

Solør vgs. - nytt kantinekjøkken

Det har pågått planlegging i 2023. Utførelse i 2024.

Konsulent utviklingsprosjekter, kjøling, utomhus mm

I 2023 er det arbeidet med utredning og konkurransegrunnlag for Lillehammer tannklinikk (FH3), mulighetsstudie knyttet til tannklinikk i fylkeshus 2, forprosjekt vedr. Stangehallen (i regi av Stange kommune), utredninger ift. TIF (teknologi- og industrifag) ved Nord-Gudbrandsdal vgs. samt trafiksikkerhetstiltak ved Elverum vgs.

Utstyrsoppgradering fagfornyelsen (FT 15/21)

Dette prosjektet er knyttet til vedtatt ramme på 30 mill. kroner (2021-kroner) til større utstyrsinvesteringer på videregående skoler i forbindelse med fagfornyelsen. Det er gjennomført en grundig prosess i samråd med skolene for å sikre en best mulig disponering av midlene. I 2023 er det etablert HelseLABer med fremtidsrettet velferdsteknologi ved 15 videregående skoler. I tillegg er flere skoler blitt utstyrt med robotteknologi. Mindreforbruket i 2023 skyldes gode forhandlingsprosesser med bedre pristilbud enn forventet, og utstyrsinnkjøp som ikke ble realisert i 2023. Mindreforbruket planlegges disponert i 2024.

Større utstyr og planlagt vedlikehold – driftsfinansiert

Større utstyrsanskaffelser og planlagt vedlikehold innenfor rammeområde kompetanse som er finansiert av enhetenes og virksomhetenes driftsbudsjetter.

Tannhelse

Alvdal tannklinikk - Ny tannklinikk

Byggearbeidene pågår ved tannklinikken. Følger fastlagt framdrift.

Større utstyr - driftsfinansiert

Større utstyrsanskaffelser mm. innenfor rammeområde tannhelse som er finansiert av enhetenes og virksomhetenes driftsbudsjetter.

Fylkesveger

Revidert budsjett 2023 for fylkesveginvesteringer var på 673,3 mill. kroner. Regnskap 2023 viser 620,2 mill. kroner, som gir et mindreforbruk på 53,1 mill. kroner. Mindreforbruket skyldes i hovedsak forsinket fremdrift som følge av ekstremværet «Hans» og forklaring er gitt under hvert enkelt programområde.

Prisøkningen innen bygg- og anlegg i perioden 2021-2022 har vært høyere enn kompensert, og har ført til utfordringer med gjennomføringen av tiltakene i porteføljen. Det arbeides kontinuerlig for å tilpasse ambisjonsnivået til gjeldende rammer, og tre tiltak ble besluttet kuttet i 2023 (FT-sak 41/23). Det vil trolig være nødvendig å avkorte, forenkle eller kutte flere tiltak for å frigi finansiering til resten av porteføljen i den resterende perioden til handlingsprogrammet.

Det er stor usikkerhet på programområde "Store prosjekter" som skyldes pågående rettsbehandling knyttet til prosjekt fv. 33 Skardtjernet – Tonsvatnet.

Fylkeskommunen opplever sterk konkurranse om ansatte fra andre byggherremiljøer og konsulentbransjen.

Status gjennomføring av handlingsprogrammet 2022-2025

Fylkestinget har bedt om årlig rapportering på overordnet nivå om status for Handlingsprogrammet 2022-2025. I 2022 ble dette lagt fram som en egen sak (FT-sak 91/22), men for 2023 er dette med i årsberetningen for 2023.

Framdriften pr programområde vises i tabellen nedenfor:

	Gjeldende ramme	Gjennomført pr 31.12.23	Gjenstående
44001 - Utbedringer	332,5 mill. kroner	102,0 mill. kroner	230,6 mill. kroner
44001 - Utbedringsprogrammet	762,1 mill. kroner	466,7 mill. kroner	295,4 mill. kroner
44002 - Tiltak for gående og syklende	282,0 mill. kroner	19,8 mill. kroner	262,2 mill. kroner
44003 - Trafikksikkerhetstiltak	90,6 mill. kroner	53,3 mill. kroner	37,4 mill. kroner
44004 - Miljø- og servicetiltak	60,6 mill. kroner	18,6 mill. kroner	42,0 mill. kroner
44005 Kollektivtiltak	77,8 mill. kroner	12,7 mill. kroner	65,2 mill. kroner
44006 - Planlegging	109,0 mill. kroner	41,7 mill. kroner	67,3 mill. kroner
44008 - Bru	254,7 mill. kroner	42,0 mill. kroner	212,7 mill. kroner

Sum	1969,4 mill. kroner	756,6 mill. kroner	1212,8 mill. kroner
------------	--------------------------------	-------------------------------	--------------------------------

I 2023 ble 19 tiltak i HP2022-2025 avsluttet:

	Antall tiltak	Antall kuttet	Avsluttet 2022	Avsluttet 2023	Pågående tiltak	Ikke startet
44001 - Utbedringer	20	1	3	2	4	10
44001 - Utbedringsprogrammet	57		10	13	19	15
44002 - Tiltak for gående og syklende	29	1		1	7	20
44003 - Trafikksikkerhetstiltak	8				5	3
44004 - Miljø- og servicetiltak	11	1	2	2	2	4
44005 Kollektivtiltak	7			1	1	5
44006 - Planlegging	1				1	
44008 - Bru	7				6	1
Sum	140	3	15	19	45	58

I 2022 ble tiltakene ferdigstilt innen opprinnelig ramme. I 2023 ser fylkeskommunen full effekt av prisøkningene i bygg- og anleggsmarkedet. Kostnadsøkninger på tiltakene som ble ferdigstilt i 2023 ble finansiert ved bruk av "åpen post" (FT-sak 44/22), reduksjon i ambisjonsnivå innenfor utbedringsprogrammet (FT-sak 40/23), og frigjorte midler fra kuttete tiltak (FT-sak 41/23):

	Antall avsluttede tiltak	Opprinnelig ramme	Sluttkostnad	Avvik
2022	15	156,5 mill. kroner	154,4 mill. kroner	- 2,1 mill. kroner
2023	19	253,4 mill. kroner	296,4 mill. kroner	+43,0 mill. kroner
Ikke gjennomført	3	45,0 mill. kroner	0,0 mill. kroner	-45,0 mill. kroner

Sum	37	454,9 mill. kroner	450,8 mill. kroner	-4,1 mill. kroner	
-----	----	-----------------------	-----------------------	----------------------	--

“Åpen post” i HP2022-2025

I handlingsprogrammet for fylkesveger 2022-2025 ble det satt av midler til en såkalt “Åpen post”. Formålet med denne er å ha handlingsfrihet underveis i perioden til bl.a. uforutsette hendelser. Total ramme i 4-årsperioden er 80 mill. kroner (2021-kroner).

Per 31.12.23 gjenstår det 24,9 mill. kroner (2023-kroner) av “åpen post”.

Utbedringer

Programområdet består i 2023 av totalt 46 aktive tiltak inkludert utbedringsprogrammet, ekstra bevilgninger og tiltak fra forrige handlingsprogram. I 2023 har flere vegstrekninger og konstruksjoner blitt utbedret, bla. Kongsvinger hengebru, fv. 210 Leirud og 12 ulike vegstrekninger i utbedringsprogrammet. Årsaken til mindreforbruket er forsinket gjennomføring av porteføljen som helhet. Forsinkelsen skyldes blant annet tidlig snøfall og omprioritering av ressurser i forbindelse med opprydding etter ekstremværet «Hans».

Ferjetransport

Avviket skyldes ubrukte midler etter ferdigstilling i 2022, jf. ny Randsfjordferje.

Store prosjekter

Utgifter på programområdet Store prosjekter gjelder forberedelser til videre rettsbehandling i 2024 i forbindelse med fv. 33 Skardtjernet – Tonsvatnet.

Prosjekt fv. 33 Skardtjernet – Tonsvatnet

Dommen fra mars 2023 i Tingretten medførte en forpliktelse for fylkeskommunen på ca. 110 mill. kroner inkludert renter og saksomkostninger. Dommen i Tingretten er anket til Lagmannsretten, og det er berammet hovedforhandling høsten 2024. Eventuelle utgifter til videre rettsbehandling etter 2023 er ikke ivaretatt i budsjettet for 2024.

Foreløpige anslåtte utgifter i 2023 knyttet til rettsprosessen ble dekket ved å benytte 13 mill. kroner fra “åpen post” (FT-sak 87/23), jf. Handlingsprogrammet 2022-2025.

Tiltak for gående og syklende

Flere tiltak for gående og syklende har startet i 2023 og er under bygging. Økte kostnader har medført at enkelte tiltak har blitt vedtatt kuttet ut (FT-sak 41/23). Det arbeides kontinuerlig med å finne gjennomførbare løsninger innenfor de økonomiske rammene, samtidig som formålet med tiltaket oppfylles. Enkelte av tiltakene er forsinket i gjennomføringen, deriblant fv. 213 Storgata – Pinnerudvegen og fv. 210 Kavlerud – Vestmo (belysning). Ferdigstilte tiltak i 2023 inkluderer fv. 24 GS-veg Gata - Filsetvegen og fv. 24 Sand - Dagfinrud.

Trafikksikkerhetstiltak

Det er gjennomført en omfattende kartlegging av risikokurver i Innlandet som viser et behov for utbedring av 426 kurver. Ved utgangen av 2023 er ca. 100 av kurvene utbedret. Behovet er stort, og mange kurver ble satt i bestilling utfra kapasitet og prioritering. Dette har medført et merforbruk i 2023.

Miljø- og servicetiltak

Årets omsetning har hovedsakelig gått til støyskjermingstiltak. Mindreforbruket skyldes forsinkelse i

gjennomføring av støyskjermingstiltak på fv.186 i Hamar grunnet forsinkede materialleveranser. I tillegg har gjennomføring av vanntiltak blitt forsinket pga. flom.

Kollektivtiltak

Fullførte tiltak i 2023 er fv. 255 Vinstra park, ny bussterminal. Kollektivgate Gjøvik del 2 er ferdigstilt, men beplantning, noe tilleggsarbeid og sluttoppgjør er forsinket til 2024. Dette forklarer mindreforbruk i 2023.

Planlegging

Årets forbruk gjelder planlegging etter plan- og bygningsloven for prosjekter som er prioritert i handlingsprogramperioden, samt noe forberedelse til neste handlingsprogram. Det har også blitt brukt betydelige ressurser på planlegging av ny Tretten bru.

ATP (ATP-tiltak)

ATP-tiltak i Sel kommune ble ferdig i slutten av desember 2022, men ble utbetalt i 2023. Oppgradering av Storgata/Brugata i Kongsvinger sentrum og sykkelhotell ved Gjøvik vgs./ Gjøvik sykehus forventes ferdigstilt i 2024.

Bruer

Gjennomføringen av nye Vik bru og nye Skolte bruer er forsinket. Samtidig forserer fylkeskommunen fornyingstiltak på eksisterende konstruksjoner som en del av Bruprogram for Innlandet.

Adm og fellestjenester

Kontorlokaler sentraladministrasjonen

Gjelder prosjektene «Kontorlokaler sentraladministrasjonen», «EID – Kontorlokaler sentraladm. Hamar» og «EID – Kontorlokaler sentraladm. Lhmr».

Prosjektet på Hamar:

Prøvedrift er startet og innflytting begynte i desember 2023 og fortsetter i begynnelsen av 2024. Prosjektet har et betydelig mindreforbruk i 2023, og det skyldes i hovedsak følgende:

- Utomhusarbeidene med beplantning, utearealer med møblering og sykkelparkering er utsatt til 2024.
- Deler av anskaffelsen av inventar og utstyr er utsatt til 2024.
- Anskaffelse av roboter til renhold er utsatt til 2024.
- Inventar/AV møteromsavdeling utsatt til 2024 samt mer gjenbruk av AV-utstyr enn estimert.
- Mer gjenbruk/ombruk av inventar og utstyr enn forutsatt.
- Anleggsbidrag ifm. elforsyning ble ikke fakturert fra nettleverandør.
- Deler av kontraktsum er holdt tilbake for utbetaling
- Utførelse av flere bestillinger er utsatt til 2024.

Prosjektet på Lillehammer:

Byggingen er i hovedsak ferdigstilt, og det avholdes 1. års reklamasjonsbefaring første halvår 2024. Det har vært gjennomført anskaffelse av diverse inventar og utstyr og komplettering generelt. Noe av dette er utsatt til gjennomføring i 2024.

IKT – Serverpark

Det ble opprinnelig bevilget 10,0 mill. kroner i 2023 til utskifting av ny sentral serverpark/datalagring. Dette ble oppjustert til 13,75 mill. kroner i forbindelse med 2. tertial rapportering (FT-sak 87/23).

IKT - Oppgradering nettverksutstyr

Det ble bevilget totalt 4 mill. kroner fordelt med 2 mill. kroner i 2023 og 2 mill. kroner i 2024 til oppgradering av nettverksutstyr.

Større utstyr - driftsfinansiert

Større utstyrsanskaffelser mm. innenfor rammeområde administrasjon og fellestjenester som er finansiert av enhetenes og virksomhetenes driftsbudsjetter.

Finansiering av investeringene

Sum investeringsutgifter på 1 017,6 mill. kroner er finansiert slik i 2023:

- Bruk av lån – 615,5 mill. kroner
- Momskompensasjon – 180,6 mill. kroner
- Overføring fra drift (egenfinansiering) – 200,3 mill. kroner
- Div. tilskudd fra andre og salgsinntekter – 21,2 mill. kroner

Bruk av lån ble 121,5 mill. kroner lavere enn revidert budsjett knyttet til forsinket fremdrift på flere av investeringsprosjektene i 2023 og dermed lavere investeringsutgifter enn budsjettet.

Når det gjelder overføringer fra drift skyldes avviket mellom regnskap og revidert budsjett at det er regnskapsført etter fullmakt diverse utstyrsanskaffelser mm. innenfor de respektive rammeområdene utover det som ble innarbeidet i budsjettjusteringssak til fylkestinget i desember om nysaldering av budsjettet.

Årsregnskap

Regnskapsresultat 2023

Fylkeskommunedirektøren legger frem Innlandet fylkeskommune sitt regnskap for 2023.

I henhold til kommuneloven §14-6 årsregnskap og bokføring, er fristen for avleggelse av årsregnskapet 22. februar 2024.

Innlandet fylkeskommune sitt driftsregnskap for 2023 (Bevilgningsoversikt – art §5-6) er avsluttet med et netto driftsresultat på 431,7 mill. kroner. Dette utgjør 5,2% av sum driftsinntekter. Justert for bruk og avsetning til bundne fond utgjør dette 2,6%.

Driftsregnskapet for 2023 viser sum driftsinntekter med 8.362,5 mill. kroner og sum driftsutgifter med 8.178,4 mill. kroner. Dette gir ett brutto driftsresultat (før netto finansutgifter) på 184,1 mill. kroner. Regnskapet er avsluttet i balanse jf. kommunelovens regler.

Det isolerte mindreforbruket (18,9 mill. kroner) er i henhold til økonomi- og finansreglementet avsatt slik:

- 50 % til egenfinansiering – 9,4 mill. kroner
- 30 % til eget reservefond – 5,7 mill. kroner
- 20 % til generelt disposisjonsfond – 3,8 mill. kroner

Investeringsregnskapet for 2023 (Bevilgningsoversikt investering - §5,5) viser sum investeringsutgifter på 1.017,6 mill. kroner. Investeringene er finansiert med bruk av lån med 615,5 mill. kroner, momskompensasjon 180,6 mill. kroner, overføring fra drift 200,3 mill. kroner, samt tilskudd/salgsinntekter 21,2 mill. kroner.

Regnskapsføringen

Innlandet fylkeskommune avlegger regnskapet i henhold til gjeldende lover, forskrifter og god kommunal regnskapsskikk. Regnskapet består av drifts- og investeringsregnskap, balanse og økonomiske oversikter i form av noter.

Regnskaps- og lønssystem

Innlandet fylkeskommune har ført regnskap og lønn i eget ERP-system i 2023.

Regnskap og noter

For ytterlige opplysninger vises til regnskaps- og noteopplysninger, samt til Innlandet fylkeskommunes årsberetning for 2023.

Regnskapsprinsipper og vurderingsregler

Regnskapet er avlagt i samsvar med kommuneloven, «forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner» og god kommunal regnskapsskikk. Kommunale regnskapsstandarder (KRS) utgitt av Foreningen for god kommunal regnskapsskikk (GKRS) ligger også til grunn.

Det er et grunnleggende prinsipp at all tilgang og bruk av midler i løpet av året, som vedrører fylkeskommunen, skal framgå av drifts- eller investeringsregnskapet. Det betyr at alle kjente utgifter, utbetalinger, inntekter og innbetalinger som vedrører virksomheten i regnskapsåret skal framgå av drifts- eller investeringsregnskapet ut fra anordningsprinsippet.

Alle utgifter, utbetalinger, inntekter og innbetalinger skal føres brutto. Dette gjelder også for de interne finansieringstransaksjonene. Det skal ikke føres fradrag for tilhørende inntekter til utgiftene. Inntektene skal heller ikke framstå med fradrag for eventuelle tilhørende utgifter.

Fylkeskommunens regnskap skal vise alle økonomiske midler som er tilgjengelig i året og anvendelser av disse. Inntekter og utgifter skal tidsmessig bokføres i det året som følger av anordningsprinsippet.

Av anordningsprinsippet følger også, at i den grad enkelte utgifter, utbetalinger, inntekter og innbetalinger ikke kan fastsettes eksakt ved tidspunktet for regnskapsavleggelsen, er det bokført beløp ut fra konkrete vurderinger i hvert enkelt tilfelle.

Vedlagt følger regnskap- og noteopplysninger for Innlandet fylkeskommune sitt regnskap for 2023.

Hamar 21. februar 2024

Tron Ole Bamrud	Erling Sørlien
fylkeskommunedirektør	regnskapssjef

Bevilgningsoversikt drift etter § 5-4 første ledd

Beløp i 1000

	Note	Regnskap 2022	Oppr. bud. 2023	Rev. bud. 2023	Regnskap 2023	Avvik i kr	Avvik i %
Rammetilskudd		-3 312 230	-3 459 781	-3 642 597	-3 877 510	234 913	6,4 %
Inntekts- og formuesskatt		-2 420 336	-2 348 624	-2 386 122	-2 294 255	-91 867	-3,9 %
Andre generelle driftsinntekter		-37 367	-50 600	-50 600	-69 296	18 696	36,9 %
Sum generelle driftsinntekter		-5 769 933	-5 859 005	-6 079 319	-6 241 061	161 742	2,7 %
Korrigert sum bevilgninger drift, netto		5 240 246	5 467 147	5 727 336	5 583 965	143 371	2,5 %
Avskrivninger	4	403 488	0	0	418 168	-418 168	0,0 %
Sum netto driftsutgifter		5 643 734	5 467 147	5 727 336	6 002 133	-274 797	-4,8 %
Brutto driftsresultat		-126 200	-391 858	-351 983	-238 928	-113 055	-32,1 %
Renteinntekter		-85 177	-111 750	-131 750	-148 379	16 629	12,6 %
Utbytter		-89 444	-108 503	-83 503	-76 835	-6 668	-8,0 %
Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler		-2 078	0	0	-8 141	8 141	0,0 %
Renteutgifter		103 377	230 640	230 640	218 333	12 307	5,3 %
Avdrag på lån	8	258 000	240 400	240 400	240 400	0	
Netto finansutgifter		184 679	250 787	255 787	225 377	30 410	11,9 %
Motpost avskrivninger		-403 488	0	0	-418 168	418 168	0,0 %
Netto driftsresultat		-345 009	-141 071	-96 195	-431 718	335 523	348,8 %
Disponering eller dekning av netto driftsresultat							
Overføring til investering		300 061	161 006	182 111	200 262	-18 151	-10,0 %
Avsetninger til bundne driftsfond	11	338 768	0	0	556 715	-556 715	0,0 %
Bruk av bundne driftsfond	11	-147 293	0	-820	-342 517	341 697	41670,4 %
Avsetninger til disposisjonsfond	17	426 436	101 890	261 379	566 283	-304 904	-116,7 %
Bruk av disposisjonsfond	17	-572 963	-121 825	-346 475	-549 024	202 549	58,5 %
Dekning av tidligere års merforbruk i driftsregnskapet		0	0	0	0	0	
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat		345 009	141 071	96 195	431 718	-335 523	-348,8 %
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)		0	0	0	0	0	

Bevilgningsoversikt drift etter §5-4, 2. ledd*

Rammeområde	Regnskap 2023	Regulert budsjett 2023	Opprinnelig budsjett 2023	Regnskap 2022
Kompetanse	2 735 332 791	2 756 721 071	2 510 050 465	2 502 198 707
Tannhelse	253 352 093	270 884 767	208 337 218	223 714 258
Kultur	228 217 710	228 463 326	209 094 752	222 079 119

Årsberetning2023

Fylkesveger	1 055 877 268	1 055 912 874	959 145 526	989 506 442
Kollektivtransport	886 386 491	892 784 002	880 914 498	825 133 855
Næringsutvikling og int samarbeid	89 077 273	97 447 531	90 766 386	139 623 535
Samfunn, plan og miljø	70 294 662	70 294 658	62 523 646	75 273 299
Adm og fellestjenester	358 406 211	369 166 261	420 810 399	329 932 864
Frie inntekter/finanstjenester	- 276 540 239	- 51 156 979	126 504 021	68 164 116
Sum	5 400 404 260	5 690 517 511	5 468 146 911	5 375 626 195
Herav:				
Overføring til investering	- 33 128 832	- 17 851 300	-	- 40 421 077
Avsetninger til (+) / bruk av (-) bundne driftsfond	35 802 876	820 000	-	- 192 485 852
Avsetninger til (+) / bruk av (-) disposisjonsfond	180 887 051	53 850 154	- 1 000 000	97 526 576
Korrigert sum bevilgninger drift, netto	5 583 965 354	5 727 336 365	5 467 146 911	5 240 245 842

**Her inngår netto utgifter fra bevilgningsoversikten etter §5-4 andre ledd, post 6*

Følgende inntekter/utgifter er budsjettert og regnskapsført på de enkelte rammeområdene og inngår i post 6.

KOSTRA-ART		Regnskap	Regulert budsjett	Opprinnelig budsjett	Regnskap i fjor
500	Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter	535 993	-	-	340 452
810	Andre statlige overføringer	-523 265 991	-558 774 390	-490 481 458	-400 478 491

Årsberetning2023

900	Renteinntekter	-19 310 158	-	-	-9 777 984
905	Utbytte og eieruttak	-36 043 215	-	-	-36 711 700

Bevilgningsoversikt investering etter § 5-5 første ledd

Beløp i 1000

	Note	Regnskap 2022	Oppr. bud. 2023	Rev. bud. 2023	Regnskap 2023
Investeringer i varige driftsmidler	4	1 008 604	1 005 725	1 116 265	1 008 455
Tilskudd til andres investeringer		245	0	0	5 848
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	4	2 972	0	3 254	3 254
Utlån av egne midler		0	0	0	0
Sum investeringsutgifter		1 011 820	1 005 725	1 119 519	1 017 558
Kompensasjon for merverdiavgift		-179 413	-166 973	-182 959	-180 557
Tilskudd fra andre		-6 307	0	-17 196	-19 114
Salg av varige driftsmidler	4	-3 592	0	-248	-2 086
Salg av finansielle anleggsmidler	12	0	0	-1 050	-1 050
Utdeling fra selskaper		0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån av egne midler		-25	0	0	0
Bruk av lån		-491 478	-677 746	-737 004	-615 538
Sum investeringsinntekter		-680 814	-844 719	-938 458	-818 345
Overføring fra drift		-300 061	-161 006	-182 111	-200 262
Avsetninger til bundne investeringsfond		0	0	0	0
Bruk av bundne investeringsfond		0	0	0	0
Avsetninger til ubundet investeringsfond		0	0	1 050	1 050
Bruk av ubundet investeringsfond		-30 945	0	0	0
Dekning av tidligere års udekket beløp		0	0	0	0
Sum overføring fra drift og netto avsetninger		-331 006	-161 006	-181 061	-199 212
Fremført til inndekning i senere år (udekket)		0	0	0	0

Bevilgningsoversikt investering etter § 5-5 andre ledd

1. Investeringer i varige driftsmidler

Beløp i 1000

	Note	Regnskap 2022	Oppr. bud. 2023	Rev. bud. 2023	Regnskap 2023
Kompetanse					
Grønt skifte - solcelleanlegg vgskoler (Hedmark)		5 044	7 259	5 000	7 722
Uforutsette spesialtilpasninger av bygningsmassen		5 752	4 148	2 220	2 370

Årsberetning2023

	Note	Regnskap 2022	Oppr. bud. 2023	Rev. bud. 2023	Regnskap 2023
Oppgradering uteområder, trafiksikkerhet og HMS		4 111	6 222	11 212	10 329
Universell utforming/tiltak bygningsmassen		3 042	1 037	530	387
Varslingssystemer vgs skoler		220	0	0	0
Raufoss vgs - ombygging/nybygg		99 700	67 000	61 000	42 205
Grønt skifte klimamidler		1 183	0	0	3 440
Ringsaker vgs - utbygging		4 288	572	150	144
Ladestasjoner/el-biler		5 940	1 037	250	340
Tiltak knyttet til lager og garasjeanlegg		3 465	0	113	113
Alvdal tannklinikk - Ny tannklinikk		0	0	0	83
Trysil vgs. - Oppgradering kantinekjøkken, personalrom, varemottak		3 277	259	20	6
Lena - Valle vgs. m/Presteseter		7 305	3 643	2 000	1 814
Ferdigstilte prosjekt - Reklamasjoner og etterarbeider		3 555	3 111	400	378
Valdres vgs, rehabilitering		78 168	42 000	35 000	37 311
Utredning av undervisningslokaler for yrkesfag		14 803	16 282	26 243	20 057
Energiledelse		1 149	3 111	3 400	2 957
Lillehammer videregående skole, avdeling Sør		3	0	0	0
Elverum vgs - rehab/tilbygg		1 315	348	750	170
Fellesprosjektet - Oppgradering skoler Hedmark		1 345	1 960	1 000	675
Jønsberg vgs. - drivhus		3	0	0	0
Videreføring yrkesfagfornyelse mm del II		0	0	0	3 252
Legionellasikring		0	0	0	152
Utredning - fysisk sikring vgskoler		194	2 642	1 900	2 098
Storhamar - ombygging til garderober		1 283	0	0	0
Sentrum vgs – ombygging		115	0	0	0
Storsteigen - oppgradering verkstedbygg		0	1 589	1 500	1 325
Tiltak inneklima - utvalgte vgskoler		2 159	25 925	33 300	32 776
Solør vgs - nytt kantinekjøkken		0	3 630	150	23
Konsulent utvikl.prosjekter, kjøling, utomhus mm		0	3 111	1 850	16
Utstyrsoppgradering fagfornyelsen (FT 15/21)		16 202	0	14 171	10 946
Planlagt vedlikehold		695	0	0	2 718
Større utstyr - driftsfinansiert		25 297	0	14 342	22 900
Sum Kompetanse		289 611	194 886	216 501	206 708
Tannhelse					
Alvdal tannklinikk - Ny tannklinikk		2 170	20 740	12 000	11 834
Konsulent utvikl.prosjekter, kjøling, utomhus mm		858	0	0	1 999
Større utstyr - driftsfinansiert		10 278	0	3 758	5 859
Sum Tannhelse		13 305	20 740	15 758	19 691
Kultur					
Større utstyr - driftsfinansiert		5 713	0	0	0
Sum Kultur		5 713	0	0	0
Fylkesveger					
Utbedringer		299 433	313 122	406 195	379 941
Ferjetransport		9 842	0	1 610	1 051
Store prosjekter		16 107	0	13 897	14 729
Tiltak for gående og syklende		71 323	117 892	100 954	82 724
Trafiksikkerhetstiltak		80 732	26 818	23 000	28 153

Årsberetning2023

	Note	Regnskap 2022	Oppr. bud. 2023	Rev. bud. 2023	Regnskap 2023
Miljø- og servicetiltak		12 567	20 183	24 139	16 360
Kollektivtiltak		22 540	36 766	39 549	30 132
Planlegging		32 256	26 340	26 954	25 919
ATP (ATP tiltak)		0	0	3 620	0
Bruer		10 323	38 978	33 339	31 774
Drift og vedlikehold		424	0	0	1 445
Større utstyr - driftsfinansiert		8 909	0	0	7 975
Sum Fylkesveger		564 456	580 099	673 257	620 203
Kollektivtransport					
Lurhaugen, Oppgradering av sjåførbu		96	0	0	0
Sum Kollektivtransport		96	0	0	0
Adm og fellestjenester					
EID - Kontorlokaler sentraladm. Hamar		127 391	0	0	121 059
EID - Kontorlokaler sentraladm. Lhmr		6 585	0	0	22 630
Energiledelse		0	0	0	94
Kontorlokaler sentraladministrasjonen		0	198 000	195 000	0
IKT - Serverpark		0	10 000	13 750	13 516
IKT - Oppgradering nettverksutstyr		0	2 000	2 000	2 650
Større utstyr - driftsfinansiert		1 446	0	0	1 546
Sum Adm og fellestjenester		135 422	210 000	210 750	161 496
Frie inntekter/finanstjenester					
Justerings mva		0	0	0	356
Sum Frie inntekter/finanstjenester		0	0	0	356
Investeringer i varige driftsmidler		1 008 604	1 005 725	1 116 265	1 008 455

2. Tilskudd til andres investeringer

Beløp i 1000

	Note	Regnskap 2022	Oppr. bud. 2023	Rev. bud. 2023	Regnskap 2023
Stangehallen, forprosjekt		0	0	0	1 000
Alternativ tilrettelegging (18-21)		-53	0	0	0
140001 ATP Oppland		0	0	0	3 500
V00308 Randsfjordferga		0	0	0	296
Randsfjordferja infrastruktur land		0	0	0	755
Justerings mva		297	0	0	297
Tilskudd til andres investeringer		245	0	0	5 848

3. Investeringer i aksjer og andeler

Beløp i 1000

	Note	Regnskap 2022	Oppr. bud. 2023	Rev. bud. 2023	Regnskap 2023
RTU.Kjøp og salg av aksjer og utlån		2 972	0	3 254	3 254
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper		2 972	0	3 254	3 254

4. Utlån

Beløp i 1000

	Note	Regnskap 2022	Oppr. bud. 2023	Rev. bud. 2023	Regnskap 2023
Utlån av egne midler		0	0	0	0
Sum del 1-4		1 011 820	1 005 725	1 119 519	1 017 558

Økonomisk oversikt drift etter § 5-6

Beløp i 1000

	Note	Regnskap 2022	Oppr. bud. 2023	Rev. bud. 2023	Regnskap 2023
Rammetilskudd		-3 312 230	-3 459 781	-3 642 597	-3 877 510
Innteks- og formuesskatt		-2 420 336	-2 348 624	-2 386 122	-2 294 255
Andre skatteinntekter		-19 775	0	0	-19 645
Andre overføringer og tilskudd fra staten		-418 071	-541 081	-609 374	-572 917
Overføringer og tilskudd fra andre		-1 248 242	-1 063 617	-854 443	-1 231 397
Brukerbetalinger		-21 587	-43 893	-43 893	-22 307
Salgs- og leieinntekter		-322 985	-331 015	-328 437	-344 464
Sum driftsinntekter		-7 763 226	-7 788 011	-7 864 867	-8 362 495
Lønnsutgifter		2 375 152	2 270 283	2 389 073	2 527 051
Sosiale utgifter		699 843	558 205	805 771	575 458
Kjøp av varer og tjenester		3 218 194	3 634 467	3 420 385	3 542 794
Overføringer og tilskudd til andre		986 499	933 197	897 655	1 114 914
Avskrivninger	4	403 488	0	0	418 168
Sum driftsutgifter		7 683 176	7 396 153	7 512 884	8 178 384
Brutto driftsresultat		-80 051	-391 858	-351 983	-184 110
Renteinntekter		-94 955	-111 750	-131 750	-167 689
Utbytte		-126 155	-108 503	-83 503	-112 879
Gevinst og tap på finansielle omløpsmidler		-2 078	0	0	-8 141
Renteutgifter		103 718	230 640	230 640	218 869
Avdrag på lån	8	258 000	240 400	240 400	240 400
Netto finansutgifter		138 530	250 787	255 787	170 560
Motpost avskrivninger	4	-403 488	0	0	-418 168
Netto driftsresultat		-345 009	-141 071	-96 195	-431 718
Disponering eller dekning av netto driftsresultat					
Overføring til investering		300 061	161 006	182 111	200 262
Avsetninger til bundne driftsfond	11	338 768	0	0	556 715
Bruk av bundne driftsfond	11	-147 293	0	-820	-342 517
Avsetninger til disposisjonsfond	17	426 436	101 890	261 379	566 283
Bruk av disposisjonsfond	17	-572 963	-121 825	-346 475	-549 024
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat		345 009	141 071	96 195	431 718
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)		0	0	0	0

Driftsregnskapet – samlet budsjettavvik og årsavslutningsdisposisjoner §5-9

Beløp i hele kroner

		2023
1.	Netto driftsresultat	431 718 202
2.	Avsetninger til bundne driftsfond	-556 714 530
3.	Bruk av bundne driftsfond	342 517 406
4.	Overføringer til investeringer i henhold til årsbudsjett og fullmakter	-200 262 351
5.	Avsetninger til disp.fond i henhold til årsbudsjett og fullmakter	-547 354 597
6.	Bruk av disposisjonsfond i henhold til budsjetter og fullmakter	549 024 239
7.	Budsjettert dekning av tidligere års merforbruk	0
8.	Årets budsjettavvik (- udekket/udisponert)	18 928 369
9.	Strykning av overføringer til investeringer	0
10.	Strykninger av avsetninger til disposisjonsfond	0
11.	Strykning av dekning av tidligere års merforbruk	0

12.	Strykning bruk av disposisjonsfond	18 928 369
13.	Mer- eller mindreforbruk etter strykninger	0
14.	Bruk av disposisjonsfond for reduksjon av årets merforbruk etter strykning	0
15.	Bruk av disposisjonsfond for inndekning av tidligere års merforbruk	0
16.	Bruk av mindreforbruk etter strykning for dekning av tidligere års merforbruk	0
17.	Avsetning av mindreforbruk etter strykninger til disposisjonsfond	0
18.	Fremførbart til inndekning senere år	0

Investeringsregnskapet – samlet budsjettavvik og årsavslutningsdisposisjoner §5-9

Viser investeringsregnskapet mot budsjett.

Beløp i hele kroner

		2023
1.	Sum utgifter og inntekter eksklusive bruk av lån	814 750 180
2.	Avsetninger til bundne investeringsfond	0
3.	Bruk av bundne investeringsfond	0

Årsberetning2023

4.	Budsjettetert bruk av lån	-737 004 377
5.	Overføring fra drift i henhold til årsbudsjettet og fullmakter	-200 262 351
6	Avsetning til ubundne investeringsfond i henhold til årsbudsjett og fullmakter	1 050 000
7.	Bruk av ubundne investeringsfond i henhold til årsbudsjett og fullmakter	0
8.	Dekning av tidligere års udekket beløp	0
9.	Årets budsjettavvik (udekket eller udisponert beløp før strykning)	-121 466 548
10.	Strykning av avsetning til ubundet investeringsfond	
11.	Strykning av bruk av lån	121 466 548
12	Strykning av overføring fra drift	
13.	Strykning av bruk av ubundne investeringsfond	
14.	Udekket eller udisponert beløp etter strykninger	0
15.	Avsetning av udisponert beløp etter strykninger til ubundet investeringsfond	0
16.	Fremført til inndeckning senere år	0

Balance

Beløp i hele kroner

EIENDELER		Note		2023	2022
A. Anleggsmidler			Kap. 2.2	19 239 656 773	18 327 727 015
	I. Varige driftsmidler	4		12 856	12 267

				241 824	810 307
	1. Faste eiendommer og anlegg		(2.27)	12 519 773 318	11 955 949 428
	2. Utstyr, maskiner og transportmidler		(2.24)	336 468 505	311 860 879
	II. Finansielle anleggsmidler			1 846 652 623	1 844 448 619
	1. Aksjer og andeler	5	(2.21)	1 421 973 569	1 419 769 565
	2. Obligasjoner		(2.29)	0	0
	3. Utlån	6	(2.22)	424 679 054	424 679 054
	III. Immaterielle eiendeler		(2.28)	0	0
	IV. Pensjonsmidler	10	(2.20)	4 536 762 326	4 215 468 089
				0	0
B. Omløpsmidler			Kap. 2.1	4 698 202 668	4 132 483 142
	I. Bankinnskudd og kontanter		(2.10)	3 028 044 495	2 581 929 966
	II. Finansielle omløpsmidler	1		161 764 543	153 623 152

Årsberetning2023

		1. Aksjer og andeler	7	(2.18)	161 764 543	153 623 152
		2. Obligasjoner		(2.11)	0	0
		3. Sertifikater		(2.12)	0	0
		4. Derivater		(2.15)	0	0
		III. Kortsiktige fordringer	1		1 508 393 630	1 396 930 023
		1. Kundefordringer		(2.13)	204 832 920	370 924 957
		2. Andre kortsiktige fordringer		(2.16)	222 272 225	223 053 272
		3. Premieavvik		(2.19)	1 081 288 486	802 951 794
Sum eiendeler					23 937 859 440	22 460 210 157
EGENKAPITAL OG GJELD			Note		2023	2022
C. Egenkapital				Kap. 2.5	11 678 116 694	10 997 960 842
	I. Egenkapital drift				2 564 123 927	2 332 668 077
	1. Disposisjonsfond	17	(2.56)		1 237 192 845	1 219 934 118

	2. Bundne driftsfond	11	(2.51)	1 326 931 083	1 112 733 958
	3. Merforbruk i driftsregnskapet		(2.5900)	0	0
	II. Egenkapital investering			1 050 000	0
	1. Ubundet investeringsfond		(2.53)	1 050 000	0
	2. Bundne investeringsfond		(2.55)	0	0
	3. Udekket beløp i investeringsregnskapet		(2.5970)	0	0
	III. Annen egenkapital	2		9 112 942 766	8 665 292 765
	1. Kapitalkonto		(2.5990)	9 228 796 345	8 781 146 344
	2. Prinsippendringer som påvirker arbeidskapitalen drift		(2.580)	-75 365 494	-75 365 494
	3. Prinsippendringer som påvirker arbeidskapitalen investering		(2.581)	-40 488 085	-40 488 085
					0
D. Langsiktig gjeld			Kap. 2.4	10 115 616 470	9 601 934 543
	I. Lån	8		5 428 635 797	5 004 095 797

	1. Gjeld til kredittinstitusjoner		(2.45)	4 776 990 997	4 352 430 997
	2. Obligasjonslån		(2.41 og 2.42)	408 844 800	408 844 800
	3. Sertifikatlån		(2.43)	242 800 000	242 820 000
	II. Pensjonsforpliktelse	9	(2.40)	4 686 980 673	4 597 838 746
					0
E. Kortsiktig gjeld			Kap. 2.3	2 144 126 277	1 860 314 772
	I. Kortsiktig gjeld			2 144 126 277	1 860 314 772
	1. Leverandørgjeld		(2.35)	747 280 432	603 056 535
	2. Likviditetslån		(2.31)	0	0
	3. Derivater		(2.34)	0	0
	4. Annen kortsiktig gjeld		(2.32)	654 540 808	566 288 354
	5. Premieavvik	9	(2.39)	742 305 037	690 969 883
Sum egenkapital og gjeld				23 937 859 440	22 460 210 157

F. Memoriakonti	Note	Kap. 2.9	2023	2022
I. Ubrukte lånemidler	2	(2.9100)	-121 466 334	-72 064 164
II. Andre memoriakonti		(2.9200)	0	0
III. Motkonto for memoriakontiene		(2.9999)	121 466 334	72 064 164

Note 1 - endringer i arbeidskapital

BALANSEN	31.12.2023	01.01.2023	Endring
Omløpsmidler	4 698 202 668	4 132 483 142	565 719 526
Kortsiktig gjeld	2 144 126 277	1 860 314 772	283 811 504
Arbeidskapital	2 554 076 391	2 272 168 370	281 908 021

DRIFTS- OG INVESTERINGSREGNSKAPET (bevilgningsoversikter)	2023
Netto driftsresultat	431 718 202
Netto utgifter/inntekter i investering	199 212 351
Endring ubrukte lånemidler (økning +/-reduksjon-)	49 402 171
Endring arbeidskapital i drifts- og investeringsregnskapet	281 908 021

Note 2 - kapitalkonto

BALANSEN	31.12.2023	01.01.2023	Endring
Anleggsmidler	19 239 656 773	18 327 727 015	911 929 757
Langsiktig gjeld	10 115 616 470	9 601 934 543	513 681 927

Endring ubrukte lånemidler (økning +/-reduksjon-)	-121 466 334	-72 064 164	-49 402 171
Netto endring	9 002 573 968	8 653 728 309	348 845 660

Note 3 - Vesentlige endringer i regnskapsprinsipper

Det foreligger ingen vesentlige endringer i regnskapsprinsipper, regnskapsestimater eller vesentlige korrigeringer av tidligere års feil.

Note 4 – Varige driftsmidler

Varige driftsmidler	5 år	10 år	20 år	40 år	50 år	Tomter (avskrives ikke)	Sum
Bokført verdi per 1.1	26 476 188	204 736 165	99 612 592	11 544 752 427	257 601 701	134 631 277	12 267 810 350
Tilgang	27 961 707	31 270 689	4 353 949	787 056 857	143 988 360	13 311 026	1 007 942 588
Avgang		1 081 387					1 081 387
Avskrivninger	11 533 702	35 736 954	5 136 617	362 503 785	3 256 518		418 167 576
Nedskrivninger		262 109					262 109
Bokført verdi 31.12	42 904 193	198 926 404	98 829 924	11 969 305 499	398 333 543	147 942 303	12 856 241 866

Note 5 – Aksjer og andeler (finansielle anleggsmidler)

Selskapets navn	Eierandel i %	Endring fra forrige år	Bokført verdi 01.01.23	Bokført verdi 31.12.23
Oppland Fylkeskraft AS	100,00		823 568 389	823 568 389
Hedmark Fylkeskraft AS	100,00		403 766 722	403 766 722
AS Kirkegaten 74	100,00		48 835 560	48 835 560
Blæstad Eiendom AS	100,00		3 435 000	3 435 000
Teater Innlandet AS	100,00		1 000 000	1 000 000
Filminvest AS	47,00		564 000	564 000
Østnorsk Filmsenter AS	40,00		50 000	50 000
Tepas Personal AS	37,44		1	1
Anno Museum AS	35,00		1 750 000	1 750 000
Klimapark 2469 AS	34,00		170 000	170 000
Klosser Innovasjon AS	33,35		2 795 400	2 795 400
Vegfinans AS*	16,66*	-1 050 000	2 100 000	1 050 000
Stangehallen Riksanlegg AS	33,33		200 000	200 000
Fagernes Skysstasjon AS	33,33		100 000	100 000
Valdres Arbeidssenter AS	28,50		634 411	634 411
Glåmdalen Interkommunale voksenopplæringscenter IKS	28,12		200 000	200 000
Komm-Inn AS	27,20		17 500 000	17 500 000

Årsberetning2023

Lipro AS	26,60		1	1
Otta Skysstasjon AS	25,00		50 000	50 000
Gudbrandsdal Industrier AS (GIAX)	24,90		3 286 000	3 286 000
NAF Trafikksenter AS	24,08		864 276	864 276
Hapro AS	20,86		1	1
Hafjell – Kvittfjell Alpin AS	20,60		1	1
Stangehallen DA	19,80		10 106 060	10 106 060
Innlandet Revisjon IKS	19,51		380 000	380 000
Topro AS	17,33		1	1
Mjøsanker AS	13,64		148 000	148 000
Atlungstad Brenneri AS	12,12		200 000	200 000
Høyskolen for Yrkesfag AS	16,50		1	1
AS Oplandske Dampskibsselskap	8,15		1 000 001	1 000 001
Innovasjon Norge	5,16		1 010 526	1 010 526
S/L Hoff Vatningsanlegg	3,17		1	1
Valdres Næringshage AS	0,70		10 000	10 000
KLP - Egenkapitalinnskudd		3 254 004	94 132 055	97 386 059
Musikk i Innlandet AS			1 000 000	1 000 000
Melkekvote ku Jønsberg			680 808	680 808
Melkekvote ku Storsteigen			71 011	71 011
Storhove skog, Mjøsen skog Ba			40 000	40 000

Årsberetning2023

Melkekvote geit, Storsteigen			28 714	28 714
Aksjer og andeler Jønsberg			23 176	23 176
Aksjer og andeler Storsteigen			11 900	11 900
Storhove gardsbruk - Gausdal Bruvoll BA			18 000	18 000
Biblioteksentralen SA			18 000	18 000
Valle vgs. gardsbruk, Nortura BA			11 200	11 200
Valle vgs. gardsbruk, Mat Fra Toten Sa			5 000	5 000
Valle vgs. gardsbruk, Honningsentralen			2 000	2 000
Valle vgs. gardsbruk, Norsvin SA			2 000	2 000
Valle vgs. Gardsbruk, Rausteinshytta			500	500
Valle vgs. Gardsbruk, Tine SA			300	300
Valle vgs. gardsbruk, Felleskjøpet Agri S			250	250
Valle vgs. gardsbruk, Bama Gruppen AS			220	220
Storhove gardsbruk, Lågen Fiskeelv			50	50
Storhove gardsbruk - Fåberg Østsides			29	29
OBOS			1	1
		2 204 004	1 419 769 565	1 421 973 569

* Innlandet fylkeskommune har solgt 21 aksjer til Viken fylkeskommune. Som følge av fylkessplitten var det enighet om å ikke registrere salget før 01.01.2024 med 7 aksjer per de tre fylkeskommunene. Betaling for aksjene skjedde i desember 2023.

Note 6 – Utlån (finansielle anleggsmidler)

Låntaker	Utlån (beløp)	Finansiert med egne midler	Finansiert med lån	Vesentlig tap
Hedmark fylkeskommun Blæstad AS	16 500 000	16 500 000		0
Hedmark fylkeskraft AS	252 581 672	252 581 672		0
Vegfinans AS ulike underseskap*	1 097 382	1 097 382		0
Oppland fylkeskraft AS	150 000 000	150 000 000		0
Kirkegata 74	4 500 000	4 500 000		0

* Lån til tre selskap under Vegfinans AS er slått sammen. Gjelder lån til aksjekapital.

Note 7 – Markedsbaserte finansielle omløpsmidler

Aktivaklasse	Anskaffelseskost	Markedsverdi 1.1.	Resultatført verdiendring	Markedsverdi 31.12
Pengemarkedsfond	114 000 000	129 552 795	6 805 833	136 358 628
Obligasjonsfond	20 100 000	24 070 357	1 335 558	25 405 915
Sum	134 100 000	153 623 152	8 141 391	161 764 543

Note 8 – Lån og avdrag

Eksterne lån	Bokført verdi 31.12	Løpetid (snitt)	Rentefot (snitt per 31.12)	Refinansiering 2024 *
Lån til egne investeringer	5 428 635 797	25 år	5 %	242 800 000

*Lån som forfaller og skal refinansieres i det året regnskapet legges fram.

Minimumsavdrag	Beløp
Beregnet minimumsavdrag etter kommuneloven §14-18, 1. ledd	172 465 156
Korrigerende for mottatte avdrag videreutlån til avdrag andre lån	
Betalte avdrag	240 400 000
Differanse mellom beregnet og betalte avdrag	-67 934 844

Utgiftsførte ordinære avdrag for 2023 er høyere enn beregnet minste avdrag for lånegjelden per 01.01.2023. Kontrollgrensen for minimumsavdrag er oppfylt for regnskapet 2023. Nærmere detaljer om fylkeskommunens finansforvaltning er beskrevet i årsberetningen for 2023.

Note 9 – Pensjon

Generelt om pensjonsordningene i fylkeskommunen

Fylkeskommunen har kollektive pensjonsordninger i Kommunal Landspensjonskasse (KLP) og Statens pensjonskasse (SPK), som sikrer ytelsesbasert pensjon for de ansatte.

Premiefond

Premiefondet er et fond for tilbakeført premie og overskudd. Eventuelle midler på premiefondet kan bare brukes til fremtidig premiebetaling. Premiefondet fremgår ikke av regnskapet, men bruk av fondet reduserer faktisk betalte pensjonspremier.

Premiefond	2023	2022
Innestående på premiefond 01.01.	59 438 303	70 397 155
Tilført premiefondet i løpet av året	31 373 067	91 265 375
Bruk av premiefondet i løpet av året	43 745 216	102 224 227

Innestående på premiefond 31.12.	47 066 154	59 438 303
----------------------------------	------------	------------

Regnskapsføring av pensjon

Etter § 3-5 og § 3-6 i budsjett- og regnskapsforskriften skal driftsregnskapet belastes med pensjonskostnader som er beregnet ut fra langsiktige forutsetninger om avkastning, lønnsvekst og G-regulering. Pensjonskostnadene beregnes på en annen måte enn pensjonspremien, som betales til pensjonsordningen, og det vil derfor normalt være forskjell mellom disse to størrelsene. Forskjellen mellom betalt pensjonspremie og beregnet pensjonskostnad betegnes premieavvik, og skal inntekts- eller utgiftsføres i driftsregnskapet. Premieavviket tilbakeføres igjen neste år i sin helhet for premieavvik oppstått i 2020 eller senere, med 1/7 per år for premieavvik oppstått i 2014 til 2019, med 1/10 per år for premieavvik oppstått fra 2011 til 2013 og med 1/15 per år for premieavvik oppstått fra 2002 til 2010.

Regnskapsføringen av pensjon innebærer et unntak fra de grunnleggende prinsippene for regnskapet om at alle kjente utgifter og inntekter i året skal tas med i årsregnskapet for vedkommende år (Kommuneloven § 14-6, 2. ledd nr. c). Regnskapsføringen av premieavvik og amortisering av premieavvik har hatt innvirkning på netto driftsresultat i 2023 ved at regnskapsførte pensjonsutgifter er kroner 278.336.693,- lavere enn faktisk betalte pensjonspremier.

Både Hedmark- og Oppland fylkesting har tidligere år vedtatt at fremtidige pensjonskostnader ivaretas ved at premieavviket årlig avsettes til pensjonsfond/disposisjonsfond. For 2023 utgjør premieavviket kroner 278.336.693,- (inklusive arbeidsgiveravgift) og er avsatt til fond i forbindelse med regnskapsavslutningen. Fondet utgjør kroner 338.983.449,- per 31.12.2023.

Bestemmelsene innebærer også at beregnede pensjonsmidler og pensjonsforpliktelse er oppført i balansen som henholdsvis anleggsmidler og langsiktig gjeld.

Økonomiske forutsetninger for beregning av pensjonskostnaden	KLP	SPK
Forventet avkastning pensjonsmidler	4,00 %	3,50 %
Diskonteringsrente	3,50 %	3,50 %
Forventet årlig lønnsvekst	2,48 %	2,48 %
Forventet årlig G- og pensjonsregulering	2,48 %	2,48 %

Spesifikasjon av samlet pensjonskostnad, premieavvik pensjonsforpliktelser og estimatavvik

	Pensjonskostnad og premieavvik	2023	2022
	Årets pensjonsopptjening, nåverdi	243 577 916	244 185 355
	Rentekostnad av påløpt pensjonsforpliktelse	155 531 751	131 224 147
	Forventet avkastning på pensjonsmidlene	-163 672 301	-136 630 251
	Adminstrasjonskostnad	10 287 392	9 765 653
A	Beregnet netto pensjonskostnad (inkl. adm)	245 724 758	248 544 904
B	Innbetalt pensjonspremie (inkl. adm.kostnader)	489 665 768	254 342 412
C	Årets premieavvik (B-A)	243 941 010	5 797 508

	Pensjonsutgifter i drifts- og investeringsregnskapet	2023	2022
B	Forfalt pensjonspremie (inkl. adm.kostnader)	489 665 768	254 342 412
C	Årets premieavvik	-243 941 010	-5 797 508

D	Amortisering av tidligere års premieavvik	44 990 490	167 429 666
E	Brutto pensjonsutgift etter premieavvik og amortisering (SUM B:D)	290 715 248	415 974 571
G	Pensjonstrekk ansatte	47 685 779	44 944 303
	Årets regnskapsførte pensjonsutgift (F-G)	243 029 468	371 030 267

Akkumulert premieavvik	2023	2022
Sum gjenstående premieavvik tidligere år (pr. 01.01.)	98 143 678	259 775 837
Årets premieavvik	243 941 010	5 797 508
Sum amortisert premieavvik dette året	-44 990 490	-167 429 666
Akkumulert premieavvik pr. 31.12	297 094 199	98 143 679
Arbeidsgiveravgift av akkumulert premieavvik	41 890 282	13 838 259
Sum akkumulert premieavvik inkl. arb.g.avgift	338 984 481	111 981 938

Pensjonsmidler og pensjonsforpliktelser	2023	2022
	4	4
Brutto pensjonsforpliktelse pr. 01.01.	550	370
	586	067
	986	367
Estimatavvik (ført direkte mot egenkapitalen)	-165	-57
	310	988
	255	063
Virkning av planendringer (ført direkte mot egenkapitalen)	0	0
Årets pensjonsopptjening	243	244
	577	185
	916	355
Rentekostnad av påløpt pensjonsforpliktelse	155	131
	531	224
	751	147
Utbetalinger	-146	-136
	640	901
	729	820
Brutto pensjonsforpliktelse pr. 31.12.	4 637 745 668	4 550 586 986
	4	4
Brutto pensjonsmidler pr. 01.01.	215	152
	468	833
	088	364
Estimatavvik (ført direkte mot egenkapitalen)	-175	-181
	115	670
	711	466
Virkningen av planendringer (ført direkte mot egenkapitalen)	0	0
Innbetalt pensjonspremie (inkl. adm.)	489	254
	665	342
	768	412
Administrasjonskostnad/rentegaranti	-10	-9
	287	765
	392	653

Utbetalinger	-146 640 729	-136 901 820
Forventet avkastning	163 672 301	136 630 251
Brutto pensjonsmidler pr. 31.12.	4 536 762 325	4 215 468 088
Netto pensjonsforpliktelse pr. 31.12.	100 983 343	335 118 898
Arbeidsgiveravgift av netto pensjonsforpliktelse	49 235 008	47 251 765

Note 10 – Garantier gitt av fylkeskommunen

Garantie n er stilt for selskap	Prosjekt	Type garanti	Vedt.gara ntiramme (ekskl. tillegg)	Sald o 31.1 2 (ink . på øpt e rent er)	Forve ntet låneo pptak (utov er saldo)	Tille gg for rent er og omk ostn. ol	Godkje nning	Utløp er	Komm entar
Vegfinans Innlandet AS	Rv3 og Rv25 Hamar- Elverum	Selvskyldn erkausjon	1 490 000 000	1 221 268 482	0	10 %	Godkje nt	2047	
Vegfinans Innlandet AS	E6 Oppland (Øyer - Tretten)	Selvskyldn erkausjon	280 000 000	13 024 192	0	10 %	Godkje nt	2036	Avslutt er innkre vingen 8. februa r 2024.

Årsberetning2023

Vegfinans Innlandet AS	E6 Ringebu– Otta (Frya - Sjoa)	Selvskyldn erkausjon	3 150 000 000	1 884 500 423	0	10 %	Godkje nt	2038	
Vegfinans Innlandet AS	E6 Moelv– Øyer	Selvskyldn erkausjon	7 521 000 000	0	7 521 000 000	10 %	Godkje nt	2047	
Vegfinans Innlandet AS	E16 Oppland	Selvskyldn erkausjon	900 000 000	338 628 997	0	10 %	Godkje nt	2041	
Vegfinans Innlandet AS	Rv4 Oppland (fase 1 Lunner grense - Jaren)	Selvskyldn erkausjon	Ink. I fase 2 under	0	0	10 %	Godkje nt	2049	Tidlige re 1,65 mrd. garanti (nå inkl. i fase 2)
Vegfinans Innlandet AS	Rv4 Oppland (fase 2 Roa - Gran grense)	Selvskyldn erkausjon	2 900 000 000	2 345 356 454	429 573 000	10 %	Godkje nt	2049	Forven ter låneop ptak for fase 2
Vegfinans Innlandet AS	Fv33 Oppland	Selvskyldn erkausjon	180 000 000	119 221 452	0	10 %	Godkje nt	2043	
Sum			16 421 000 000	5 922 000 000	7 950 573 000				
Vegfinans E6 Garderm oen - Moelv AS	E6 Garderm oen - Kolomoe n	Selvskyldn erkausjon	3 450 000 000	772 282 499	0	10 %	Godkje nt	2037	Delt garanti med Viken FK
Vegfinans E6 Garderm oen - Moelv AS	E6 Kolomoe n - Moelv	Selvskyldn erkausjon	3 400 000 000	1 792 959 953	0	10 %	Godkje nt	2043	Delt garanti med Viken FK

Vegfinans E16 Kongsvin gerveien AS	E16 Kongsvin gerveien	Selvskyldn erkausjon	900 000 000	210 257 548	0	10 %	Godkje nt	2030	Delt garanti med Viken FK
Vegfinans E16 Kongsvin gerveien AS	E16 Kongsvin gerveien (fase 3)	"Letter of Comfort"	75 000 000	70 501 775	4 498 226	0	Godkje nt	Kassek reditt	Delt garanti med Viken FK, kassek reditt
Totalsum			24 246 000 000	8 768 001 775	7 955 071 226				

Note 11 – Bundne fond – oversikt per utgangen av 2023

Bunde fond - formål	Bokført verdi 01.01.	Avsetning	Bruk	Bokført verdi 31.12.
Bundne driftsfond	1 112 733 958	556 714 530	-342 517 406	1 326 931 083
Sum	1 112 733 958	556 714 530	-342 517 406	1 326 931 083

Gjennom regnskapsåret har det vært relativt stor bevegelse på midler avsatt til bundne fond. Dette skyldes i hovedsak at planlagt finansiert aktivitet ikke er gjennomført og finansiering overføres til 2024. 115 mill. kroner er knyttet til gjenstående skjønnsmidler for uværet «Hans».

Nedenfor følger en oversikt over bundne fond per utgangen av 2023 fordelt per avdeling;

Avdeling	Art	Tekst	IB 01.01.23	UB 31.12.23
	251080101	Ungdommens Fylkesting- Skolering (HFK)	93 200	93 200
	251080102	11201 Mobbeombud (HFK)	2 225 281	3 225 281
Stab			2 318 481	3 318 481
	251080103	Nord-Østerdal - Støens Minnefond	447 061	400 507

Årsberetning2023

	251080104	220000 bundet fond. Nord- Østerdal	531 471	627 122
	251080105	221000 bundet fond. Storsteigen	895 500	217 500
	251080106	222000 bundet fond. Elverum	2 577 853	2 967 808
	251080108	223000 bundet fond. Trysil	1 899 871	1 228 943
	251080109	224000 bundet fond. Hamar Katedr.sk.	4 244 410	5 805 414
	251080110	225000 bundet fond. Jønsberg	567 750	804 796
	251080111	226000 bundet fond. Ringsaker	1 303 909	1 695 254
	251080112	227000 bundet fond. Stange	522 857	666 716
	251080113	228000 bundet fond. Storhamar	3 845 256	5 109 826
	251080114	229000 bundet fond. Sentrum	3 200 144	3 337 405
	251080115	230000 bundet fond. Skarnes	1 913 393	3 056 380
	251080116	231000 bundet fond. Øvrebyen	1 312 028	1 510 180
	251080117	232000 bundet fond. Solør	1 412 652	1 114 473
	251080118	Skogavgift Jønsberg	372 335	392 746
	251080119	Skogavgift Storsteigen	42 745	54 137
	251080120	Sønsterud	29 721	29 721
	251080121	210000 bundet fond. Nord- Gudbrandsdalen vgs	780 830	910 083
	251080122	211000 bundet fond. Vinstra vgs	124 165	401 386
	251080123	212000 bundet fond. Lillehammer vgs	546 989	2 257 697
	251080124	213000 bundet fond. Gausdal vgs	251 994	451 409

Årsberetning2023

	251080125	214000 bundet fond. Gjøvik vgs	333 944	2 408 804
	251080126	215000 bundet fond. Lena/Valle vgs	782 915	1 196 249
	251080127	216000 bundet fond. Raufoss vgs	9 900	257 084
	251080128	217000 bundet fond. Dokka vgs	299 499	487 327
	251080129	218000 bundet fond. Hadeland vgs	603 441	1 230 478
	251080130	219000 bundet fond. Valdres vgs	495 228	1 999 137
	251080131	224450 bundet fond. Opplæringskontoret for sømfag	189 969	189 969
	251080132	215400 bundet fond. Storhove skog, skogbruksfond	150 806	155 216
	251080133	219000 bundet fond. Måno skog, skogbruksfond	133 737	133 737
	251080134	215000 bundet fond. Valle vdg, skogbruksfond	17 627	17 627
	251080135	215400 bundet fond. Prestseter gard, skogbruksfond	665 687	724 770
	251080214	Internasjonalt Servicekontor (OFK)	7 734 766	7 734 766
	251080216	Kompetanseløftet- Helsefagarbeidere (OFK)	222 147	222 147
	251080254	Utprøving Av Hospiteringsordning I Fag- O (OFK)	2 338 461	39 325
	251080255	Vgo For Arbeidssøkere (OFK)	466 167	466 167
	251080256	Valdres - Opplæring I Fengsel (OFK)	279 195	439 968
	251080258	Opplæring Innen Kriminalomsorgen Gjøvik (OFK)	151 529	102 508

Årsberetning2023

	251080259	56-Yrkesmesse I Valdres (OFK)	91 559	91 559
	251080260	56-Karriereveiledning For Innvandrere Fas (OFK)	19 142	19 142
	251080261	Vgo - Fyr Skoleringssamlinger (OFK)	141 105	141 105
	251080262	Vgo - Sevuppt (OFK)	148 343	148 343
	251080263	53-Tyrili (Ikke Lovpålagt Opplæring) (OFK)	340 202	423 171
	251080267	37-Ka102-021935 (Erasmus+ 206), K37003 (OFK)	542 173	295 665
	251080268	20-Fyr-Prosjektet, 200006 (OFK)	40 000	20 000
	251080269	26-Sierra Leone (OFK)	908 949	856 214
	251080270	42-Internasjonalisering, Eksterne Midler (OFK)	104 370	104 370
	251080271	59-Modulstrukturert Opplæring (K59003) (OFK)	1 944 248	-
	251080272	30-Erasmus+ Colent (K30010) (OFK)	95 184	-
	251080273	30-Erasmus+ Was (K30011) (OFK)	93 367	-
	251080274	51-Prekvalifisering Helsefag (B51090) (OFK)	96 019	96 019
	251080275	20-Særskilt Tilrettelegging Lærekandidate (OFK)	1 824 826	1 824 826
	251080277	20-Kombinasjonsklasse (Forberedeende År) (OFK)	167 407	111 097
	251080281	20-Videreutdanning PP-tjenestest (OFK)	100 000	100 000
	251080282	20-Arbeid med rekruttering av lærebedrifter (K20028) (OFK)	1 868 160	1 868 160
	251080283	20-Videreutdanning yrkesfaglærerløftet (K20029) (OFK)	805 916	805 916

Årsberetning2023

	251080284	20-Lektor 2 for yrkesfag (K20031) (OFK)	555 556	555 556
	251080285	42-Erasmus+ mobilitet lærere (K42002) (OFK)	20 337	-
	251080286	30-Livsmestring 2018-2023 (K30012) (OFK)	228 224	228 224
	251080287	40-Rasmus (K40002) (OFK)	47 125	-
	251080289	59-Digitalisering av voksenagronom (K59004) (OFK)	837 595	586 148
	251080292	37-Voksenagronom 2019-2021 - K37004 (OFK)	1 831 010	-
	251080293	37-Erasmus+ 2019 - K37005 (OFK)	382 375	382 375
	251080294	59-Komb. Forsøk Gjøvikregionen (K59006) (OFK)	3 685 036	2 106 173
	251080295	59-Komb. Forsøk Hadeland (K59007) (OFK)	2 143 389	709 339
	251080296	59-Utvidelse av moduforsøket (Oppdrag 2-19) (K59008) (OFK)	4 452 842	1 939 313
	251080297	42-Strategisk partnerskap Erasmus+ (K42003) (OFK)	212 796	-
	251080301	23-NBJR - 2019/10236 (K23007) (OFK)	30 181	30 181
	251080304	33-How ro live healthy, int. prosjekt - Erasmus+ (K33001) (OFK)	151 179	151 179
	251080424	200300 Desentralisert ordning yrkesfag K90008	5 746 000	5 746 000
	251080425	200300 Yrkesfarlærer 2 K90009	638 279	638 279
	251080427	200300 Fagbrev på jobb kompetanse Norge K90053	7 603 216	7 603 216

Årsberetning2023

	251080432	240000 Nytt VA-studium, KD-prosj. Fagskolen Innlandet K24013	230 090	-320 600
	251080436	200220 Bemanning av nasjonal digital karr. veil. tjeneste	4 452 183	4 319 579
	251080437	200220 Tilrettelagt fag og yrkesopplæring/IMDi midler	834 796	592 350
	251080438	200220 Fagskolemidler K20043	2 033 475	184 943
	251080439	200220 MFY - 1. 9088	2 036 068	546 599
	251080440	200220 MFY - 2. 9099	3 964 355	2 736 913
	251080441	200220 Utvidelse MFY. Koronamidler Oppland	3 105 131	2 849 936
	251080442	200220 Utvidelse MFY. Koronamidler Hedmark	2 929 556	2 807 828
	251080445	200200 Øremerkede midler sentralt komp. Refional komp.utv.	10 933 923	13 226 886
	251080447	200220 Karrieresentrene	73 301 838	97 317 861
	251080451	240000 Fagskolen Innlandet	18 930 640	19 532 230
	251080452	200211 Ringebu folkehøgskole	5 648 687	3 302 060
	251080453	200212 Toten folkehøgskole	2 765 159	1 163 477
	251080466	200220 Partnerskap KH	1 343 705	1 343 705
	251080470	200240 Desentralisert kompetanseutvikling (K90002)	1 181 667	1 181 667
	251080471	200240 Svakt presterende elever (K90014)	9 415 932	3 086 055
	251080472	200240 Videreutdanning (K90040)	1 668 580	530 801
	251080473	200310 Alt. vg3 i skole (K90031)	10 847 000	10 691 444

Årsberetning2023

	251080491	200300 Kvalifisering og formidling til læreplaner	26 055 000	46 174 659
	251080492	200300 Tilskuddsord.norsk og samfunnsk.integereringsloven	33 054	33 054
	251080812	Vgo - Ubrukte Øremerk. Midler (HFK)	15 116 877	15 116 877
Kompetanse			276 421 775	304 844 674
	251080419	300000 Fengselshelsetjenesten K30004	880 155	1 183 628
	251080420	300000 Tannpleierutdanning K30005	705 846	776 562
	251080421	300000 Videreutdanning folkehelsestjenester K30009	1 654	-
	251080498	310000 TOO tannhelse K30006	-	561 399
Tannhelse			1 587 654	2 521 590
	251080200	11-110060 Styrking Av Rekruttering, Likes (OFK)	3 556 281	3 274 145
	251080224	11-K11005 Kd-Prosjekt Kompetansestrategi (OFK)	275 201	275 201
	251080229	11-110004 Fjellområdesatsing (OFK)	1 471 733	1 471 733
	251080239	11-K11017 Regional Satsing (OFK)	7 430 267	3 995 683
	251080241	11-K11021 Villrein fjellet Rondane Som Ver (OFK)	543 521	543 521
	251080401	400200 Bredbåndsmidler	206 889 054	241 989 487
	251080402	400300 Utvikling, tilrettelegging for landbruket (LT)	8 300 549	4 648 453
	251080403	400300 Rekruttering- og kompetansetiltak i landbruket (RK)	4 294 546	4 789 918

Årsberetning2023

	251080404	400300 Tilrettelegging i landbruket (RT)	15 331 385	14 678 351
	251080405	400200 Omstilling	8 913 320	7 250 000
	251080406	400000 Regionale utviklingsmidler	48 287 388	41 043 380
	251080407	400100 Regionale forskningsfond	34 523 993	38 073 451
	251080412	400200 Statlige midler SIVA/Innovasjon Norge	191 491	191 491
	251080435	400100 Nordisk ministerråd grensekomiteen Hedmark-Dalarna	3 339 798	2 919 861
	251080450	400100 Interreg Sverige-Norge VI statlige midler 553.63	39 109 902	64 940 038
	251080464	400100 ESPON-kontaktpunkt EPC Statsbudsjett kap 553,post 76	5 446	5 446
	251080465	400200 Regionalforvaltning fylkeskraft	58 898 950	89 660 950
	251080468	400300 Omstilling reiselivet - statlige midler	881 405	881 405
	251080801	11607 Non - Ubrukte Øremerkede Midler (HFK)	51 285 350	51 118 948
	251080803	400100 bundet fond. Interreg Sverige Norge V statlige midler 553.63	10 742 387	2 707 287
Næring og internasjonalt samarbeid			504 271 967	574 458 750
	251080203	Brannsikring	5 443 020	5 548 224
	251080207	Ika Opplandene (OFK)	15 075 457	16 026 580
	251080212	Tilrettelegging kulturmiljø	637 405	687 405

Årsberetning2023

	251080213	Statlige Midler Funn Og Fonner (OFK)	238 294	238 294
	251080222	11-112024 Tankeplass (OFK)	628 935	728 935
	251080242	KIK - Kulturmiljøkompetanse i kommunene	2 755 050	4 029 866
	251080249	500200 bundet fond. FRIP, freda bygg i privat eie	51 451 519	47 607 197
	251080400	500400 Fylkesarkiv	400 000	400 000
	251080411	500600 Kunsten å lære	944 882	1 632 409
	251080410	500100 Samling for kommunene	54 004	18 858
	251080413	500100 Tippemidler	124 544 904	137 548 858
	251080414	500200 RA verdiskaping. Mobilisering og samfunnsutvikling	638 071	573 052
	251080415	500200 Tekniske og industrielle kulturminner (TIK)	3 394 801	3 712 918
	251080416	500200 Fartøyvern	637 474	743 832
	251080448	500300 Kulturbygg	12 969 800	11 967 924
	251080449	500600 DKS spillemidler	18 343 425	15 536 595
	251080454	500100 Skilting og merking av tur-ruter i Innlandet	845 371	280 371
	251080455	500100 Friluftaktivitet	140 048	340 048
	251080456	500100 Tiltak i statlig sikra områder	1 135 400	1 588 400
	251080458	500100 Dagsturhytte-prosjektet	3 717 059	2 896 577
	251080461	500500 Mjøsbybiblioteket - et forprosjekt	50 627	35 029
	251080463	500500 E-bøker Innlandet - bibliotekene i Innlandet	294 318	255 755

Årsberetning2023

	251080467	500220 RA post 73 Middelalderruiner øremerkede tilskudd	3 494 285	3 364 199
	251080477	500600 VGS-midler (K56003)	7 330 882	5 691 950
	251080480	500400 Revitalisering av den kulinariske kulturarven	184 675	-
	251080484	500500 Samskaping - fra plan til praksis	274 811	-
	251080486	500210 Lokale, historiske ferdselsårer	180 000	80 000
	251080490	500220 Middelalderbygg - post 73	923 362	1 954 878
	251080494	500500 Erasmus+ – Mobilitet	-	529 973
	251080814	KULA - inkl renter - Ubrukte Ømerk. Midler (HFK)	50 755	50 755
	251080815	Verdensarv inkl renter - Ubrukte Ømerk. Midler (HFK)	123 937	1 496 954
	251080827	500100 Bundet fond. Ferdelsåre-prosjektet	1 842 000	1 982 000
Kultur			258 744 569	267 547 833
	251080202	Folkehelse, K11016 (OFK)	160 754	160 754
	251080221	11-K11009 Kmd - Pbl (110105) (OFK)	61 092	61 092
	251080225	11-K11006 Lnf-Spredt (OFK)	200 000	200 000
	251080226	11-K11007 Likestilling/Mangfold (OFK)	54 099	54 099
	251080245	11-K11026 Horisont 2020 - PHUSICOS (OFK)	9 021 928	-
	251080418	600300 Øremerkede midler	12 425 500	10 609 367
	251080423	600300 Mathilde (Horizon 2020)	118 884	118 884
	251080459	600100 Bolig for velferd	261 511	261 511

Årsberetning2023

	251080479	600200 Progr. folkehelse	1 918 000	1 918 000
	251080493	600100 Program for folkehelse 2019	493 552	2 343 252
	251080496	600000 Innoff røye-oppdrett	-	971 000
	251080497	600100 Økt innsats mot rasisme	-	73 305
	251080499	600400 Folkehelsemidler - K60044	-	4 099 800
	251080817	Folkehelse/Fiskesprell - Ubrukte Øremerk. Midler (HFK)	156 432	200 732
	251080818	Planfaglig læringsnettverk - Ubrukte Øremerk. Midler (HFK)	464 964	607 956
Samfunnsutvikling			25 336 715	21 679 752
	251080211	11-110058 Jernbaneforum Dovrebanen (OFK)	171 593	-
	251080231	11-K11019 Ats Mjøsbyen (OFK)	1 082 932	240 573
	251080409	700800 TT ordningen	33 039 716	28 826 010
	251080481	700000 Fv. 34 Oppløst bompengeselskap	3 305 670	2 278 655
	251080482	700000 Fv. 33 Oppløst bompengeselskap	2 625 210	2 606 322
	251080483	700000 Fv. 255 Oppløst bompengeselskap	3 502 676	3 502 676
Samferdsel			43 727 797	37 454 236
	251080100	Transportløyver Våler V.G. (HFK)	325 000	325 000
	251080495	900000 Uværet «Hans» - mottatte skjønnsmidler	-	114 780 768

Sentrale poster			325 000	115 105 768
Totalsum			1 112 733 958	1 326 931 083

Note 12 – Salg av aksjer (finansielle anleggsmidler)

Salg av aksjer klassifisert som finansielle anleggsmidler	Andel ført i driftsregnskapet (opptjente resultater)	Andel ført i investeringsregnskapet (utdeling av innskutt kapital mv.)
Vegfinans AS		1 050 000
Sum	0	1 050 000

Innlandet fylkeskommune har solgt 21 aksjer til Viken fylkeskommune. Som følge av fylkessplitten av Viken var det enighet om å ikke registrere salget før 01.01.2024 med 7 aksjer per de tre nye fylkeskommunene. Betaling for aksjene skjedde i desember 2023.

Note 13 – Ytelser til ledende personer

Ytelse til ledende personer	Brutto lønn	Fast godtgjørelse	Bonus	Eventuelt annen tilleggsgodtgjørelse
Fylkesordfører 1.1-27.6.23	526 722			6.680 *
Fylkesordfører 24.10-31.12.23	209 695			3.000*
Fylkeskommunedirektør	1 995 798			59.930**

*godtgjørelse reisetid

**utgifter knyttet til bolig

Note 14 – Godtgjørelse til revisor

Godtgjørelse til revisor	Godtgjørelse
Regnskapsrevisjon	2 048 200

Årsberetning2023

Forvaltningsrevisjon	2 936 348
Rådgiving/møter	98 400
Sum	5 082 948

Tall i henhold til avregning av total ressursbruk revisjonen 2023, datert 16.1.2024.

Note 15 – Tannhelse

	Ikke- økonomiske tjenester	Kommersielle tjenester	Sum	Andel kommersielle
Pasientinntekter	0	42 223 280	42 223 280	100 %
Andre inntekter	40 783 642	3 593 940	44 377 582	8 %
Direkte kostnader	232 496 247	40 081 209	272 577 456	15 %
Indirekte kostnader	52 749 572	8 599 243	61 348 815	14 %
	-244 462 177	-2 863 233	- 247 325 409	
Andel av felles utgifter	19 915 321	3 793 395	23 708 716	16 %
Driftsmargin	-264 377 498	-6 656 627	- 271 034 125	
Avskrivninger (direkte)	5 710 355	1 416 022	7 126 377	20 %

Avskrivninger (indirekte)	1 714 306	326 534	2 040 840	16 %
Renteutgifter (netto renteutgifter)	890 912	169 697	1 060 609	16 %
Overskudd/underskudd	-272 693 070	-8 568 881	- 281 261 952	
Avkastningsmål:				
Sysselsatt kapital tannhelse				
Beregning av avkastningsmål:				
Varige driftsmidler			60 910 299	
Kundefordringer			1 583 858	
Leverandørgjeld			-17 561 090	
Sysselsatt kapital per tilbud innen tannhelse	37 743 776	7 189 291	44 933 067	
	84 %	16 %		

Prinsipper for fordeling av inntekter og utgifter, jf. § 5

Pasientinntekter er i regnskapsoppstillingene fordelt ut fra faktisk bruk av tjenestene for henholdsvis ikke-økonomiske tjenester og kommersielle tjenester. Øvrige inntekter, samt direkte kostnader og avskrivninger er fordelt mellom de forskjellige delene av tannhelsevirksomheten ut fra behandlingstid. Siden mange av de direkte utgiftene blir fordelt løpende er det brukt en fordeling basert på behandlingstimer i 2022. Da utgjorde den kommersielle delen 18 % av totale behandlingstimer, mens det samme tallet for 2023 var 16 %. Nedgangen skyldes at 8 963 pasienter i tilsynsgruppe G fikk innvilget 75 % rabatt i 2023 som følge av Stortingsvedtak om utvidelse av pasientgruppen som får refusjon på tannbehandling. Dette har medført en inntektssvikt på 6,2 millioner, mens utgifter som er belastet den kommersielle delen er noe for høy (fordelt etter historiske tall) .

Det er stor turnover blant våre tannleger og enkelte ubesatte tannlegestillinger i hele/deler av året ved enkelte klinikker. Dette har også bidratt til inntektssvikt.

Indirekte kostnader og rentekostnader, som ikke kan allokeres direkte til tannhelsetjenesten i fylkeskommunen, er henført til tannhelsetjenesten ut fra tannhelsetjenestens andel av henholdsvis ansatte i fylkeskommunen og bokførte verdier for varige driftsmidler. Deretter er disse kostnadene fordelt ut fra behandlingstid innenfor de forskjellige delene av tannhelsevirksomheten.

Fastsettelse av kompensasjon for tjenester av allmenn økonomisk betydning, jf. § 6

Innlandet fylkeskommune mener at det er et fungerende tannhelsemarked i hele fylkeskommunen, og tilbyr ikke tannhelsetjenester av "allmenn økonomisk betydning" jf. § 5 første ledd bokstav b.

Avkastningskrav for kommersielle tannhelsetjenester, jf. § 6

Kommersielle tjenester skal som minimum ha et nivå på kapitalavkastning tilsvarende det et normalt privat foretak som overveier å tilby tjenesten skulle budsjettere for.

Den kommersielle delen viser et underskudd, og oppfyller ikke minimuskrauet etter forskriften for de kommersielle tannhelsetjenestene i 2023. Det er igangsatt tiltak som skal løse dette de neste to år.

Note 16 – Andre forhold – usikre forpliktelser

En av Innlandet fylkeskommunes leverandører ble i 2020 satt under konkursbehandling. I den sammenheng har Innlandet fylkeskommune forpliktelser som vurderes usikre. Disse usikre forpliktelsene er ikke regnskapsført i 2023. Innlandet fylkeskommune bestrider mottatte krav fra denne leverandøren. Saken er under behandling i rettsapparatet og dom avsagt i Tingretten er anket til Lagmannsretten. Det forventes en dom i slutten av 2024.

Note 17 – Disposisjonsfond – oversikt per utgangen 2023

Nedenfor følger en oversikt over disposisjonsfondene, med saldo ved utgangen av 2023. Det er forutsatt disponeringer fra disse fondene i forbindelse med planperioden 2024 – 2027.

Avdeling	Art	Tekst	IB 01.01.23	UB 31.12.23
	256080432	100000 Organisasjonsutvikling og digitalisering IFK (FT15/21)	10 000 000	3 500 000
Fylkeskommunedirektøren			10 000 000	3 500 000
	256080361	Resultatfond Stab - R10 Kompetanse	302 937	302 937

Årsberetning2023

	256080362	Resultatfond Stab - R80 Adm og fellestjenester	3 943 851	4 026 545
	256080002	Kommunikasjonsstrategi/tiltak (FT 94/20)	1 536 800	1 536 800
	256080892	Omprofilering og nettside IFK kommunikasjon	1 480 752	1 480 752
	256080435	110310 Opplæring skyløsninger	1 328 991	-
Stab			8 593 332	7 347 034
	256080365	Resultatfond Administrasjon - R80 Adm og fellestjenester	580 612	3 521 932
	256080891	Infrastrukturmidler IKT	2 377 000	2 216 925
Administrasjonen			2 957 612	5 738 857
	256080114	Legionellasikring vg. skoler (FT49/19)	3 116 984	2 995 345
	256080115	Erstatningslokaler inv. prosjekter skoler mv (FT 77/18)	6 682 341	1 600 000
	256080225	77-Oppfølging av klimahandlingsplan (FT33/19) (OFK)	3 854 096	248 125
	256080366	Resultatfond Eiendom - R10 Kompetanse	4 378 988	4 490 099
	256080367	Resultatfond Eiendom - R20 Tannhelse	617 501	476 499
	256080368	Resultatfond Eiendom - R30 Kultur	25 247	31 507
	256080369	Resultatfond Eiendom - R40 Fylkesveger	11 860	12 077
	256080370	Resultatfond Eiendom - R50 Kollektivtransport	84 467	118 255
	256080372	Resultatfond Eiendom - R70 Samf., plan og miljø	15 472	11 472

Årsberetning2023

	256080373	Resultatfond Eiendom - R80 Adm og fellestjenester	4 280 561	4 280 561
	256080414	190000 Energifond eiendom	68 832 628	35 930 000
	256080415	190000 Eiendomsforvaltningssystem	1 050 000	750 000
	256080424	190000 Vinstra vgs. riving	326 571	-
Eiendom			93 276 716	50 943 940
	256080100	Reg.plan Komp. og arb.kraft/oppfølging (FT 80/18 HFK)	5 606 975	-
	256080207	Vgo - Etter- Og Videreutdanning (OFK)	1 826 240	-
	256080208	Ko - Voksenagronom (OFK)	489 649	-
	256080374	Resultatfond Kompetanse og tannhelse - R10 Kompetanse	20 900 120	23 402 002
	256080466	200000 Omstillingsmidler kompetanse (FT 18/23)	-	5 694 894
	256080468	200000 Oppstart linjetilbud 2023/2024 (FT 18/23)	-	8 750 000
	256080112	Disp fond uteområder vg. skoler	1 839 943	950 969
	256080419	200100 Visma InSchool	209 869	-
	256080473	200200 Reg.plan inkludering – kompetansetiltak	-	1 826 240
	256080428	200250 Handlingsplan for psykisk helse (FT 15/21)	11 695 000	11 095 000
	256080471	200000 Elevtjenesten inkl for lærlinger (FT 29/23)	-	1 500 000
	256080310	Resultatfond Nord-Grudbrandsdal vgs	1 319 333	-
	256080311	Resultatfond Vinstra vgs	2 498 556	2 180 469
	256080312	Resultatfond Lillehammer vgs	-	-

Årsberetning2023

	256080313	Resultatfond Gausdal vgs	1 543 270	1 543 270
	256080314	Resultatfond Gjøvik vgs	5 935 582	3 492 331
	256080315	Resultatfond Lena/Valle	3 936 080	185 125
	256080316	Resultatfond Raufoss vgs	590 883	1 808 945
	256080317	Resultatfond Dokka vgs	1 618 512	1 824 338
	256080318	Resultatfond Hadeland vgs	4 361 816	4 654 395
	256080319	Resultatfond Valdres vgs	647 078	2 875 401
	256080320	Resultatfond Nord-Østerdal vgs	2 803 353	1 140 489
	256080321	Resultatfond Storsteigen vgs	1 527 630	57 534
	256080322	Resultatfond Elverum vgs	4 775 257	5 198 622
	256080323	Resultatfond Trysil vgs	1 351 159	1 140 320
	256080324	Resultatfond Hamar katedralskole	5 909 603	6 342 915
	256080325	Resultatfond Jønsberg vgs	2 085 501	2 287 851
	256080326	Resultatfond Ringsaker vgs	2 084 527	3 003 866
	256080327	Resultatfond Stange vgs	2 569 879	2 606 829
	256080328	Resultatfond Storhamar vgs	2 516 303	3 191 080
	256080329	Resultatfond Sentrum vgs	3 809 613	3 809 613
	256080330	Resultatfond Skarnes vgs	1 172 989	1 783 082

Årsberetning2023

	256080330	Resultatfond Skarnes vgs	-519 888	-519 888
	256080331	Resultatfond Øvrebyen vgs	1 830 807	1 898 029
	256080332	Resultatfond Solør vgs	-	-
Kompetanse			96 935 640	103 723 722
	256080375	Resultatfond Kompetanse og tannhelse - R20 Tannhelse	10 057 962	10 650 264
Tannhelse			10 057 962	10 650 264
	256080122	Disp fond Utvikling høgskoletilbudet	-	-
	256080123	Disp fond Næringsutvikling	68 553 941	56 667 772
	256080124	Disp fond bioøkonomi oppf strategi	-	-2 522 613
	256080376	Resultatfond Næring og int samarbeid - R60 Næringsutv. og int.samarb.	8 888 068	8 291 507
	256080417	400000 Bedriftsintern opplæring	23 803 675	20 071 813
	256080426	400000 Kompetansefond - styrke av nærings- og friluftsliv (FT15/21)	35 500 000	27 000 000
	256080427	400000 Økt satsing næringsliv - særlig reiseliv og industri (FT15/21)	15 325 000	14 475 817
	256080210	Grønn Framtid	16 808 046	10 583 155
	256080808	Fylkeskommunal medfinansiering Interreg Sverige - Norge	12 100 000	17 738 740
	256080121	Disp fond Økt bredbåndssatsing	64 743 378	24 705 377
	256080122	Disp fond Utvikling høgskoletilbudet	14 691 248	3 468 655
	256080212	Cybersikkerhet	5 034 590	4 914 074

Årsberetning2023

	256080217	Industriell økonomi og teknologiledelse (OFK)	1 000 000	-
	256080124	Disp fond bioøkonomi oppf strategi	19 034 923	16 947 375
	256080461	400300 Stimuleringsmidler Internasjonalt Samarb.	1 435 153	1 482 500
Næring og internasjonalt samarbeid			286 918 022	203 824 172
	256080378	Resultatfond Kultur - R30 Kultur	4 677 082	8 847 607
	256080420	500000 Større arrangement	8 105 000	2 375 000
	256080475	500000 Fylkeskulturprisen	-	100 000
	256080477	500000 Kulturstrategien	-	130 000
	256080806	11606 KBK - Fylkeskommunale tilsagn (HFK)	24 959	24 959
	256080409	500100 Øremerket tilskudd	200 000	35 000
	256080410	500100 Plan for fysisk aktivitet	665 000	501 000
	256080439	500100 Ro- og padleleden Innlandet	275 527	275 527
	256080474	500100 Gjøvik rideklubb/VM Mounted Games 2026	-	2 000 000
	256080806	11606 KBK - Fylkeskommunale tilsagn (HFK)	50 000	-
	256080224	15-Oppfølging av klimahandlingsplan (FT33/19) (OFK)	384 665	284 154
	256080416	500200 Kulturarv, verneverdige bygg og anlegg IFK	1 289 961	2 312 586
	256080418	500200 Øremerket tilskudd fylkeskommunale midler	5 049 000	6 868 918
	256080444	500220 Verdiskapning RA - kulturarv	500 000	500 000

Årsberetning2023

	256080470	500220 Skogfinsk museum (FT 29/23)	-	4 000 000
	256080108	Disp fond rådhus-teater Kongsv. (FT29/23)	10 000 000	10 000 000
	256080400	500300 Kulturaktivitet for barn og unge	162 000	110 000
	256080401	500300 Kunstnerresidenser	16 000	183 000
	256080402	500300 Utviklingsmidler	1 479 903	859 528
	256080403	500300 Rammetilskudd frivillige org	170 000	-
	256080404	500300 Digital ungdom	30 000	-
	256080406	500300 Øremerket tilskudd Kunst og kultur	525 000	120 000
	256080407	500300 Stipend - Etablerte kunstnere	1 000 000	900 000
	256080413	500300 Kunstprosjekt Hundorp	716 505	64 880
	256080431	500300 Kulturkort (FT 15/21)	4 293 062	3 310 127
	256080434	500300 11606 KBK (HFK) - Kulturkort for ungdom	540 577	-
	256080438	500300 Festivaler	150 000	-
	256080440	500300 Folkedans	1 048 000	669 250
	256080476	500300 Regionale ungdomssatsinger	-	300 000
Kultur			41 352 241	44 771 536
	256080223	11-Klimahandlingsplan samfunnsutvikling (110122) (OFK)	-131 574	-131 574
	256080379	Resultatfond Samfunnsutv. - R70 Samf., plan og miljø	1 714 175	125 456
	256080433	600000 Klimafond IFK	17 840 066	17 877 269

Årsberetning2023

	256080449	600000 ATP - prosjekter	8 000 000	6 597 902
	256080458	600000 Tett på 2030 (FT 71/22)	6 000 000	5 006 662
	256080459	700900 Regional plan for samfunnstryggleik (FT 71/22)	10 000 000	-
	256080463	600000 Regional plan - inkluderende Innlandet	-	4 815 395
	256080805	11608 Skp Fylkeskommunale tilsagn HT7	864 620	-
	256080430	600100 Inkluderingsprosjekt Kongsvinger-regionen (FT 15/21)	2 000 000	2 000 000
	256080445	600100 Påvirkningsfaktorer folkehelse	120 000	315 000
	256080449	600000 ATP - prosjekter	-74 705	-74 705
	256080806	11606 KBK - Fylkeskommunale tilsagn (HFK)	742 300	-
	256080446	600200 Samfunnsnyttige organisasjoner	40 000	25 000
	256080447	600200 Innlandsstrategi/regionale planer	1 115 151	481 050
	256080448	600200 Innlandsstatistikk	968 313	1 219 346
	256080223	11-Klimahandlingsplan samfunnsutvikling (110122) (OFK)	2 320 866	1 131 574
	256080452	600300 Arealregnskap (FT18/22)	500 000	500 000
	256080453	600300 Klima- og miljøtiltak i bedrifter og kommuner (FT18/22)	3 000 000	-
	256080464	600300 Regional plan - klima, energi og miljø	-	8 710 748
	256080465	600300 Klimasmart Fjellregion - utredning klyngesamarbeid	-	1 000 000
	256080469	600300 Oppdrag Mjøsa - prosjekt (FT 18/23)	-	3 000 000

Årsberetning2023

	256080478	600300 Vassdragsmidler	-	452 000
Samfunnsutvikling			55 019 211	53 051 123
	256080223	11-Klimahandlingsplan samfunnsutvikling (110122) (OFK)	-	-53 601
	256080460	700000 Tretten bru	22 414 539	11 517 518
	256080001	Flom-midler (FT 94/20)	-	-
	256080380	Resultatfond Samferdsel - R40 Fylkesveger drift/vedlikehold	-	4 688 321
	256080223	11-Klimahandlingsplan samfunnsutvikling (110122) (OFK)	-	1 488 627
	256080455	700500 Fossilfrie maskiner og kjøretøy (FT18/22)	5 000 000	-
	256080226	14-Oppfølging av klimahandlingsplan (FT33/19) (OFK)	1 167 361	-
	256080223	11-Klimahandlingsplan samfunnsutvikling (110122) (OFK)	1 488 627	-
	256080382	Resultatfond Samferdsel - R50 Kollektivtransport	40 997 744	42 723 448
	256080850	Disposisjonsfond (HET FKF)	4 920 813	-
	256080851	Disp.F. For Utvikling Av Tilbud Og Infrastruktur (HET FKF)	9 000 000	-
	256080443	700700 Koronamidler kollektiv	19 670 000	-
	256080454	700720 Kollektivfond/mobilitetsstrategien (FT18/22)	4 000 000	-
	256080852	Disp.Fond TT	26 616 101	11 365 176
	256080437	700800 FTU "Hjertesone"	2 329 955	2 329 955

Årsberetning2023

	256080412	700900 ATP-midler	8 528 500	4 898 500
	256080459	700900 Regional plan for samfunnstryggleik (FT 71/22)	-	10 000 000
	256080809	11608 Skp - Fylkeskommunale tilsagn HT7 (HFK)	80 000	-
Samferdsel			146 213 640	88 957 944
	256080003	Koronafond (FT 94/20)	-14	-
	256080005	Premieavviksfond IFK	111 981 911	338 983 449
	256080006	Etterbetaling lønnsoppgjør lærere (FT 86/22)	26 054 600	-
	256080020	Generelt disposisjonsfond IFK	135 736 031	84 259 991
	256080021	Reservefond IFK	66 231 673	113 208 933
	256080022	Egenfinansiering investeringer IFK	110 386 121	119 850 305
	256080103	Omstillingsfond (35/16) (HFK)	11 213 321	6 792 576
	256080106	Digitaliseringsfond (HFK)	1 589 000	1 589 000
	256080117	Erstatningslokaler A7lvdal Tannklinikk (FT 77/18) (HFK)	2 000 000	-
	256080128	Tiltak fornybare energiformer traf. (FT 77/18) (HFK)	500 000	-
	256080802	Pensjonsreguleringsfond IFK	2 917 100	-
Sentrale poster			468 609 742	664 684 253
Totalsum			1 219 934 118	1 237 192 845

Kommunaløkonomisk bærekraft

Bærekraftig økonomiforvaltning

Kommuneloven har en rekke bestemmelser knyttet til langsiktig økonomiforvaltning. I § 14-1 står det at fylkeskommuner skal forvalte økonomien slik at den økonomiske handleevnen blir ivarettatt over tid. Det fremkommer også i § 14-1 5. ledd at investeringene over tid skal ha en egenfinansiering som ivaretar fylkeskommunens økonomiske handleevne. I årsberetningen skal det redegjøres for forhold som er viktige for å bedømme den økonomiske utviklingen og stillingen, og om den økonomiske utviklingen og stillingen ivaretar den økonomiske handleevnen over tid (§ 14-7 bokstav a).

Generasjonsprinsippet er et viktig prinsipp i den langsiktige økonomiforvaltningen. Dette innebærer at de som nyter godt av dagens fylkeskommunale tjenester, også skal betale for dem og at utgiften ikke skyves over på neste generasjon. Generasjonsprinsippet innebærer også at den økonomiske handleevnen skal være minst like god i fremtiden som den er i dag.

Formuesbevaringsprinsippet er også viktig. I et langsiktig perspektiv er det viktig å bevare fylkeskommunens realkapital. Dette innebærer at man har en økonomisk stilling som tillater investeringer og formuesbevarende vedlikehold. Gjennom oppfølging av økonomiske styringsparametere over tid, fylkeskommunen etablere en økonomistyring som ser ut over budsjettåret og økonomiplanperioden.

Økonomiske styringsparametere

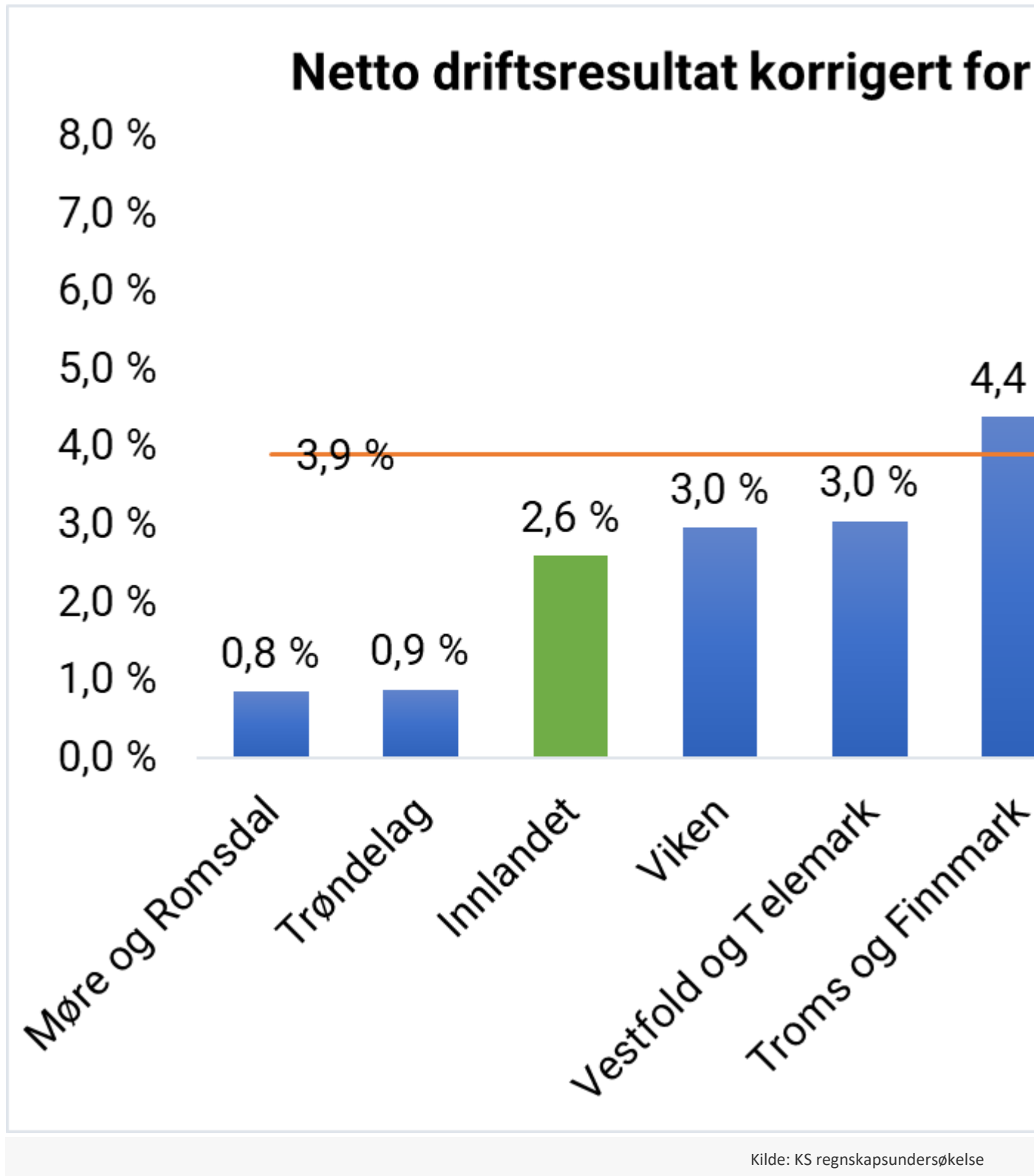
Tabellen under viser de økonomiske styringsparameterne som ble vedtatt i juni 2022 for årene 2023 – 2026 med resultater for 2023. Styringsparameterne har vært om lag de samme de siste årene og dette gir kontinuitet i den økonomiske oppfølgingen.

Økonomiske styringsparametere	Mål	Resultat
Netto driftsresultat i % av driftsinntekter	4 %	5,2 %
Netto driftsresultat korrigert for bundne fond	4 %	2,6 %
Egenfinansiering av investeringer i % av driftsinntekter	4 %	2,4 %
Egenfinansiering av investeringer i % av sum investeringer	40 %	19,7 %
Brutto langsiktig lånegjeld i % av driftsinntekter	75 %	64,9 %
Mindreforbruket skal avsettes til egenfinansieringsfond (50 %), reservefond (30 %) og generelt disposisjonsfond (20 %)		Gjennomført

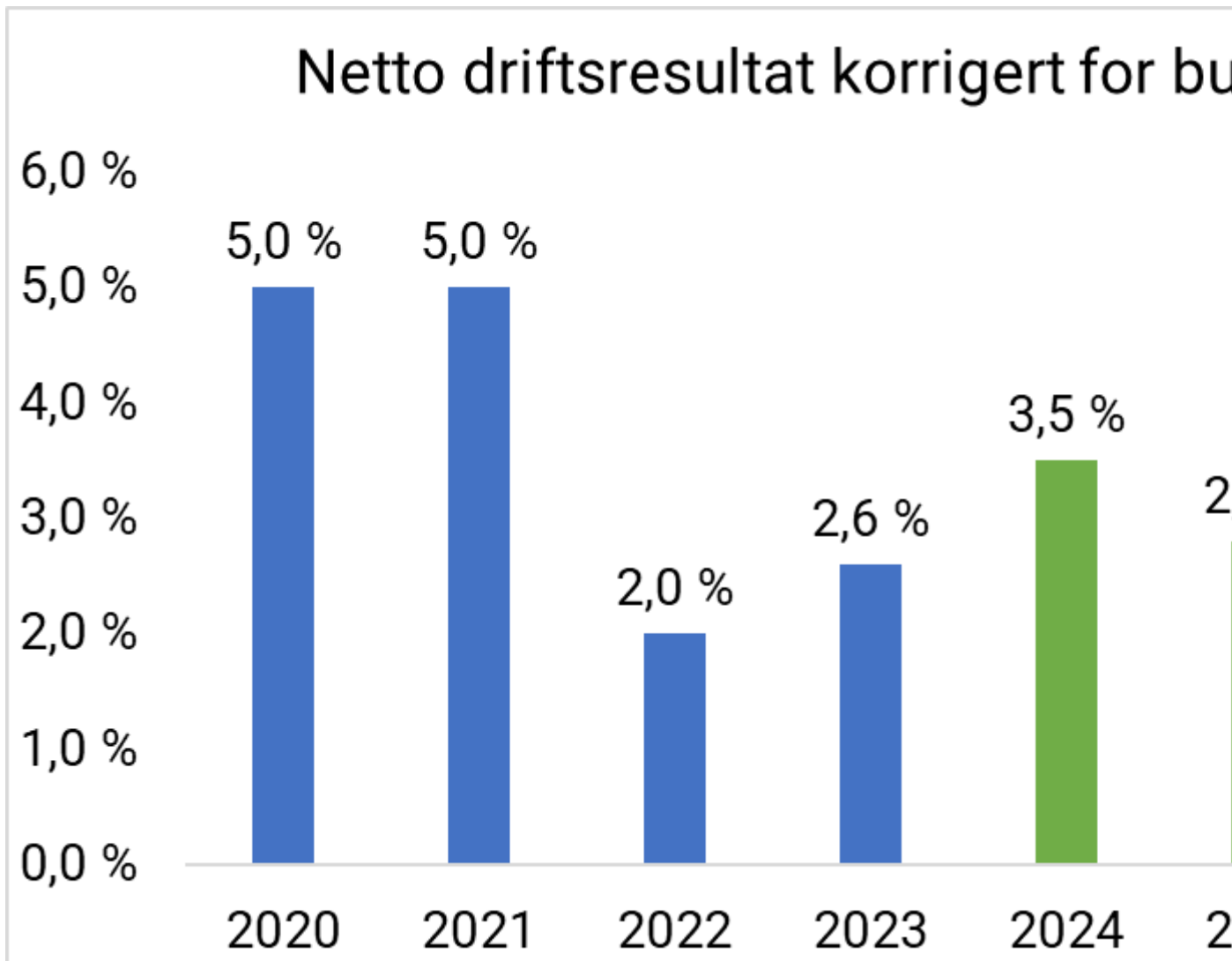
Disposisjonsfond i % av driftsinntekter	5 %	14,8 %
Generelt disposisjonsfond og reservefond pr. 1.1.	> 350 mill. kroner	197,5 mill. kroner

Netto driftsresultat

Netto driftsresultat er driftsinntekter fratrasket driftsutgifter, renter, utbytte og avdrag, og viser hva fylkeskommunen sitter igjen med til avsetninger og egenfinansiering av investeringer. Målet for netto driftsresultat er 4 % av driftsinntekter. Dette er det anbefalte nivået satt av Teknisk beregningsutvalg for fylkeskommuner. Netto driftsresultat for 2023 ble på 5,2 %. Korrigert for statlige, bundne fond er resultatet på 2,6 %. Landsgjennomsnittet er på 3,9 %.



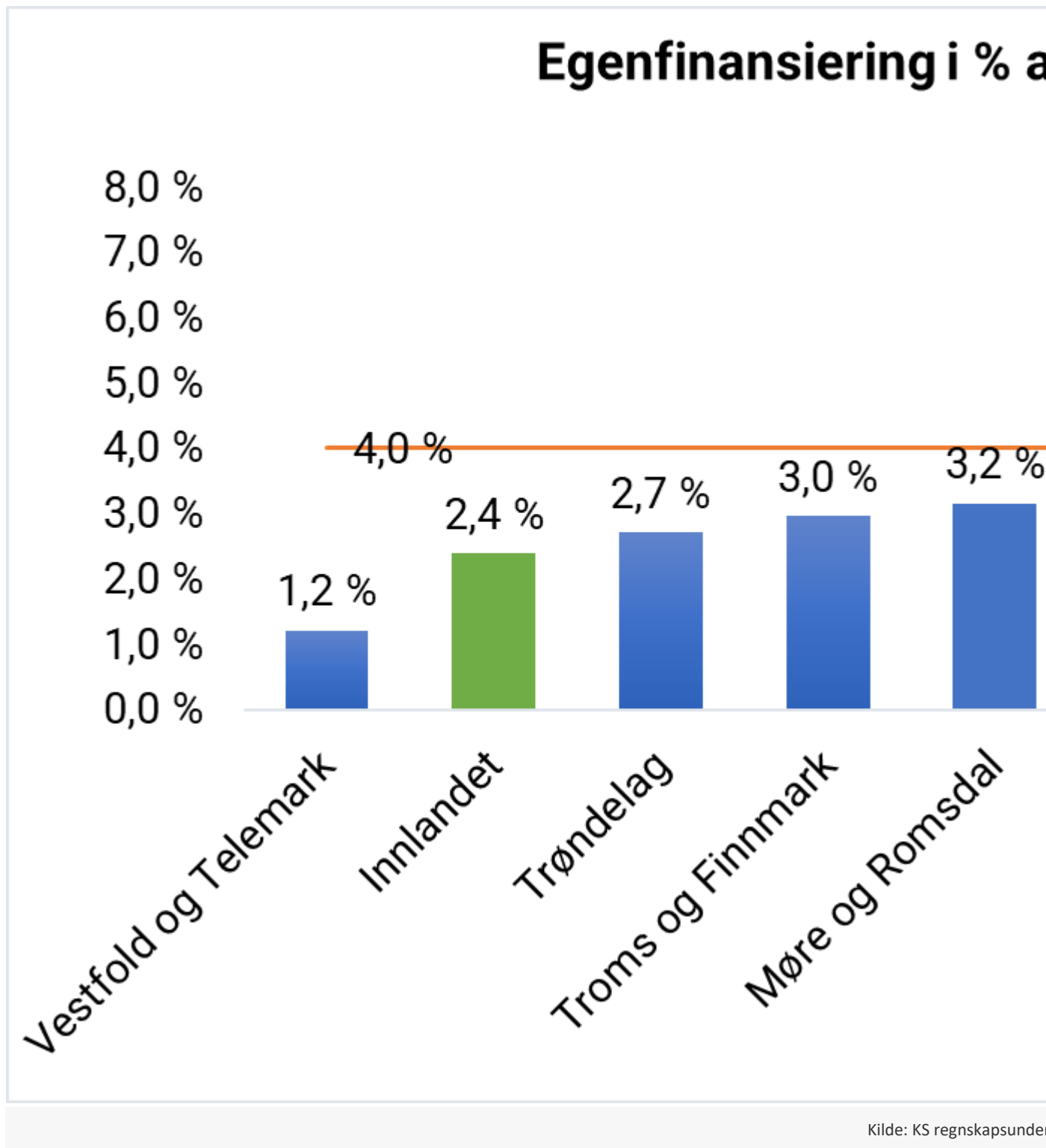
Figuren under viser netto driftsresultat korrigert for bundne fond for perioden 2020-2027, der tallene for 2020-2023 er regnskapstall og tallene for 2024-2027 er budsjettert/planlagt iht vedtatt økonomiplan 2024-2027/Årsbudsjett 2024.



Egenfinansiering av investeringer

Det er to mål for egenfinansiering av investeringer. Netto driftsresultat bør i hovedsak gå til egenfinansiering av investeringer og derfor er målet satt til 4 % av driftsinntekter. Resultatet for 2023 viser 2,4 % av driftsinntektene. Videre utgjør egenfinansieringen 19,6 % av sum investeringer og er under målet på 40 %.

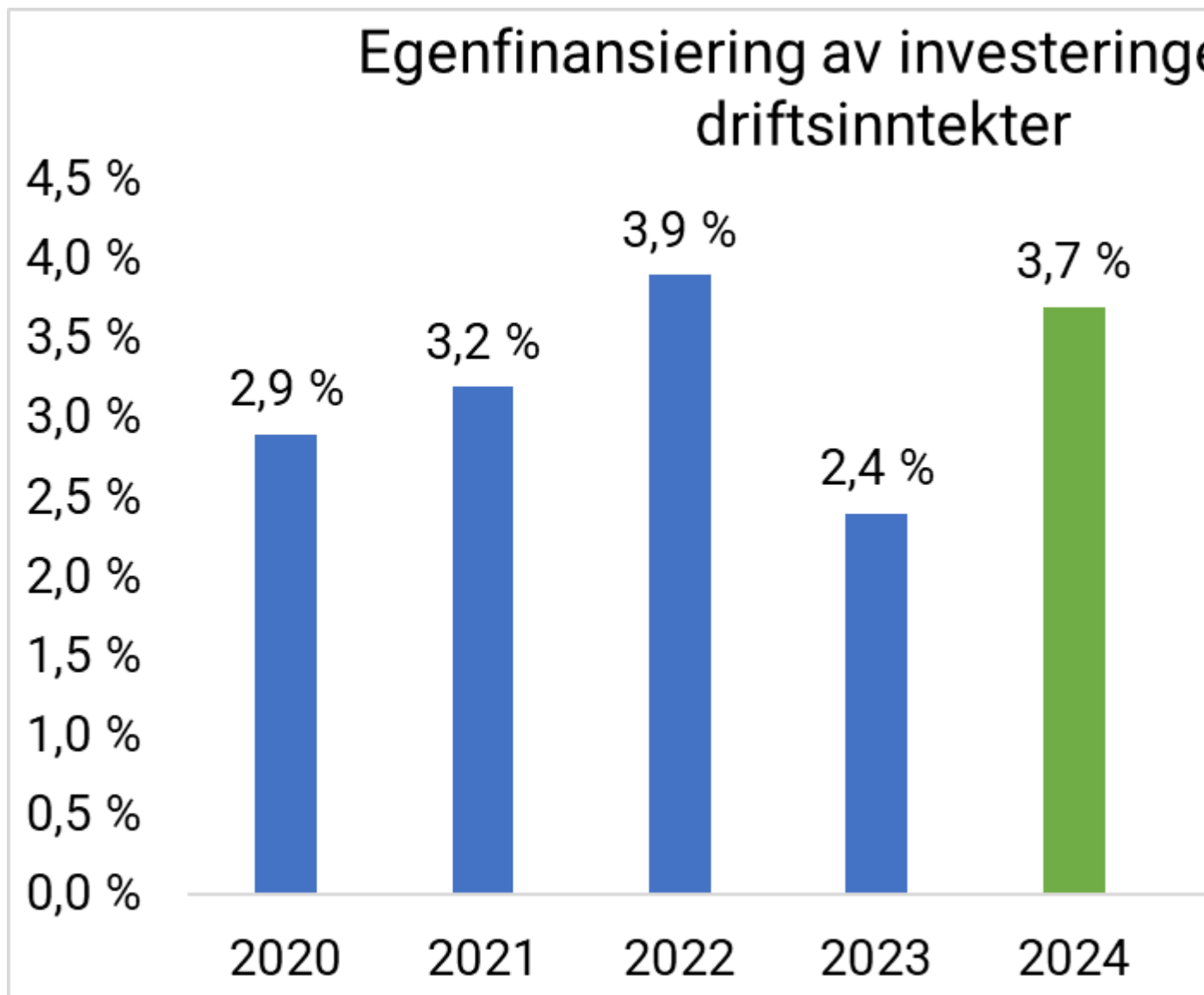
Figuren under viser egenfinansiering i % av driftsinntekter. Innlandet fylkeskommune ligger betydelig under landsgjennomsnittet.



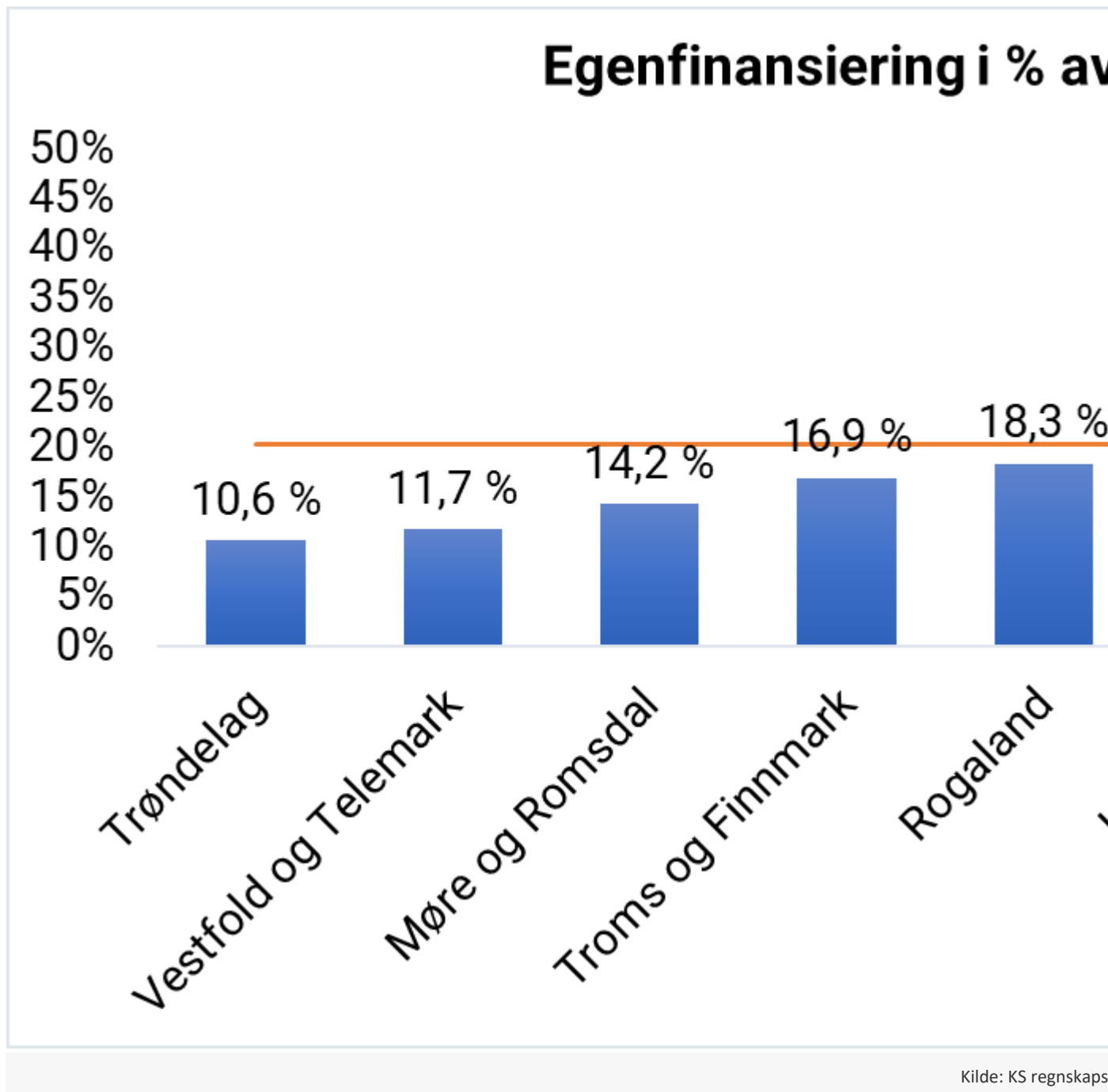
Ved en vedvarende lav egenfinansiering ivaretas ikke den økonomiske handleevnen over tid. Lav egenfinansiering gjør at en større andel må finansieres med lån dersom investeringsnivået ikke tas ned. Dette gjør at gjelden øker og dette skyver regningen over på neste generasjon i form av økte finansutgifter.

Dersom investeringsnivået reduseres for å holde gjeldsgraden nede, vil investeringsnivået kunne bli for lavt i forhold til å ivareta fylkeskommunens realformue (formuesbevaring).

Figuren under viser egenfinansiering av investeringer i prosent av driftsinntekter for perioden 2020-2027, der tallene for 2020-2023 er regnskapstall og tallene for 2024-2027 er budsjett/planlagt iht vedtatt Økonomiplan 2024-2027/Årsbudsjett 2024.

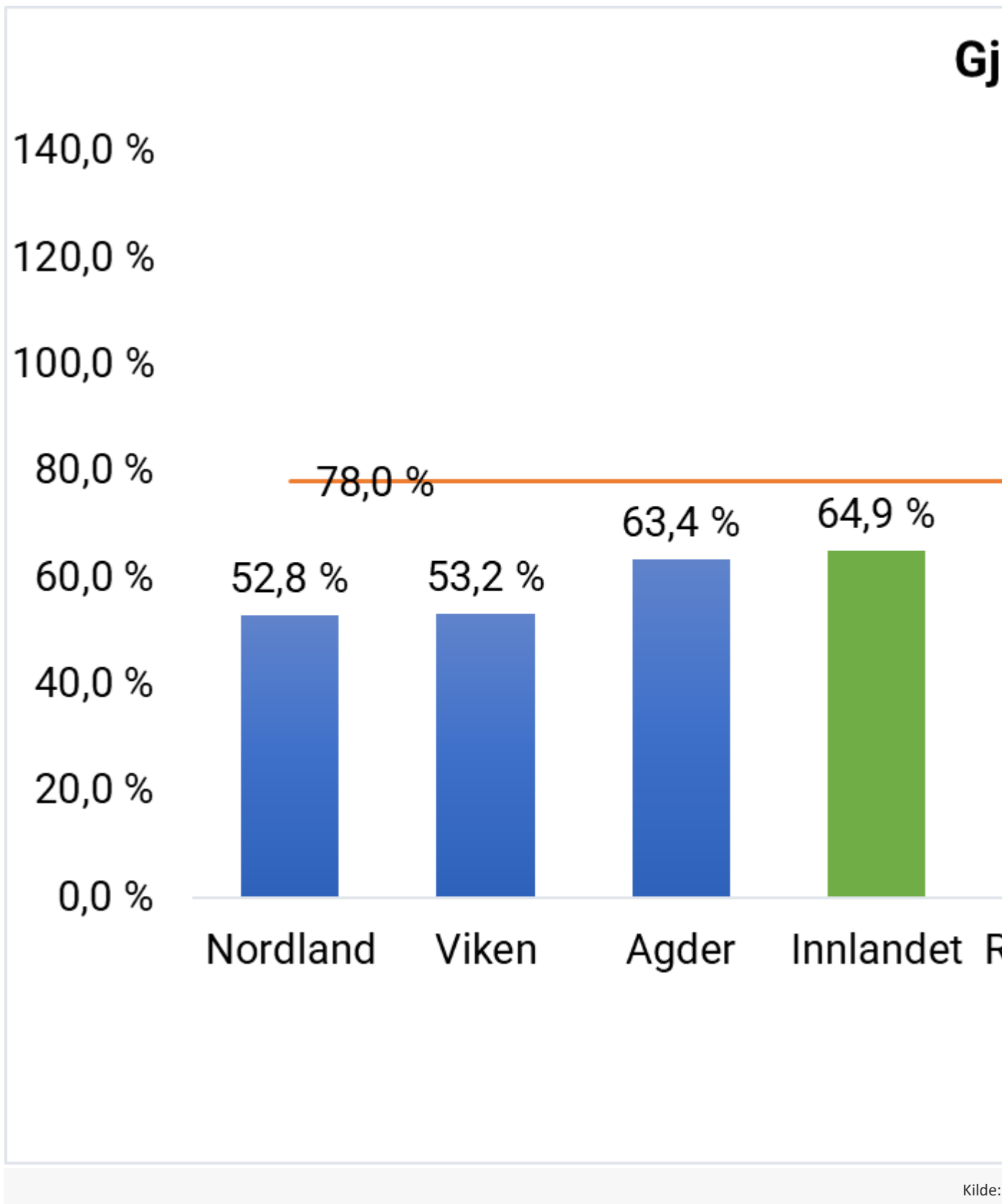


Egenfinansieringen i % av investeringer ligger om lag som landsgjennomsnittet i 2023, men der Nordland og Agder drar opp snittet mye.

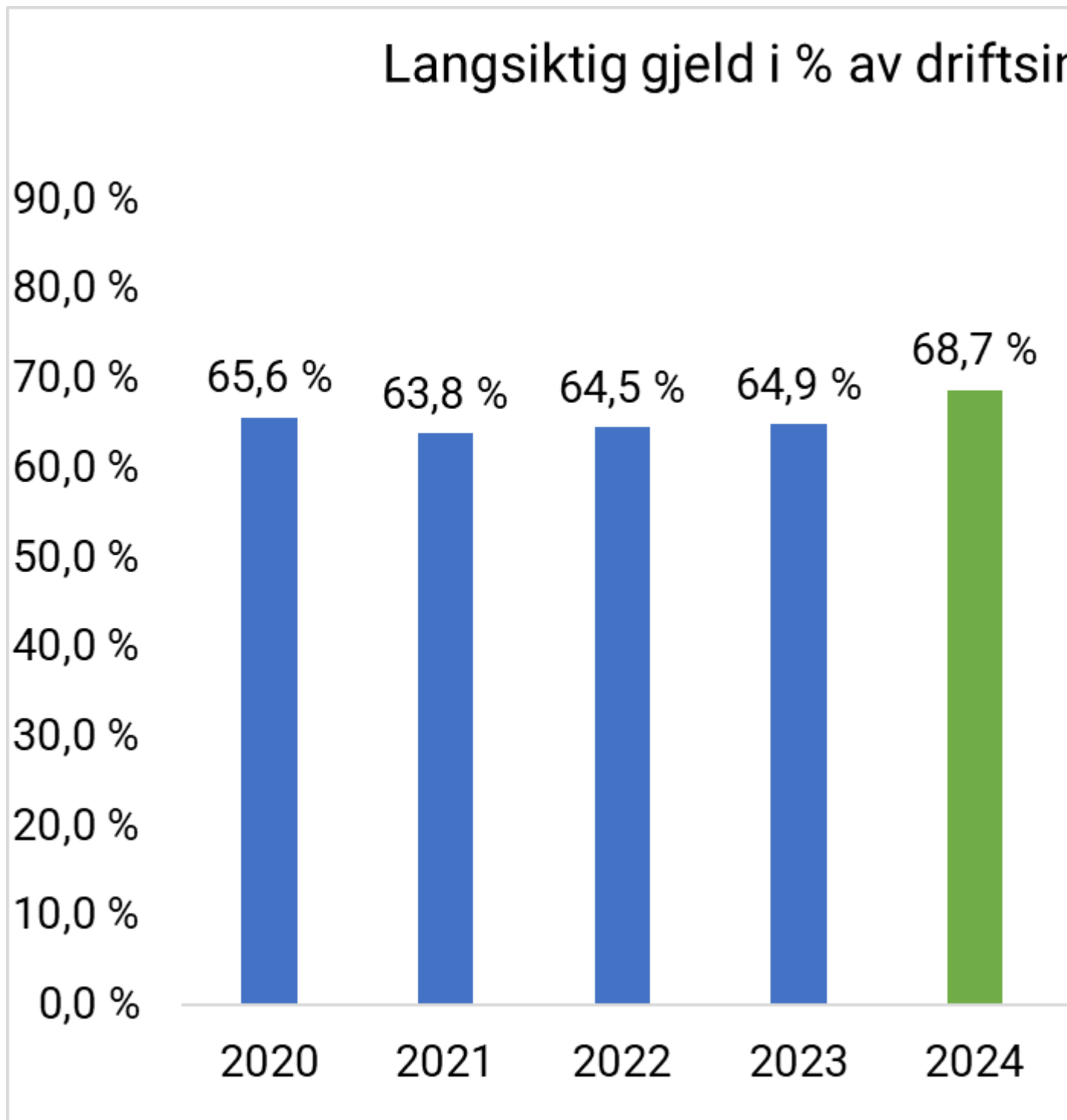


Gjeldsgrad

Gjeldsgraden måles som andelen gjeld av sum driftsinntekter (brutto langsiktig lånegjeld). Det er en målsetting for fylkeskommunen at gjeldsgraden ikke skal overstige 75 %. Gjeldsgraden ble i forbindelse med årsbudsjett-vedtaket for 2023 antatt å bli på 69,9 %. Gjeldsgraden ble på 64,9 %. Dette skyldes noe forsinket fremdrift i investeringsprosjektene, økt egenfinansiering og økte driftsinntekter.



Figuren under viser gjeldsgraden for perioden 2020-2027, der tallene for 2020-2023 er regnskapstall og tallene for 2024-2027 er budsjettert/planlagt iht vedtatt Økonomiplan 2024-2027/Årsbudsjett 2024.

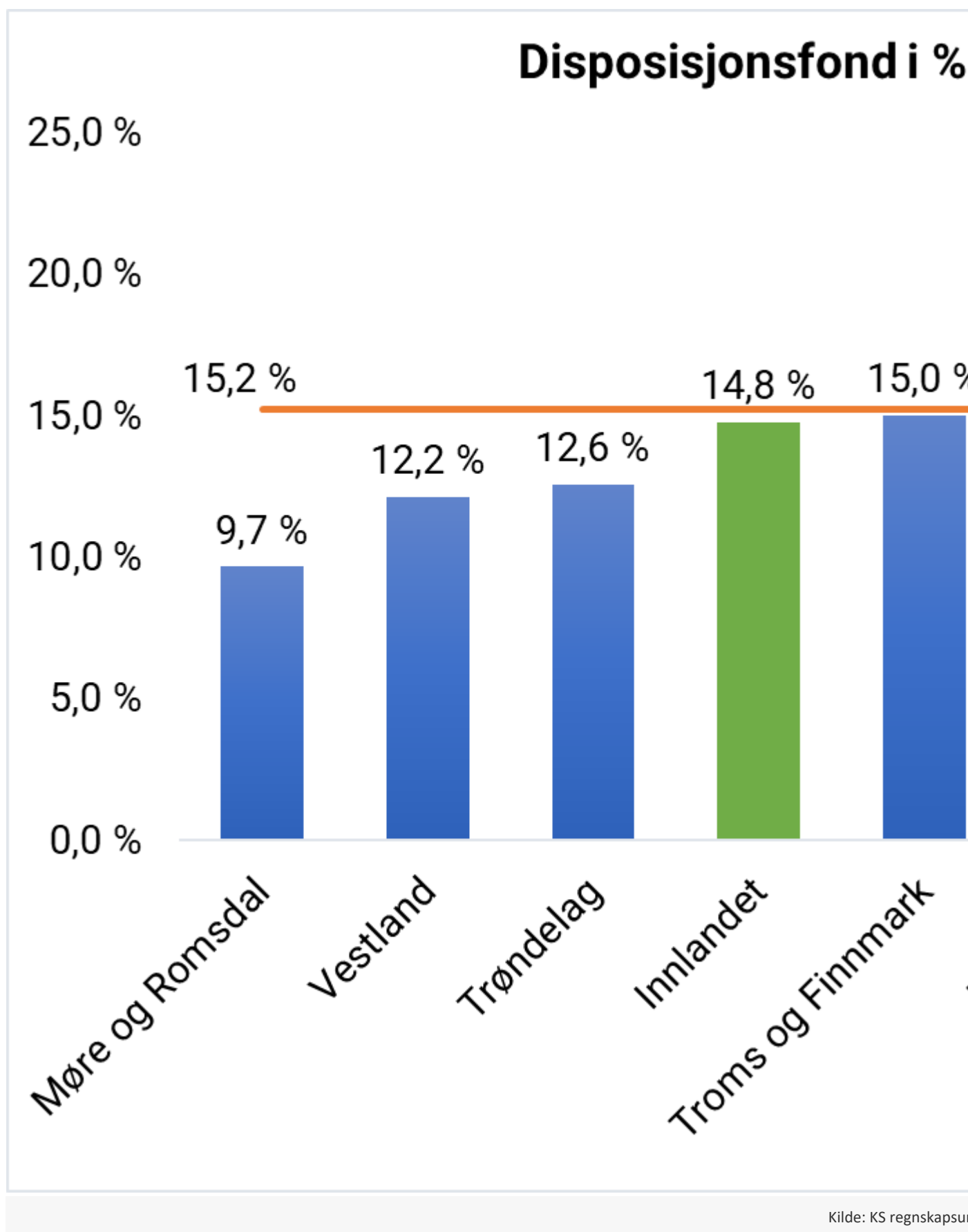


Økt lånegjeld vil påvirke fylkeskommunens rente- og avdragsutgifter og dermed fylkeskommunens driftsbudsjett. En høy gjeldsgrad innebærer at mer av regningen skyves over på neste generasjon.

Risikoen ved høy gjeld er knyttet til framtidige renteøkninger. Det er viktig at lånegjelden ikke blir for høy, da inntektene til fylkeskommunen er ventet å gå ned i årene som kommer og det må tas hensyn til at gjelden skal betales selv om inntektene går ned.

Disposisjonsfond

Det er en målsetting av andelen disposisjonsfond målt i forhold til driftsinntekter skal være på minst 5 %. Resultatet pr. 31.12.2023 er en fondsandel på 14,8 %. Dette er rett under landsgjennomsnittet på 15,2%. En stor andel av fylkeskommunens disposisjonsfond består av tilsagn på tilskuddsordninger som ikke er utbetalt enda, og disse midlene er ikke frie for fylkeskommunen å omdisponere.



På generelt disposisjonsfond sto det ved årets slutt 84,3 mill. kroner. Dette er etter at 20 % av mindreforbruket fra 2023 (3,8 mill. kroner) er tilført fondet som en del av regnskapsavslutningen.

Overføringsordningen

Økonomi- og finansreglementet (kap. 5.4) angir bestemmelser for overføring av netto besparelser og overskridelser for fylkeskommunens virksomheter og avdelinger, jf. overføringsordningen.

I henhold til overføringsordningen kan netto besparelser og overskridelser på de enkelte rammeområdene overføres til påfølgende budsjettår. Dette skal som hovedregel skje ved at:

- netto besparelse avsettes til disposisjonsfond (resultatfond)
- netto overskridelse overføres i sin helhet til inndekning neste budsjettår.

Den enkelte videregående skole, tannhelsetjenesten og avdeling/stab i sentraladministrasjonen kan ha en akkumulert besparelse i resultatfond som utgjør maksimalt 3,5 % av egen brutto budsjettamme (1). For drift og vedlikehold av fylkesveger gjelder ikke denne begrensningen.

I sum ble det i regnskapet for 2023 avsatt 27,4 mill. kroner til respektive resultatfond knyttet til besparelser. Videre er det gjort bruk av resultatfond på 16,7 mill. kroner i 2023, hvorav 2,0 mill. kroner er knyttet til salderingen av budsjettet for 2023, 1,9 mill. kroner er knyttet til planlagt bruk av resultatfond gjennom året og 12,8 mill. kroner er knyttet til slutføringen av overføringsordningen i forbindelse med regnskapsavslutningen. Status resultatfond per 31.12.2023 er 166,5 mill. kroner.

Videregående skoler og avdelinger med overskridelser skal dekke inn hele overskridelsen ved bruk av tidligere opparbeidet resultatfond. Dersom resultatfondet ikke er tilstrekkelig, skal resten av overskridelsen dekkes i sin helhet året etter at den har oppstått gjennom redusert budsjettamme. Dette behandles i en budsjettjusteringssak til fylkestinget. For 2023 var det 3 videregående skoler som hadde et merforbruk etter bruk av tidligere opparbeidet resultatfond.

(1) Overføringsordningen knyttes til ansvar. Hva som settes av til resultatfond iht. ordningen kan derfor ikke leses direkte ut fra resultatet på rammeområder.

Etikk og internkontroll

Etikk

I tillegg til lov, avtaleverk, og internt vedtatt arbeidsreglement, retningslinjer, delegasjonsreglement mv., beskriver vedtatt organisasjonspolitikk «Kultur for ledelse og medarbeiderskap» hvordan vi ønsker å ha det i fylkeskommunen. Verdier som skal være førende i alt vårt arbeid er tillit, raushet og åpenhet. Hvordan vi videreutvikler vår organisasjonskultur er fokus også framover.

Det er i hovedsak avdelingene som gjør tiltak knyttet til etterlevelse og utvikling basert på risikoanalyser mv.

Siste halvår 2023 startet arbeidet med å utvikle etiske retningslinjer for fylkeskommunen.

Internkontroll

Internkontroll er en sentral og viktig del av fylkeskommunens virksomhetsstyring. Det arbeides kontinuerlig for å sikre at fylkeskommunen har prosesser og systemer som fungerer og fanger opp utfordringer i rett tid.

Fylkeskommunen definerte i 2022 et ambisjonsnivå for internkontroll fram mot 2025. Det ble i 2023 vedtatt nye tiltak for å sikre at ambisjonsnivået nås. I arbeidet med ambisjonsnivå er det tilstrebet en rød tråd fra fylkeskommunens målhierarki, gjennom de overordnede styringsdokumentene for virksomhetsstyring og ut i de enkelte tjenester og arbeidsprosesser. Gjennom flere år har det vært arbeidet med risikostyring, kartlegging av prosesser, etablering av prosedyrer og avvikshåndtering, men det er bekymringsverdig at det totalt sett er lite ressurser i organisasjonen til å ha tilstrekkelig kontinuerlig og systematisk fokus på dette i alle fagmiljøer. Det gjenstår en god del arbeid før fylkeskommunen kan si å ha en risikobasert, helhetlig og integrert internkontroll og ha rimelig sikkerhet for å nå ambisjonsnivået for internkontroll i fylkeskommunen.

Nedenfor kommenteres særskilt de deler av fylkeskommunens internkontroll som har gjennomgående betydning for alle typer tjenester.

Delegering av myndighet

Reglement for delegering av myndighet er vedtatt av fylkestinget i 2023. På bakgrunn av dette reglementet er det utarbeidet oversikt over hvilke roller fylkeskommunedirektøren har videre delegert myndighet til innenfor de ulike områdene.

Risikovurdering og -styring

Internkontrollen i fylkeskommunen skal være risikobasert. Det er etablert metodikk for risikostyring, og felles, digital verktøystøtte er under implementering. Det har vært gjennomført flere risikovurderinger i virksomheten i 2023 både i tilknytning til anskaffelsesprosesser og i tjenesteproduksjonen for øvrig. Risikoer som avdekkes følges opp i henhold til fylkeskommunens vedtatte metodikk.

Alle ansatte har tilgang på opplæringsmateriell om hvordan fylkeskommunen metodisk arbeider med risikostyring.

Informasjonssikkerhet og personvern

Det jobbes kontinuerlig med sikkerhetskultur, sikkerhetsstyring, forebyggende sikkerhetstiltak og beredskap i fylkeskommunen. Bevisstheten og tilstrekkelig situasjonsforståelse vurderes å ikke være tilstrekkelig på plass i forhold til den situasjonen vi står i.

På grunn av utfordrende ressursituasjon ble det ikke mulig å starte jobben med verdivurderinger og en overordnet risikovurdering (virksomhets-ROS) for fylkeskommunen i 2023. Det er utfordrende at dette ikke er på plass, da vi ikke kjenner godt nok de verdier, sårbarheter og avhengigheter som virksomheten har, og dermed mangler vi kunnskapsgrunnlag for hvordan sikkerhets- og beredskapsarbeidet i fylkeskommunen må innrettes. Det manglende kunnskapsgrunnlaget gir en risiko for tap og skade på virksomhetens verdier.

Sikkerhetsinstruks for alle ansatte i fylkeskommunen ble implementert i 2023 med tilhørende kompetansetiltak. Det er ytterligere behov for å tilføre kompetanse til fylkeskommunens ansatte. Dette knytter seg spesielt til risikostyring inkl. risikovurderinger, informasjonssikkerhet og personvern.

Det er behov for å videreutvikle og øve planverket i virksomheten. Øvelsesmetodikk for virksomheten er påbegynt, men ikke avsluttet. Med sistnevnte er ikke opplæring i metodikken startet. Oppstart med årshjul for øvelser overføres til 2024.

Virksomheten har ikke på plass et komplett styringssystem for sikkerhet, noe fylkeskommunen er pålagt gjennom sikkerhetsloven. Det forebyggende sikkerhetsarbeidet, slik loven krever, blir utført.

Avviksrapportering og -behandling

Innlandet fylkeskommune har felles rutiner og verktøystøtte for å melde fra om avvik og saksbehandle avvik. Alle ansatte har tilgang til å melde fra om avvik. Det har gjennom året vært fokus på å skape en felles forståelse for at arbeid med avvik er et viktig element i utvikling og forbedring av de tjenester fylkeskommunen yter til innbyggerne og for å sikre ansatte en tryggere arbeidshverdag.

Fylkeskommunen har hatt vesentlige avvik innenfor områdene HMS og informasjonssikkerhet og personvern i 2023. Alle avvik følges opp av aktuell avdeling med eventuell støtte av fagressurser. Melding til statlig myndighet der hvor det er påkrevd, er ivaretatt av den enkelte enhet.

Oppfølging av internkontrollen

Internkontrollen følges opp fortløpende og rapporteres som en del av den øvrige rapporteringen i fylkeskommunen. I 2023 har det vært gjennomført flere statlige tilsyn. De avvik som er påpekt i de ulike tilsynene håndteres av den enkelte enhet.

I 2023 har det vært gjennomført internrevisjon av styringssystemet ved M/S Randsfjordferja Elrond og rederiet Innlandet fylkeskommune. Avvik som har blitt påpekt har blitt ivaretatt gjennom oppdatering av styringsdokumentasjon og opplæring av ansatte.

For å få en helhet i det arbeidet som er gjort for å følge opp internkontrollen i fylkeskommunen, må kontrollutvalgets rapport for 2023 sees i sammenheng med det som formidles her.

Oppfølging av klima

Klimabudsjett 2023

I økonomiplan 2023-2026/årsbudsjett 2023 la fylkeskommunen frem sitt tredje klimabudsjett. Klimabudsjettet er et verktøy for å oppnå klimagassreduksjoner og for å nå vedtatte klimamål.

I klimabudsjett 2023 ble det vedtatt å følge opp 22 klimagassreduserende tiltak i 2023. Samlet effekt av de målbare tiltakene er i 2022 beregnet til 593 tonn CO₂-ekvivalenter. Status på gjennomføring av tiltakene finnes i tabellen nedenfor, og fullstendig beskrivelse av tiltakene finnes i vedtatt [klimabudsjett 2023](#).

Status klimaoppdrag

Direkte utslipp

"-" vises der det ikke er registrert data

Oppdrag	Status	Risiko	Statusbeskrivelse
Asfaltkontrakter med klimafokus	Iht. plan		To av kontraktene (Gudbrandsdal- N. Østerdal og Mjøsområdet) leverte iht. klimabudsjettet, mens de resterende (Innlandet sørøst og Forsterkning) hadde høyere utslipp enn budsjettet, noe som medførte malus. For forsterkningskontrakten skyldes merutslippet i hovedsak at det ikke er benyttet biogen tilsetning i bitumen for alle asfaltmasser slik det er budsjettet, og for sørøst-

Årsberetning2023

Oppdrag	Status	Risiko	Statusbeskrivelse
			kontrakten skyldes det store avviket i utslipp at noe asfalt er produsert uten biogen tilsetning i bindemiddel og at en stor del er produsert med annen energikilde enn oppgitt.
Elbil-ladere på videregående skoler	Iht. plan		Alle videregående skoler har fått montert og idriftsatt ladere for ladbare biler. Det gjenstår montering på to tannklinikker (Kongsvinger og Løten). Dette er bestilt og blir utført våren 2024.
Energiledelse	Iht. plan		Energiledelsen velger ut og gjennomfører energibesparende tiltak ved de videregående skolene. I 2023 er det skiftet til LED-belysning, rør og ventiler i tekniske rom er etterisolert og isolert, vifter i ventilasjonsanlegg er skiftet og det er opprettet nye bilder og funksjoner i SD-anlegg.
Forprosjekt - Klimadrivere i driftskontrakter	Iht. plan		Sluttrapporten til prosjektet ble levert november 2023 av NIRAS. Rapporten viser bl.a. at den største driveren for klimautslippene fra driften av fylkesveiene i Innlandet er forbrenning av drivstoff og at maskinene som benyttes i driften av fylkesveiene i Innlandet benytter nesten utelukkende diesel. Det er satt krav om elektriske inspeksjonsbiler i nye driftskontrakter. Et annet viktig tiltak som anbefales iverksatt er å standardisere å standardisere system for dataregistrering og hvordan dette benyttes. Dette vil gjøre den enklere å analysere driften og identifisere hvor det kan være behov for å vurdere utslippsreducerende tiltak. Andre tiltak kan f.eks. være å bruke EPD (miljødeklarasjon) på produkter og ha lokale strøsandlager for å redusere transport ifm. vinterdrift.
Forprosjekt - Transportreduksjon av grøfterensk	Iht. plan		Prosjektet har gjennom to sesonger tatt nærmere 500 prøver av grøfterensk for å fastsette forurensningsgrad. I løpet av 2024 skal det anskaffes en konsulent for å bearbeide resultatene videre og for å bistå i beregninger av

Årsberetning2023

Oppdrag	Status	Risiko	Statusbeskrivelse
			klimagassutslippet knyttet til håndtering av grøfterensk massene.
Grønt skifte - solcelleanlegg vgskoler (Hedmark)	Iht. plan		Alle videregående skoler som er egnet for montering av solceller har fått montert solceller. Produksjonen starter våren 2024 når snøen er borte.
Krav om lavtemperatur asfalt (LTA) i alle asfaltkontrakter	Ferdig		Tiltaket utgår fra og med 2023.
Merkostnader for innkjøp av elektrisk drevet gravemaskin	Ferdig		Elektrisk drevet gravemaskin, ECR25D Electric, er anskaffet, og brukes daglig i opplæringsøyemed.
Ombygging av lastebilkran til elektrisk drift	Ferdig		Det elektriske hydraulikkaggregatet ferdigbygd, og nødvendige ombygginger på lastebil og kran er gjort. Avventer ferdigstilling av 400 volt uttak på skolen før det kan tas i bruk.
Pilotprosjekt – Ladeinfrastruktur for taxinæringa	Ikke startet		Dette prosjektet er ikke kommet i gang, og er ikke prioritert videre i 2024.
Tilskuddsordning elbilladere	Ferdig		I 2023 var det 17 søknader som tilfredsstilte kriteriene for tilskudd og det ble fordelt tilsammen 1 870 000 kr. Søknadene er fordelt på 8 overnattingssteder, 6 kommuner og 3 borettslag med god geografisk spredning.

Ikke-kvantifiserbare utslippsreduksjoner

"-" vises der det ikke er registrert data

Oppdrag	Status	Risiko	Statusbeskrivelse
Klimapartnere Innlandet	Ferdig		Klimapartnere Innlandet (KI) jobber på tvers av offentlige og private aktører med klimaregnskap for virksomheter. KI er også en viktig koblingsboks mellom aktører og prosjekter og ikke minst med koblingen mellom klima og næring internt i IFK. Det er gjennomført flere møter i samarbeid med avdeling næring og internasjonalt samarbeid og Innlandsporteføljen hos eksterne aktører. KI arrangerte også flere webinarer om energistasjoner og

Årsberetning2023

Oppdrag	Status	Risiko	Statusbeskrivelse
			kraft, offentlige anskaffelser og klimaregnskap.
Klimaregnskap fylkeskommunal virksomhet	Ferdig		Klimafotavtrykksanalyse for 2022 ble ferdigstilt i mai, og var en del av rapporteringen til fylkestinget i juni.
Miljøfyrtårnsertifisering	Forsinket		Miljøsertifiseringen er i prosess, men litt etter tidsskjema. Det mangler fortsatt å sertifisere en del objekter, men målet er å være ferdig med hele organisasjonen i løpet av 2024.
Nettverk for klimatilpasning i Innlandet	Iht. plan		Nettverket drives av en prosjektgruppe som består av representanter fra Statsforvalteren i Innlandet, Hamar og Rendalen kommune, KS, NVE, Kartverket Innlandet og fylkeskommunen. Målet er læring, kunnskapsutveksling og nettverksbygging, og å gjøre kommunene i Innlandet enda bedre rustet til å håndtere klimaendringer gjennom digitale og fysiske samlinger. I 2023 ble det gjennomført seminarer med tema "Juridiske rammer og klimasårbarhetsanalyse", "Vann i plan" og "Klimaendringer i Innlandet - hva kan vi forvente oss?".
Nettverket Klimavennlige Innlandskommuner	Ikke startet		Det har ikke blitt invitert inn eksterne til deltakelse i dette nettverket. I løpet av siste kvartal 2023 har det blitt jobbet med skissen for nettverket, og det forventes å komme igang i løpet av første halvår 2024.
Årlige klimaseminarer for kommunene	Ferdig		"Natur- og klimakonferanse for kommuner i Innlandet" ble arrangert 8. - 9. november 2023 på Scandic Hamar hotell. I tillegg ble et kveldsarrangement fasilitert i regi av Forum for Natur- og Friluftsliv Innlandet 8. november. Temaet for konferansen var satsingsområder i "Det grønne Innlandet - regional plan for klima, energi og miljø". Konferansen hadde 157 deltakere, hovedsaklig fra kommunal forvaltning. Politisk deltakelse var lav p.g.a. valget høsten 2023, hvor konstituering av kommunestyre og fylkesting foregikk etter at

Oppdrag	Status	Risiko	Statusbeskrivelse
			påmeldingsfristen var utgått. Konferansen var et samarbeid med Statsforvalteren i Innlandet, og dette samarbeidet søkes videreført for framtidig konferanser. Tilbakemeldinger fra deltakere tyder på at det er behov for konferansen og at årets temaer var relevante.

Indirekte utslipp

"-" vises der det ikke er registrert data

Oppdrag	Status	Risiko	Statusbeskrivelse
Forprosjekt - Bærekraftige idrettsanlegg i Innlandet	Forsinket		COWI ble i oktober 2023 engasjert for å drive prosjektet og det er plukket ut tre idrettsanlegg med ulike temaer som skal brukes som case: kunstgressbane på Jorekstad (flom- og kunstgress-problematikk), skianlegg i Nord-Odal og flerbrukshall på Flisa (energiløsninger og flerbruk). I desember ble det gjennomført oppstartsmøte med alle de tre aktørene, og prosjektet pågår fram til høsten 2024. Det er ikke brukt midler på prosjektet i 2023.

Forprosjekt - Gjenbruk av vegutstyr			
Forprosjekt - Gjenbruk av vegutstyr	Iht. plan		Resultatene fra forprosjektet viser at mye ombruksarbeid gjøres allerede i dag uten at dette er dokumentert. Det anbefales at ombruksarbeidet som gjøres dokumenteres og at man vurderer å beskrive ombruksprosessene i en egen rutine. Det er avdekket noe interesse for ombruk av vegprodukter hos andre vegeiere, og Innlandet fylkeskommune kan vurdere å kontakte disse for å etablere ev. videre samarbeid.

Klimamesterskap i videregående skoler	Ferdig		NM i klima ble avviklet i perioden 31. januar til 14. februar. Rogaland, Vestland og Innlandet stilte med deltakende videregående skoler.
---------------------------------------	--------	--	---

Klimavennlige materialer og løsninger - Vik bru, Tangen	Iht. plan		Prosjektet Vik bru er nå i overgangsfase fra reguleringsplanfasen til
---	-----------	--	---

Oppdrag	Status	Risiko	Statusbeskrivelse
			utbyggingsfasen. Konkurransegrunnlaget er under arbeid og inkluderer klimakrav til entreprenøren, f.eks. bruk av lavkarbon betong i brubyggingen. Utlysningen vil skje etter at godkjenning fra Vegdirektoratet foreligger for brukonstruksjonen. Klimabudsjettet for prosjektet tilsier at samlet utslipp vil bli omlag 585 tonn CO₂ekv. Konsulenten skal også utarbeide et klimaregnskap knyttet til gjenbruk av eksisterende tørrmur til bruk som gang- og sykkelveg. I tillegg har prosjektet også jobbet sammen med Anno Museum AS for å gjøre det mulig for dem å gjenbruke en bygning som var planlagt revet i forbindelse med brubyggingen.
Pilotprosjekt - Avhending og gjenvinning av IKT-utstyr	Ferdig		Innlandet fylkeskommune har inngått avtalt med ATEA om gjenbruk og gjenvinning av utgått datautstyr. I løpet av prosjektet har 860 av enhetene som fylkeskommunen har levert til ATEA blitt gjenbrukt (418) eller resirkulert (442). Dette tilsvarer en klimabesparelse på 54 328 kg CO₂e.

Klimafond

I 2023 ble det brukt 8,9 mill. kroner av IFKs klimafond til å finansiere klimatiltak. Flere av tiltakene er forsinket og derfor er det brukt mindre av klimafondet enn forventet i 2023. Iht. økonomiplan 2023-2026/årsbudsjett 2023 ble det avsatt 9,0 mill. kroner til klimafondet. Gjenværende på fond per 31.12.2023 er dermed 17,9 mill. kroner.

Status klimafond	(tall i 1000)
Status per 1.1.2023	17 840
Avsatt 2023	9 000
Disponert 2023	- 8 963
Status per 31.12.2023	17 877

I økonomiplan 2024-2027/årsbudsjett 2024 er gjenværende midler på klimafondet forutsatt disponert.

Eierskapsforvaltning

Ved oppstart av ny periode for politikerne har strukturen for eierskapsforvaltningen blitt endret. Det er opprettet et eierutvalg og arbeidsutvalg for å ivareta kommunelovens bestemmelser om utvalg. Forvaltningen vil bli mer transparent og bidra til mer offentlighet og åpenhet.

Innlandet fylkeskommune forvalter betydelige verdier gjennom sine eierskap og deltakelse i selskaper. For å forvalte fylkeskommunens verdier på en best mulig måte har fylkestinget etablert en overordnet eierstrategi.

Som del av eierstrategien har fylkestinget oppnevnt et eierutvalg bestående av fylkesutvalgets medlemmer med fylkesordfører som leder. Eierutvalget utarbeider og innstiller årlig eierskapsmeldingen til fylkestinget. Eierskapsmeldingen for 2022 gir en samlet oversikt over selskapene som Innlandet fylkeskommune har eierskap i per 31. desember 2022. Eierskapsmeldingen ble behandlet på fylkestinget i desember 2023.

I løpet av 2023 har Innlandet Revisjon, på vegne av kontrollutvalget, avholdt både forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller. Revisjonen er i det store og hele godt fornøyd med arbeidet som fylkeskommunen har utført, og kommer med enkelte anbefalinger som eierutvalget vil jobbe med frem mot neste eierskapsmelding.

Vurderinger - viktige hendelser og oppfølging i 2023-2024:

Innovasjonsselskapene

I fylkestingssak 35/2023 besluttet fylkestinget at fylkeskommunedirektøren får i oppdrag å avklare muligheten og interessen hos eierne i Vaager Innovation og Skåppå AS for at Innlandet fylkeskommune kan etablere et deleierskap i selskapene. Dette må avklares før saken om eierskap i innovasjonsselskapene legges fram til avsluttende politisk behandling. Saken skal også belyse om fylkeskommunen best ivaretar sin rolle som utviklingsaktør gjennom eierskap i innovasjonsselskapene eller ikke.

Otta Skysstasjon AS

Styret vurderer at selskapet går mot underskudd i 2023 og at det er usikkert om vilkårene for fortsatt drift er til stedet. Styret anbefaler salg av selskapet, eventuelt salg av eiendommen og nedleggelse av selskapet. Som følge av dette og selskapets manglende lønnsomhet til å utvikle eiendommen for annet formål, vil Innlandet fylkeskommune støtte styret i å avvikle selskapet.

Fagernes Skysstasjon AS

Administrasjonen har utredet om det er behov for at fylkeskommunen skal ha eierskap i skysstasjonen. Undersøkelsene viser at behovet for å være bakenforliggende eier ikke er avgjørende. Det er likevel slik at selskapet utdeler lite utbytte og det vil derfor være vanskelig å avhende eierandelene. Det anses derfor som mest hensiktsmessig at fylkeskommunen beholder eierskap i selskapet, og at det tas utgangspunkt i at eierskapet er på lang sikt.

NAF Trafikksenter Vålerbanen AS

Det har i en lengre periode vært utredet om aksjene i NAF Trafikksenter Vålerbanen AS skulle avhendes. Begrunnelsen har vært at selskapet har gått fra trafiksikkerhetsopplæring til å satse mer på en kommersiell virksomhet, som å drive et konferansesenter. En gjennomgang av selskapet og virksomheten viser at det opprinnelige formålet med trafiksikkerhet står sterkt og prioriteres av selskapet. Det er derfor ikke av dette hensyn man bør vurdere å avhende aksjene. Aksjemajoriteten har besluttet å ikke utdele utbytte i selskapet og dette innebærer at kjøp av aksje ikke vil være ønskelig for nye eiere, og heller ikke oppkjøp av nye aksje for nåværende eiere. Administrasjonen mener formålet med trafiksikkerhetsopplæring forsvaret fortsatt eierskap i selskapet.

Økt fokus på oppnevning av kandidater til styreverv

Innlandet fylkeskommune ønsker å oppnevne gode kandidater til styrer og verv. I den forbindelse er det økt fokus på å finne riktig kandidat til vervene. For å kunne gjøre dette er det viktig at selskapene selv presiserer til Innlandet fylkeskommune om det er ønskelig med spesielle kvalifikasjoner eller kompetanse. Innlandet fylkeskommune har derfor utarbeidet et forslag til selskapenes valgkomite der det fremkommer hva man bør vurdere i oppnevningsprosessen. Dette sendes til alle selskap og sammenslutninger i begynnelsen av året. Innlandet fylkeskommune har i tillegg opprettet et arbeidsutvalg som har fått i oppgave å finne kandidater som fyller kravene til som selskapene etterspør.

Ombud, råd og utvalg

Råd for personer med funksjonsnedsettelse

Råd for personer med funksjonsnedsettelse er et lovfestet rådgivende organ for fylkeskommunen som i perioden 2019 – 2023 besto av elleve representanter, med personlige vararepresentanter og to observatører fra fylkestinget. Fra perioden 2023-2027 består rådet fortsatt av elleve representanter, men vil ha fem nummererte vararepresentanter, og to observatører fra fylkestinget. Medlemmene er foreslått av funksjonshemmedes organisasjoner og er valgt av fylkestinget.

I 2023 gjennomførte rådet ni ordinære møter samt deltok på fylkesordførers dialogforum. Rådet arrangerte fagdag om universell utforming for de kommunale rådene i fylket 16. mars. Rådet er representert blant annet i Brukerutvalget NAV og NAV Brukerutvalg for tekniske hjelpemidler. Rådet bistår eiendomsavdelingen med universell utforming av fylkeskommunale bygg og en fast representant fra rådet deltar på befaringer. Utover dette har rådet deltatt på blant annet dialogmøte med tannhelsetjenesten, felles møte med fylkeskommunale medvirkningsorgan, to seminar om hverdagsrasisme og hets og landskonferanse for fylkeskommunale råd for personer med funksjonsnedsettelse.

Rådet kom med innspill til flere fylkesutvalgs- og fylkestingssaker i 2023, var engasjert i arbeidet med de regionale planene samt uttalte seg om andre saker som berørte mennesker med funksjonsnedsettelse. Universell utforming, Tilrettelagt Transport og driftstilskudd til funksjonshemmedes organisasjoner er saker som rådet til enhver tid har fokus på.

Eldrerådet

Eldrerådet er et lovfestet rådgivende organ. Rådet besto av ni medlemmer med personlige varamedlemmer og to observatører fra fylkestinget i perioden 2019 – 2023. Fra perioden 2023-2027 vil rådet bestå av elleve representanter, fem nummererte vararepresentanter og to observatører fra

fylkestinget. Medlemmene er foreslått av pensjonistforeninger/organisasjoner som representerer eldre og er valgt av fylkestinget.

I 2023 gjennomførte rådet 10 ordinære møter samt deltok på fylkesordførers dialogforum. Eldrerådet var arrangør av landskonferansen for fylkeskommunale elderråd 23. – 25. mai på Scandic hotell på Hamar, hvor alle fylker var representert. Eldrerådet arrangerte fagdag for de kommunale elderrådene i fylket 6. juni. Rådet var representert blant annet i styringsgruppa for Leve hele livet, Brukerforum i Forskningscenter for aldersrelatert funksjonssvikt og sykdom (AFS) og Brukerutvalget Sykehuset Innlandet.

Rådet kom med innspill til flere fylkesutvalgs- og fylkestingssaker, var engasjert i arbeidet med de regionale planene samt uttalte seg i andre aktuelle saker som angikk eldre. Digitalisering, sikkerhet og beredskap, eldre som arbeidskraftreserve, mangel på arbeidskraft innen helse- og omsorg samt samferdsel er saker som rådet til enhver tid har fokus på.

Flerkulturelt råd

Flerkulturelt råd er ikke et lovfestet organ, men er på lik linje med de lovpålagte rådene et rådgivende organ for fylkeskommunen, og følger de samme retningslinjene og vedtektene. I perioden 2019-2023 besto rådet av ni medlemmer med personlige varamedlemmer og to observatører fra fylkestinget. Fra perioden 2023-2027 reduseres antall vararepresentanter til fem. En nominasjonskomite innstilte kandidater til rådet, og medlemmene ble valgt av fylkestinget. Fra 2023 er det kommunene som foreslår representanter, og en representant og en vararepresentant foreslås av henholdsvis nasjonale minoriteter og Sørsamisk forum.

I 2023 gjennomførte rådet 12 møter, samt deltok på fylkesordførers dialogforum. Rådet var representert i Brukerutvalget NAV regionalt og lokalt, engasjert i TV-aksjonen, deltok i dialogmøte med tannhelsetjenesten og på samlinger om hets og hverdagsrasisme. Rådet arrangerte også en fagdag om valg og demokrati.

Rådet har uttalt seg i mange fylkesutvalgs- og fylkestingssaker samt andre saker som berører nasjonale minoriteter og innvandrere. I 2023 var de regionale planene, spesielt regional plan om inkluderende Innlandet i fokus. I tillegg er rådet opptatt av bosetning av flyktninger, beredskap og lovfesting av flerkulturelle råd.

Innlandet ungdomsråd

Innlandet ungdomsråd består av 11 representanter og 5 vararepresentanter.

I desember ble det valgt ny leder og nestleder for 2024. Representantene til rådet oppnevnes på ungdomskonferansen «Ungdommens fylkesting» som er en årlig samling for ungdom i fra hele Innlandet fylke.

Ungdommens fylkesting er et samlingspunkt og en nettverksarena for ungdom i Innlandet og her samarbeider de og blir enige om 5 satsningsområder som rådet skal jobbe med kommende år.

2023 har vært et år med mye nasjonalt og internasjonalt arbeid og samarbeid.

Ungdomsrepresentantene har vært aktive deltakere i arbeidsutvalget for nasjonalt ungdomsråd, og blitt valgt inn i betydningsfulle verv i AER/Youth Regional Network. De har aktivt representert Innlandet på arenaer som BSSC og i Østlandssamarbeidet.

Regionalt har Innlandet ungdomsråd har vært tett på -og viktige støttespillere i arbeidet med ny skole- og tilbudsstruktur i Innlandet. Og vil fortsette med det i 2024.

Elev- og lærlingombudet

Elev- og lærlingombudets satsing på elevmedvirkning og elevdemokratiet har vært videreført forrige skoleår. Når det gjelder styrking av elevdemokratiet, har satsingen vært rettet både mot elevrådene og deres styrer, og mot elevrådskontaktene på de ulike skolene.

Lærlingene er et viktig satsingsområde, og det jobbes kontinuerlig med å styrke relasjonene til opplæringskontorene og invitere til samarbeid.

Det er et godt samarbeid med Mobbeombud for grunnskole og barnehage i Innlandet. I denne sammenhengen er det et spesielt fokus på overgangen mellom grunnskole og barnehage, og å skape et godt barnehage-, skole- og læringsmiljø for barn og unge i fylket.

For ytterligere informasjon vises det til Elev- og lærlingombudets årsrapport for skoleåret 2022/23.

Mobbeombudet

Dette året har mobbeombudet jobbet i både individualsaker og i forebyggende oppdrag i barnehager og grunnskoler i Innlandet. De forebyggende oppdragene er knyttet til foreldre- og ansattgrupper, og andre faggrupper som ønsker mer kompetanse om det å skape trygge og gode barne- og ungdomsmiljøer. Mobbeombudet har møtt mange store forsamlinger tilknyttet barnehager, skoler, lokalsamfunnet eller ansattgrupper i kommunene.

Det er et stort fokus på forebygging i barnehager og skoler, og det å etablere gode rutiner som ivaretar lovens intensjoner er viktig. Samtidig er det viktig å sikre at alle ansatte har god kjennskap til lovens intensjon, og at man skaper en så lik praksis som mulig for de ansatte i den enkelte barnehagen eller skolen. Dette vil bidra til å skape forutsigbarhet og trygghet for barn og foreldre. Dette arbeidet kan Mobbeombudet bistå med ute i kommunene gjennom kompetanseheving for de ansatte og med et forebyggende fokus.

Mobbeombudet hadde 234 henvendelser knyttet til barn og ungdom skoleåret 2022-2023, fordelt på 45 individualsaker med stor møtevirksomhet og 189 veiledninger. I tillegg ble det gjennomført 44 forebyggende oppdrag rettet mot foresatte, ansatte eller andre interessegrupper tilknyttet arbeidet med psykososialt miljø i barnehager og skoler skoleåret 2022-2023. Høsten 2023 har mobbeombudet hatt 26 forebyggende oppdrag, og det har vært 164 henvendelser til mobbeombudet med ønske om råd og veiledning knyttet til enkeltbarns situasjon i barnehagen eller skolen. Det er utarbeidet en årsrapport for 2022-2023 og en halvårsrapport for høsten 2023 som gir mer detaljerte opplysninger om mobbeombudets aktivitet i 2023.

Personvernombud

Fylkeskommunen behandler personopplysninger til innbyggere, ansatte, pasienter hos tannlegen, elever og foreldre. Blant disse krever enkelte særlig beskyttelse, eksempelvis barn og ungdommer i våre skoler og innbyggere som lever på hemmelig adresse.

Personvernombudet skal informere, gi råd og kontrollere iht. artikkel 35 i personopplysningsloven. Personvernombudet er kontakt for innbyggere og ansatte i spørsmål om personvern.

I 2023 har personvernombudet vært involvert og bistått i ca. 120 ulike saker. Dette er en økning fra 2022.

Personvernombudet bistått i anskaffelsesprosesser, ved kontroll av databehandleravtaler, håndtering av hendelser og avvik, meldinger til Datatilsynet samt i enkeltsaker knyttet til fylkeskommunens ulike virksomhetsområder. Det er også i 2023 i liten grad saker som er initiert av innbyggere om fylkeskommunens behandling av deres personopplysninger.

Personvernombudet rapporterer til fylkeskommunedirektøren. I 2023 ble det gjennomført 7 slike statusmøter.

Personvernombudet har deltatt i fylkeskommunens ledermøter og orientert forhold som har betydning for personvernet. Viktige saker har vært:

- Utfordringer med forvaltningsmodellen for digitale tjenester
- Manglende systematisk tilnærming til internkontroll og risikostyring
- Ressurssituasjon knyttet til sentrale fagressurser for personvern og informasjonssikkerhet

Personvernombudets årsrapport for 2022 er gjennomgått med fylkeskommunens ledergruppe.

Viktige saker og oppgaver i tilknytning til personombudets arbeid i 2023:

- Personvernkonsekvensvurdering av kameraovervåkning i skole
- Kameraovervåkning på arbeidsplass
- Fordeling av ansvar ved felles behandlingsansvar
- Fem avviksaker er sendt til Datatilsynet i 2023
- Interne og eksterne foredrag
- Personvern i forskningsprosjekter

Personvernombudet har også bistått i utviklingsarbeidet knyttet til kartlegging og risikovurdering.

Fylkesadvokaten i Innlandet

Fylkesadvokaten i Innlandet er et internt advokatkontor i Innlandet, med kontor på Hamar. Organisasjonsmessig er advokatkontoret i direkte linje under fylkeskommunedirektøren.

Fylkesadvokatens hovedoppgaver er å gi juridisk rådgivning og veiledning til organisasjonen på et overordnet nivå. Fylkesadvokaten er ansvarlig for vurderinger knyttet til rettslige prosesser, utarbeide juridiske utredninger, gi generell juridisk bistand og følge opp fylkeskommunens varslingstjeneste.

I 2023 har avdelingen arbeidet med henvendelser fra alle avdelinger. Advokatene har blant annet bistått fylkeskommunens videregående skoler, tannhelsetjenesten, kollektivtransport, HR- avdelingen, anskaffelsenheten, samferdselsavdelingen og politisk sekretariat, samt avholdet interne kurs. En av advokatene har i tillegg vært delvis utleid til Helsedepartementet i forbindelse med å utrede den juridiske situasjon for Tannhelseutvalget.

Fylkesadvokaten i Innlandet har også arbeidet med fylkeskommunens eierskapsforvaltning. Videre har det blitt gitt utstrakt bistand til fylkeskommunedirektøren i arbeidet med å utrede juridiske problemstillinger i tilknytting til politiske møter og saker.

Fylkeskommunens rammeområder

Kompetanse

Mål for rammeområdet

Hovedmål	FN bærekraftsmål	Delmål
1. Fremme god helse og høy livskvalitet	03 - God helse og livskvalitet	Motvirke utenforskap og
	04 - God utdanning	redusere sosiale
	08 - Anstendig arbeid og økonomisk vekst	helseforskjeller
	10 - Mindre ulikhet	
3. Relevant og god utdanning og muligheter for livslang læring	03 - God helse og livskvalitet	Tilrettelegge for
	04 - God utdanning	kompetanseutvikling tilpasset
	08 - Anstendig arbeid og økonomisk vekst	regionens behov
	10 - Mindre ulikhet	
		Bidra til at unge og voksne i størst mulig grad får realisert sitt læringspotensial
		Øke andelen som fullfører og består videregående opplæring
		Øke andelen unge og voksne med direkte overgang til neste trinn i utdanningsløpet

Innledning

Rammeområdet omfatter:

- Videregående opplæring for ungdom
- Fag- og yrkesopplæringsområdet
- Oppfølgingstjeneste for ungdom i alderen 15–21 år, som har rett til videregående opplæring, men som ikke er i utdanning eller aktivitet
- Opplæring innen kriminalomsorgen
- Opplæring innen helse- og barnevernsinstitusjoner
- Videregående opplæring for voksne
- Fagskoleutdanning
- Regional kompetanseutvikling

H1 Fremme god helse og høy livskvalitet

Psykisk helse angår alle hele livet, og både skoler og lærebedrifter er arenaer for å legge til rette for utvikling av god psykisk og fysisk helse i befolkningen. Handlingsplan for psykisk helse skal motvirke utenforskap, mobbing og utestengelse i videregående opplæring. I 2023 har fylkeskommunen hatt et særlig fokus på rusforebyggende arbeid i videregående opplæring.

1.3 Motvirke utenforskap og redusere sosiale helseforskjeller

Satsing mot utenforskap

De videregående skolene jobber for å motvirke utenforskap og sosiale forskjeller gjennom ulike tiltak. Det er viktig for å sikre et inkluderende skolemiljø for alle elever, gjennom:

- innføring av fadderordninger og introduksjonsprogram ved skolestart
- inkludering i undervisningen
- aktiv oppfølging av rådgivningstjenester
- samarbeid med foreldre
- antimobbeprogrammer
- inkluderende arrangementer

Digital veiledningsportal

Den digitale veiledningsportalen for ansatte i videregående opplæring, opplæringskontor, lærebedrifter og tannklinikker gir informasjon og forslag innenfor ulike temaer. Målet er å sikre at elever og lærlinger får hjelp fra "rette instanser" i tide til å snu en negativ trend i livet. Det er nå seks temaer tilgjengelig i denne:

- Selvmord
- Mobbing
- Rusutfordringer
- Doping
- Spiseforstyrrelser
- Gaming

Temaene er utarbeidet i samarbeid med jurister, politi, psykologer, mobbeombud og rådgivere.

I skoleåret 2022-23 ble det gjennomført ulike kompetansetiltak for ansatte i fylkeskommunen. Deltagerne kom fra PP-tjenesten, oppfølgingstjenesten og pedagogisk ansatte i videregående opplæring.

Elever med et minoritetsspråk - prosjekt for inkludering og faglig forståelse

Fylkeskommunen har etablert et prosjekt som skal bidra til at flere minoritetsspråklige unge og voksne gjennomfører videregående opplæring. Her vektlegges tilpasset opplæring, tilhørighet og inkludering som læringsbetingelser for språk og fag. Det er også utviklet et profesjonsfellesskap på andrespråksfeltet på tvers av skoler i fylket. Profesjonsfellesskapet gir mulighet for samarbeid og kunnskapsdeling.

Skoleåret 2022-23 hadde Innlandet sju skoler med overgangstilbud for innvandrere med kort botid i Norge. Tre overgangstilbud var organisert i samarbeid med omkringliggende kommuner. Til sammen fikk 155 elever opplæring i disse tilbudene, derav 74 ukrainske ungdommer.

Oppfølgingstjenesten

Oppfølgingstjenesten skal hjelpe ungdom som avbryter eller ikke kommer i gang med videregående opplæring eller arbeid. I juni 2023 var 1070 av disse ungdommer i Innlandet, en nedgang på ca. 100 fra året før. Ungdom i målgruppen for oppfølgingstjenesten har mange krevende utfordringer.

Det er etablert et langt mer systematisk samarbeid mellom oppfølgingstjenesten (OT) og pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT). Tjenestene gjennomfører felles planleggings- og samarbeidsmøter ved hver semesterstart, og bygger på hverandres kunnskapsgrunnlag i møte med enkelteleven og skoleledelsene ute.

Fylkestingets vedtok i FT-sak 67/2022 at fremtidig tilbud i oppfølgingstjenesten i større grad skal ivareta bredden av ungdommer i målgruppen. Dette innebærer at de tre hovedelementene arbeids- og aktivitetstilbud, forebyggende innsats og kvalifiseringsrettede tilbud er faglig sidestilt i oppfølgingstjenesten.

Fokus på utenforskap i voksnes læring

Karriere Innlandet motvirker utenforskap og sosiale forskjeller gjennom sitt tette samarbeid med NAV og flyktningetjenesten i kommunene. "Ung inkludering" i Kongsvingerregionen jobber for et mer inkluderende miljø. Karriere Innlandet har også koordineringsansvar for "Innlandsnettverket for motvirkning av utenforskap negativ sosial kontroll".

H3 Relevant og god utdanning og muligheter for livslang læring

Tilstrekkelig og oppdatert arbeidskraft er en forutsetning for innovasjon, omstilling og verdiskaping i hele landet. Kompetanse- og utdanningspolitikken henger nært sammen med regional planlegging og næringsutvikling.

3.1 Tilrettelegge for kompetanseutvikling tilpasset regionens behov

Det regionale partnerskapet i Innlandet jobber for et bedre samsvar mellom etterspørsel og tilbud på arbeidskraft, og da særlig oppdatert faglært arbeidskraft. Fylkeskommunen avgjør dimensjoneringen av fag- og yrkesopplæringen, men samarbeider med partene i arbeidslivet i dette arbeidet.

Fylkeskommunen jobber med mer og bedre informasjon til elevene, blant annet om de ulike fagene og utsiktene for disse i arbeidsmarkedet i fremtiden. Våren 2023 ble det gjennomført omfattende

kampanje for restaurant og matfag. Det er videre gjennomført kampanjen "Se bakenfor", for å redusere diskriminering i formidling til læreplass.

Det er etablert yrkesfagnettverk både lokalt og regionalt som skal ivareta et godt samarbeid mellom skole og arbeidsliv.

"Nye alternative opplæringsmodeller på yrkesfaglige utdanningsprogram i videregående opplæring" med pilotskole og pilot lærefag som ble lagt fram i tilbudsstruktursak for 2023/2024, ble ikke igangsatt som følge av for få elever inneværende skoleår.

Karriere Innlandet

Karriere Innlandet skal bidra til bedre sammenheng mellom tilbud og etterspørsel av kompetanse og arbeidskraft. Tilbudene for voksne skal møte lokalt og regionalt arbeidsliv sine kompetansebehov..

Innlandet fylkeskommune gir et likeverdig og kvalitativt godt tilbud om videregående opplæring og karriereveiledning for voksne, og ivaretar den forsterkede kompetansepoltiske rollen som er tillagt fylkeskommunene. Sentrene er lokalisert i Elverum, Gran, Gjøvik, Hamar, Kongsvinger, Lillehammer, Nord Aurdal, Sel og Tynset, og flere av sentrene er samlokalisert med videregående skoler.

Resultater fra de siste årene innenfor Karriere Innlandet:

Resultater	01.08.22 - 31.07.23	01.08.21-31.07.22
Antall personer i opplæring	1706	1996
Antall personer i yrkesfag	1176	1226
Antall personer i gen. studiekompetanse	530	770
Andel bestått gen. studiekompetanse	94 %	92 %
Antall realkompetansevurderinger som ikke er en del av opplæringen	47	216
Andel minoritetsspråklige deltakere	48 %	44 %
Avlagte fagprøver i Innlandet, personer over 25 år	1111	1114
Antall karriereveiledningssamtaler totalt	1845	2184

3.2 Bidra til at unge og voksne i størst mulig grad får realisert sitt læringspotensial

Tiltak for å styrke lærernes kompetanse har vært en prioritert oppgave de siste årene. Gjennom ordninger som "Kompetanse for kvalitet", har mange lærere fått styrket den formelle kompetansen til å undervise. I skoleåret 2022-23 deltok 51 lærere fra de videregående skolene i innlandet i ulike videreutdanningsordninger finansiert gjennom statlige midler. 17 lærere i videregående opplæring tok Yrkesfaglærerutdanning/PPU-Y (stipend i forbindelse med grunnutdanning) og det deltok tre ledere på rektorutdanning.

I 2023 ble Kompetanseløftet igangsatt i fylkeskommunen. Kompetanseløftet retter seg mot alle de videregående skolene og PP-tjenesten, og skal ses i sammenheng med IKO-modellen (identifisering, kartlegging og oppfølging) og Dekomp. Dette skal føre til et varig kompetanseløft på det spesialpedagogiske feltet, og bidra til at alle kommuner og fylkeskommuner har tilstrekkelig kompetanse tett på barna og elevene for å kunne forebygge, fange opp og gi et inkluderende og tilpasset pedagogisk tilbud til alle. Det er inkludert barn og elever med behov for særskilt tilrettelegging. Det er etablert et samarbeid med Høgskolen Innlandet og Senter for praksisrettet utdanningsforskning hvor innføring av pedagogisk analysemodell er sentralt.

I Innlandet er det i 2023 (med videreføring til 2025) etablert kompetanseutviklingstiltak som følger opp de to hovedsatsingsområder som er valgt i Strategisk kompetanseutviklingsplan for fag- og yrkesopplæringen, dvs. "Tilskuddsordning for yrkesfaglig kompetanse" og "utvikling av kvalitet i profesjonelle læringsmiljø". I tilskuddsordning for yrkesfaglig kompetanse ble det i 2023 gjennomført 164 unike tiltak.

Kompetansepakkene til Utdanningsdirektoratet danner grunnlaget for kompetanseutviklingstilbudene. Det har vært et betydelig omfang av kompetanseaktiviteter som webinar, fagdager, workshop og nettverkløsninger for erfaringsdeling.

Alternativt Vg.3 i skole tilbys de som ikke har fått lærekontrakt av ulike årsaker. Ordningen er en to-årig løsning med hovedaktivitet ute i praksisbedrift. I 2023 er det gjennomført ulike tiltaksaktiviteter som skal øke formidlingen og gjøre elevene formidlingsklare. Spesielt var det fokus på språkopplæring for minoritetsspråklige.

Samarbeidet med Læringsfabrikken i Raufoss industripark er opprettholdt. Det er i samarbeidet særlig fokusert på «Utvikling av Læringsfabrikken som en del av opplæringstilbudet i Innlandet» og «Prosjekt CNC – Avansert maskinering, for økt rekruttering i hele Innlandet» (dette prosjektet tilrettelegges og gjennomføres i et nært samarbeid med NAMMO Bedriftsskole).

Karaktergjennomsnitt for skoleåret 2022-2023

Det er ikke store variasjoner i karaktergjennomsnittet, verken i Innlandet fylkeskommune eller sammenliknet med nasjonalt snitt.

På studieforberedende utdanningsprogram er det en negativ utvikling i engelsk, matematikk og naturfag. I norsk er det likt resultat med forrige skoleår, og det er på nivå med nasjonalt gjennomsnitt. De øvrige fagene ligger Innlandet under nasjonalt gjennomsnitt. På yrkesfaglige utdanningsprogram er det likt resultat i Innlandet sammenliknet med forrige skoleår. Sammenliknet med nasjonalt gjennomsnitt er det likt resultat i norsk og matematikk, mens resultatet i naturfag og engelsk i Innlandet er under nasjonalt gjennomsnitt.

	Studieforberedende utdanningsprogram (SF)			Yrkesforberedende utdanningsprogram (YF)		
Fag	Innlandet 2021/22	Innlandet 2022/23	Nasjonal 2022/23	Innlandet 2021/22	Innlandet 2022/23	Nasjonal 2022/23
Engelsk (Vg1 SF/Vg1 YF)	4,5	4,4	4,5	3,7	3,7	3,9
Matematikk (2P/1P-Y)	3,8	3,7	3,6	3,5	3,5	3,5
Naturfag (Vg SF/Vg1 YF)	4,2	4,1	4,3	3,6	3,6	3,7
Norsk (hovedmål) (Vg3 SF/Vg2 YF)	4,1	4,1	4,1	3,8	3,8	3,8

Karaktergjennomsnitt (standpunkt) i gjennomgående fag – studieforberedende (u/påbygg) og yrkesfag i offentlig videregående skole (Kilde: Udir).

Samfunnskontrakten for flere læreplasser

Samarbeid mellom partene i arbeidslivet og nasjonale myndigheter om læreplasser synliggjøres gjennom en ny samfunnskontrakt for perioden 2022 – 2026.

Det er i 2023 iverksatt en rekke aktiviteter og tiltak for å øke kvalifisering og formidling til læreplass. Fylkeskommunen jobber med:

- å styrke fylkeskommunens arbeid for flere læreplasser, herunder lokale initiativ om læreplassgaranti
- læreplass til alle elever som er formelt kvalifisert
- å øke fullføringen for elever, lærlinger og læreandidater

Målgruppen er elever som allerede fra Vg1 har en risiko for ikke å få læreplass og elever i Vg3 i skole som trenger læreplasser. I tillegg vil det også søkes løsninger for alle som tar fag- og yrkesopplæring, uavhengig av rettighetsstatus. Innsatte i fengsel og nylig løslatte er inkludert.

Institusjonsopplæring

Innlandet fylkeskommune har ansvar for institusjonsopplæring innen barnevern og ansvar for voksne.

Innen barnevern har fylkeskommunen ansvar for følgende:

- Barn og unge i barnevernsinstitusjon får opplæring fra den grunnskolen som er nærskolen til institusjonen etter avtale med fylkeskommunen.

- Barn og unge i helseinstitusjon får opplæring i skoleavdelinger på behandlingsstedet. Sykehuset Innlandet har tre behandlingssteder der fylkeskommunen har etablert skoleavdelinger: Kringsjøtunet i Lillehammer, Lillekollen i Gjøvik og InnPed på Sannerud – SIHF.
- Skoletilbud ved Beitostølen helsesportsenter for barn og unge som er innlagt der.

Fylkeskommunen har avtaler med vertskommuner som tilbyr opplæring til elever i barnevernsinstitusjon etter barnevernlovens §5-1 og §5-8. Avtalene med kommunene reforhandles årlig på bakgrunn av endringer i etterspørsel og behov.

Fylkeskommunen opplever en økning i antall barn og unge i institusjonsopplæring, og at målgruppen blir yngre og flere. Institusjoner med langtidsplasseringer opplever majoriteten av ungdom i 12-14 årslager. For mindre enn ti år siden var majoriteten 14-17 år. Oppholdenes varighet har økt i samme tidsperiode fra 1-2 år til 2-3 år. Akutte institusjoner opplever større omløp av ungdommer, lavere alder på de som blir akutt plasserte og flere inn og ut av ulike institusjoner i løpet av et skoleår. Det rapporteres om større utfordringer og tyngre diagnoser. Sakene er tyngre og krever innleggelser over lengre tid enn foregående år. For fylkeskommunen fører dette til økte tilretteleggingsbehov og økte utgifter, og fylkeskommunen forventer at trenden fortsetter i årene fremover.

Innlandet fylkeskommune har også ansvar for institusjonsopplæring for voksne. En viktig gruppe som ansvaret omfatter er opplæring i kriminalomsorgen, jf. Opplæringsloven § 13-2a. Fylkeskommunen har ansvaret for undervisning ved Vest-Oppland fengsel (avdeling Valdres og Gjøvik), og Kongsvinger- og Hedmark fengsel (avdeling Ilseng og Hamar). Det er 553 innsatte som har deltatt i undervisning i regi av fylkeskommunen i perioden 01.08.2022-31.07.2023, hvor flertallet har deltatt innen yrkesfag. Dette er en liten økning fra året før. 652 innsatte har mottatt karriereveiledning i samme periode, og dette er på samme nivå som forrige år.

Fylkeskommunen har også ansvaret for opplæring, realkompetansevurdering og karriereveiledning for voksne døgnpasienter i rusomsorg og psykisk helsevern. Opplæringen tilbys i samarbeid med ni institusjoner på ti opplæringssteder, som er spredt over flere steder i fylket:

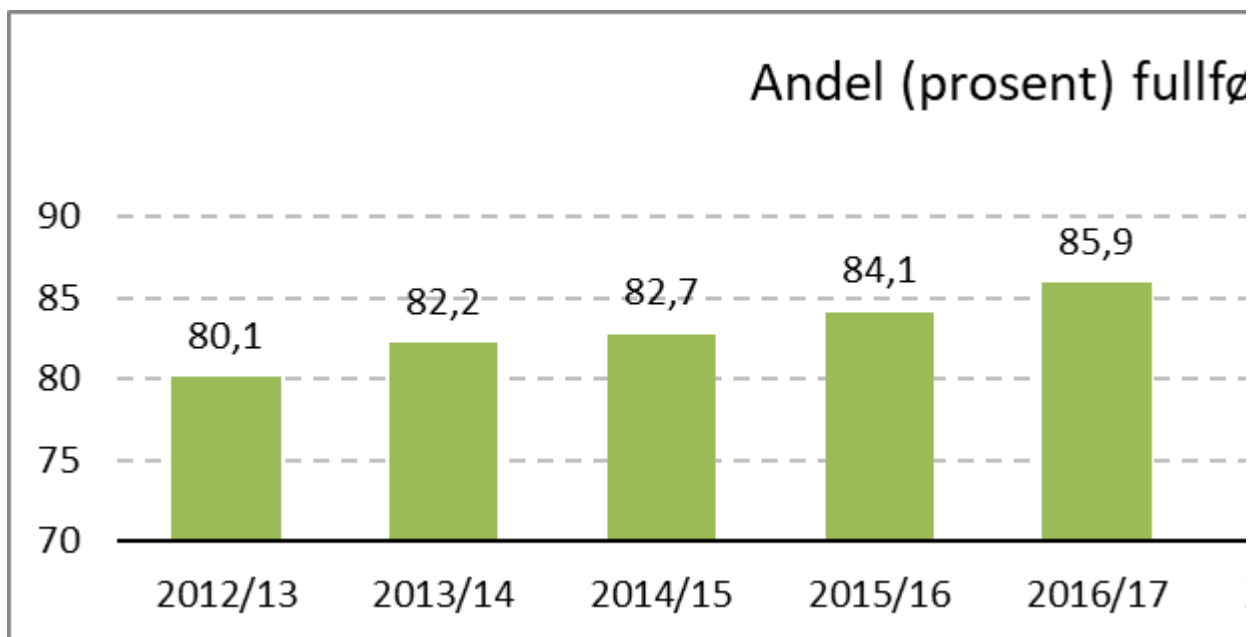
- Frankmotunet på Folldal (Tyrilistiftelsen),
- Fossumkollektivet avd. Solvold på Stange og avd. Sørilgard på Hamar
- Sykehuset Innlandet på Reinsvoll
- Blå Kors på Eina
- Sollia kollektivet på Trevatn og på Trogstad
- Riisby behandlingssenter på Dokka
- Fekjær psykiatriske senter i Hedalen
- Beitostølen Helsesportsenter på Beitostølen
- Tyriliseret på Lillehammer

Det er registrert en liten økning i antall deltakere samlet sett.

3.3 Øke andelen som fullfører og består videregående opplæring

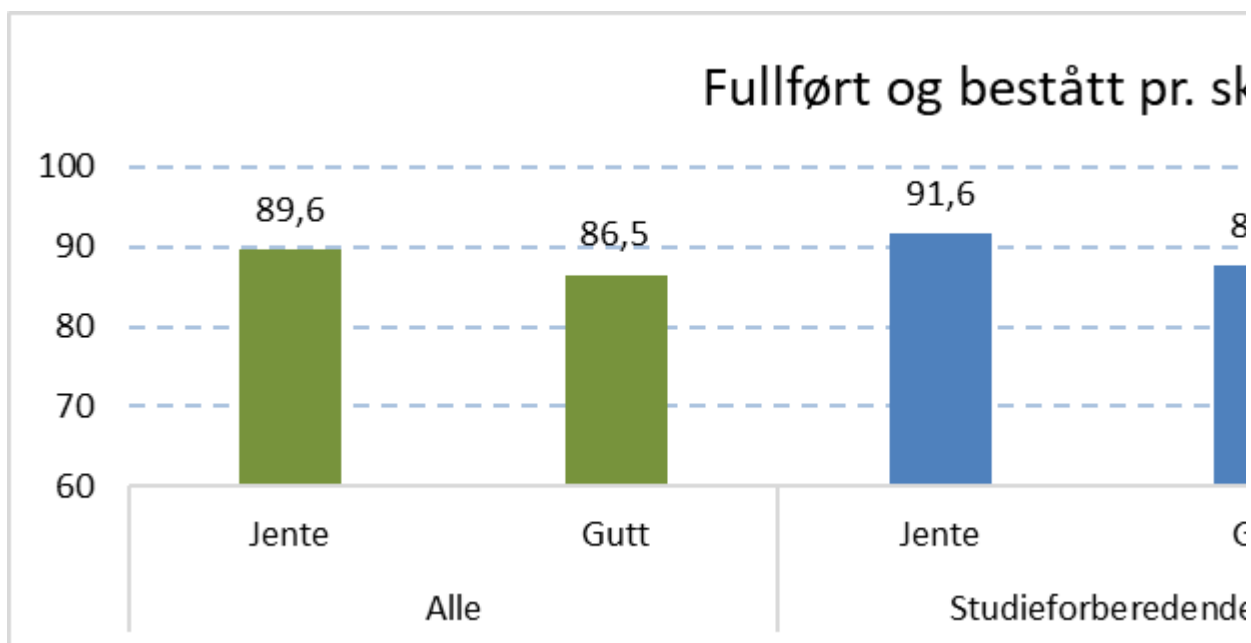
Fullført og bestått

Gjennomføring per skoleår for skoleåret 2022-23 var på 88,1%. Dette er en nedgang på 3 prosentpoeng fra skoleåret 2021-22. Sammenligning med landssnittet er ikke mulig fordi man venter på nytt statistikkverktøy, men det er grunn til å tro at det også nasjonalt er en nedgang i andelen fullført og bestått skoleåret 2022-23 fordi det bla. ikke ble avholdt eksamen under pandemien.



Andel elever som har fullført og bestått i løpet av skoleårene f.o.m. 2012/2013 t.o.m. 2022-23 (Kilde: Hjernen & Hjertet/Vigo IKS - Qlik Sense).

Det er en betydelig nedgang på 4,6 prosentpoeng i gjennomføringen for gutter på studieforberedende utdanningsprogram. På yrkesfaglige utdanningsprogram for gutter er nedgangen på 2,5 prosentpoeng. Tilsvarende er nedgangen for jenter på studieforberedende utdanningsprogram på 2,8 prosentpoeng, mens det for jenter på yrkesfaglige utdanningsprogram er en marginal nedgang på 0,4 prosentpoeng. Den største nedgangen er for påbygg, både for gutter og jenter. Her er det en nedgang på over 10 prosentpoeng for begge kjønn sammenlignet med forrige skoleår.



Andel elever som har fullført og bestått i løpet av skoleåret 2022-23. Kjønn og utdanningsprogram (Kilde: Vigo IKS - Qlik Sense).

For skoleåret 2022/2023 ser man at det er særlig på Vg2 og Vg3 at nedgangen i resultater er størst sammenlignet med forrige år. Størst nedgang finner man hos gutter Vg3 studieforberedende

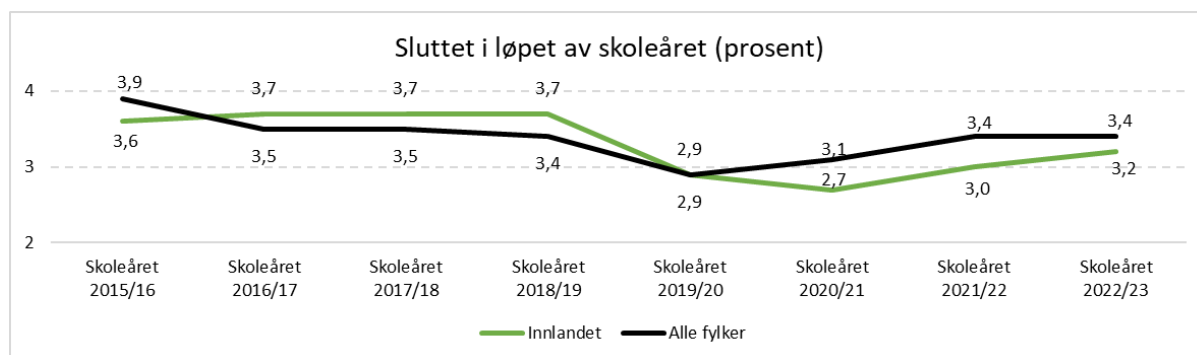
utdanningsprogram. Gutter Vg1 studieforbereidende utdanningsprogram har en positiv forbedring. For gutter på yrkesfaglig utdanningsprogram er det nedgang i resultater både på Vg1 og Vg2.

Jenter på studieforbereidende utdanningsprogram har nedgang på alle trinn, men størst på Vg2. Når det gjelder jenter yrkesfaglige utdanningsprogram er det en forbedring i resultater for Vg1, mens det er nedgang for jenter Vg2.

Koronapandemien førte til at ingen ordinære eksamener ble gjennomført skoleårene 19/20, 20/21 og 21/22. Fraværsglene var under koronapandemien midlertidige, og det reelle fraværet var høyere enn rapportert. Fullført og bestått per skoleår har de tre årene med koronapandemi således ligget for høyt for Innlandet fylkeskommune. For skoleåret 2022/2023 ses effekten av gjennomføring av eksamen og gjeninnføring av fraværsgrensen. Direkte sammenligninger med tidligere år under koronapandemien blir lite relevant da forskjellene i grunnlaget for sammenligningen er for stor. Ved sammenligning mellom skoleåret 2022/2023 og det siste resultatet i 2018/2019 før koronapandemien ser en likevel en økning i andelen elever som fullfører og består skoleåret i Innlandet fylkeskommune.

Elever som slutter

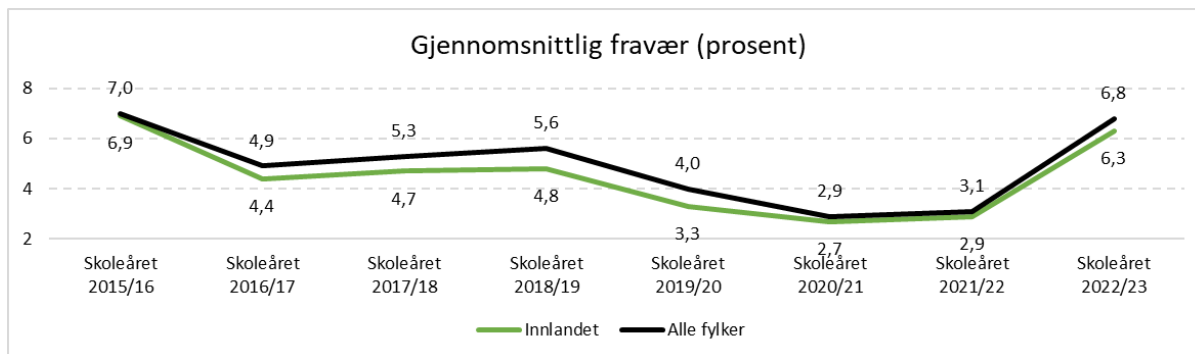
Andelen elever som slutter i løpet av skoleåret har i Innlandet gått opp fra 3,0 % til 3,2 %. Nasjonalt er andelen som har sluttet likt med forrige skoleår. Nasjonalt sett er det dermed 3,4 % som har sluttet i løpet av skoleåret 2022/2023. Andelen elever som slutter i Innlandet er lav sammenlignet med landet.



Andel elever som har sluttet i løpet av skoleårene hhv. 2015/16- 2022-23 (Kilde: Hjernen & Hjertet/Vigo IKS - Qlik Sense).

Det er prosentvis flest elever på yrkesfag og påbygg som har sluttet. Det er prosentvis flest gutter som slutter på påbygg, studieforbereidende utdanningsprogram og yrkesfaglige utdanningsprogram.

Det var en relativt kraftig økning i gjennomsnittlig fravær blant elevene skoleåret 2022/2023, både nasjonalt og i Innlandet. Det er en økning fra 2,9 % til 6,3 % i gjennomsnittlig fravær blant elevene i Innlandet og fra 3,1 % til 6,8 % i landet. De tre foregående årene har fraværet vært lavt både for Innlandet og nasjonalt. Dette må ses i sammenheng med koronapandemien og midlertidig endring av fraværsglene. Direkte sammenligninger skoleårene under koronapandemien blir lite relevant da forskjellene i grunnlaget for sammenligningen er for stor.



Gjennomsnittlig fravær 2015/16- 2022-23 (Kilde: Hjernen & Hjertet/Vigo IKS - Qlik Sense).

Det som likevel skaper noe bekymring, er at fraværet er tilbake på nivået man hadde før fraværsgrensen ble innført. Fraværsgrensen har vært mye diskutert siden innføringen, men det er liten tvil om at økningen i resultatene på andel fullført og bestått før koronapandemien kan ses i sammenheng med strengere fraværsgrenser og økt tilstedeværelse på skolene blant elevene.

Det er noe høyere fravær på yrkesfag sammenlignet med studieforberevende utdanningsprogram, mens det er betydelig høyest fravær blant elevene på påbygg. Det er også høyere fravær blant elevene på Vg3 enn det er på Vg2 og Vg1. Jenter har et høyere fravær enn gutter samlet sett hvis man ser på kjønnsforskjeller i Innlandet for skoleåret 2022/2023. Dette gjelder både for yrkesfaglige og studieforberevende utdanningsprogram. På påbygg til generell studiekompetanse har gutter et høyere fravær enn jenter.

Fagopplæring

Det ble gjennomført 2448 fag-, svenne- eller kompetanseprøve for lærlinger og lærekandidater i 2023 (72 flere prøver enn i 2022). Det er økende antall lærlinger som går opp til fag-/ svennebrev. Av de gjennomførte prøvene har 95,4% bestått fag-/ svennebrev i 2023. I 2022 var denne på 96,5 %.

Det har vært en økning i antall hevinger av lærekontrakter i 2023. Dette følges særskilt opp i samarbeid med elevtjenesten/ OT, slik at hver enkelt får oppfølging og bistand til at gjennomføring kan bli en reell mulighet. Det gjennomføres kartlegging av alle inaktive elever i overgangen Vg2 til lære. Det er gjennomført møter mellom OT og fagopplæring for å sikre god samhandling og felles løsninger. Samlet i 2023 ble det hevet 245 kontrakter. Dette er 9 flere hevinger enn i 2022. Løsninger knyttet til disse utfordringene ses i sammenheng med etablering av rådgivningstjenestene for lærlinger og lærekandidater.

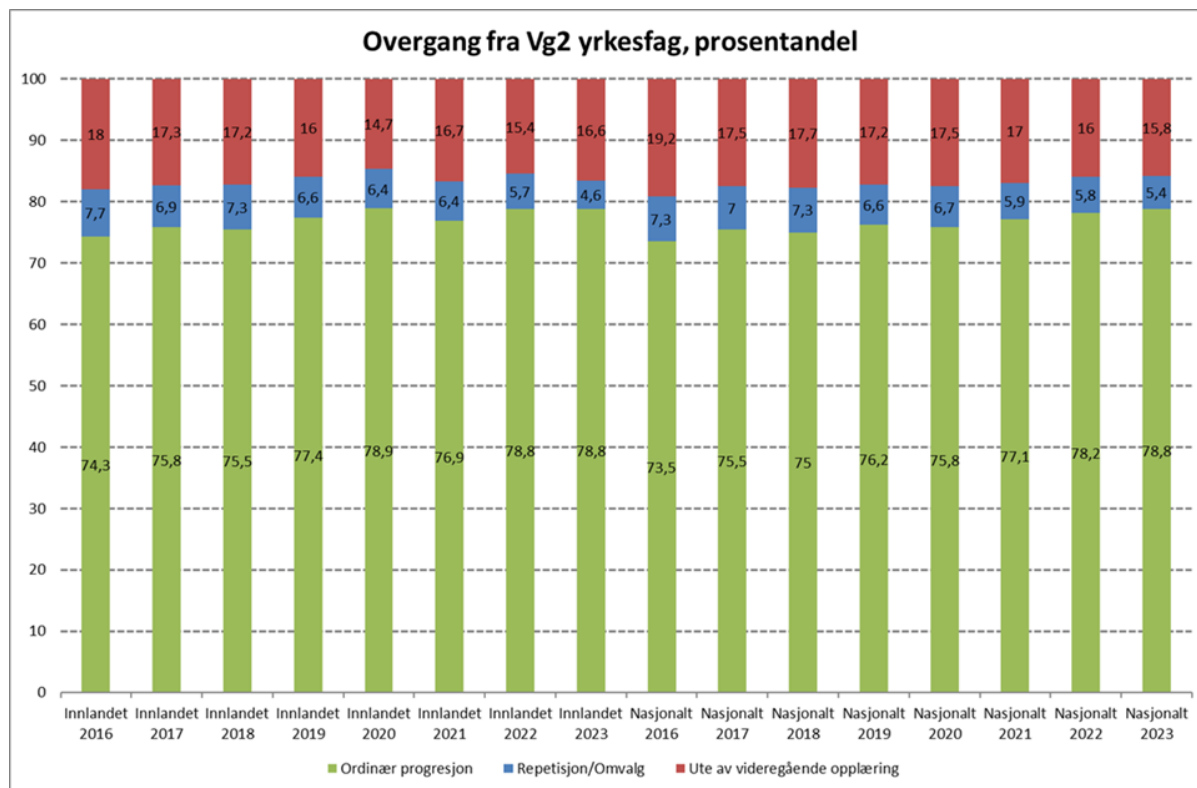
3.4 Øke andelen unge og voksne med direkte overgang til neste trinn i utdanningsløpet

Overgang fra Vg2 yrkesfag

Overgangen mellom Vg2 og Vg3 er en av de mest kritiske overgangene med tanke på økt gjennomføring i videregående opplæring. Tabellen nedenfor viser hva elevene i Innlandet ender opp med etter Vg2 yrkesfaglig utdanningsprogram. Med ordinær progresjon menes overgang til læreplass, påbygging til studiekompetanse, alternativt Vg3 i skole og yrkesfaglig Vg3 i skole.

Andelen avgangselever med ordinær progresjon fra Vg2 i Innlandet er uendret fra 2022. Andelen elever som er ute av videregående opplæring i Innlandet økte til 16,6 % i 2023. Nasjonalt er det også en bedring siste år, her sank andelen elever som er ute av videregående opplæring fra 16% i 2022 til 15,8% i 2023. En av Innlandets utfordringer er å forsterke overgangen til lære, og bidra til at større andel av elevene lykkes i overgangen til aktive opplæringsløp, i form av ordinær progresjon eller

repetisjon/omvalg. Satsningen «kvalifisering og formidling» skal bidra til å svare opp disse utfordringene.



Overgang fra Vg2 yrkesfag, prosentandel (Kilde: Udir)

Fagopplæring

Andelen fra Innlandet med godkjente lærekontrakter har en svært positiv utvikling. Samlet har man aldri godkjent så mange lærekontrakter i løpet av et år. I tillegg har man aldri tidligere hatt en kontraktssituasjonen som har vært avklart for så mange søkere før sommerferie. Det er en betydelig vekst i andelen voksne som inngår lærekontrakt. 2057 lærekontrakter ble godkjent i 2023, mot 2009 i 2022. Tilbake i 2020 godkjent fylkeskommunen 1859 kontrakter. Samlet vekst gjør seg utslag i kostnads- og aktivitetsnivå på ulike nivåer. Økningen innebærer at fylkeskommunen i økende grad svarer opp arbeidskraftbehovet for faglært arbeidskraft i større grad enn tidligere.

I 2023 ble 87,3 % av søkere med ungdomsrett (1194 elever) til læreplass formidlet. Tilsvarende i 2022 var 89,5 %. Det var 35 elever i Alternativt Vg3 i skole ved årsskifte.

Overgangsutfordringene er prioritert, dvs. holde en stabilt lav andel i påbygg Vg3, omvalg og ikke redusere andelen som ikke er i opplæring - overgang Vg2 til lære.

2448 gjennomførte fag/ kompetanseprøver for lærlinger i 2023, noe som var en økning på 72 fra 2022.

Det ble hevet totalt 245 lærekontrakter i 2023, tilsvarende 239 i 2022. Det er iverksatt aktive tiltak for å forebygge hevinger. Dette ses i sammenheng med etablering av rådgivningstjenestene for lærlinger og lærekandidater.

Det ble i 2023 godkjent 188 nye lærebedrifter. Nyrekrutteringen er relativt lik som samme tidspunkt i fjor. Det ble ikke benyttet stimuleringsmidler i 2023, i motsetning til i 2022. Dette anses ikke å ha påvirket formidlingen. Rekrutteringen av lærebedrifter er en viktig innsats for å styrke yrkesfagopplæringen, gi flere unge muligheten til å få en læreplass, og å styrke bedriftene selv som kompetanseorganisasjon.

Ny skole- og tilbudsstruktur

Ny skole- og tilbudsstruktur

I behandlingen av FT-sak 65/2022 «Tilbudsstrukturen for videregående opplæring i Innlandet fylkeskommune – skoleåret 2023-2024», fattet fylkestinget vedtak om at det skal utarbeides en sak om framtidig skolestruktur som sikrer bærekraftig dimensjonering, lokalisering og finansiering basert på nåværende og fremskrevne elevtall.

Arbeidet gjennomføres som tre delutredninger:

- Delutredning I - framtidig skole- og tilbudsstruktur
- Delutredning II - mer effektiv bruk av fylkeskommunale bygg
- Delutredning III - alternative opplæringsmodeller

Det er opprettet arbeidsgrupper knyttet til hver av delutredningene som koordineres av en felles prosjektleder. Arbeidsgruppene er bredt sammensatt, og startet sitt arbeid i april 2023. Arbeidsgruppene har møttes jevnlig og utredningsarbeidet er i henhold til plan.

En utredning om framtidig skole- og tilbudsstruktur har mange interessenter. Det er utarbeidet en egen kommunikasjonsplan for utredningen som skal legge til rette for god kommunikasjon og medvirkning for de ulike interessentene gjennom hele prosessen. For å få innspill tidlig i prosessen ble det vinter/vår 2023 arrangert fire medvirkningskonferanser for sentrale samarbeidspartnere ute i regionene. Til sammen var det ca. 400 deltakere på disse konferansene. I september 2023 ble det arrangert fire medvirkningskonferanser hvor ungdom var målgruppen. I alt deltok 135 ungdommer.

Det planlegges med at utredningen legges frem for behandling i Fylkestinget i oktober 2024.

Status økonomi

Beløp i 1000

Sumnivå	Regnskap 2023	Rev. bud. 2023	Forbruk i %	Avvik i kr	Avvik i %
10-Adm. og fellesutg. vgo.	250 901	278 648	90,0 %	27 747	10,0 %
11-Ped fellesutgifter og gjesteelever	176 315	215 383	81,9 %	39 068	18,1 %
12-Fagopplæring	313 369	315 186	99,4 %	1 818	0,6 %
13-Skolelokaler og internatbygg	301 180	305 958	98,4 %	4 778	1,6 %
14-Andre formål vgo.	113 974	108 175	105,4 %	-5 799	-5,4 %
15-Oppfølgingstjeneste og PPT	41 394	44 323	93,4 %	2 928	6,6 %
16-Voksenopplæring	61 884	54 181	114,2 %	-7 703	-14,2 %
17-Spesialundervisning	211 926	245 369	86,4 %	33 443	13,6 %
18-Utdanningsprogram	1 259 027	1 188 325	105,9 %	-70 701	-5,9 %
19-Fagskoler, landslinjer, knuseverk	5 362	1 172	457,7 %	-4 190	-357,7 %
Sum	2 735 333	2 756 721	99,2 %	21 388	0,8 %

Rammeområdet viser et mindreforbruk på 21,4 mill. kroner etter netto bruk av fond på 1,3 mill. kroner.

Kompetanse sentralt

Mindreforbruket knytter seg spesielt til adm. og fellesutgifter. Videre er det også mindreforbruk på gjesteelevoppgjør innenfor spesialundervisning og oppfølgingstjenesten og PPT.

Det er merforbruk innenfor tjenesteområde fagopplæring. Merforbruket er i all hovedsak drevet av høyt aktivitetsnivå på fagopplæringsområdet med resultat i økt antall løpende lærekontrakter og betydelig økning i antall fag- og svenneprøver.

Videregående skoler

Tre videregående skoler har gått med merforbruk etter resultatordningen. De øvrige skolene har en drift i balanse eller et mindreforbruk. Noen av skolene har brukt av sine resultatfond.

Resultat videregående skoler (1000 kroner)	Driftsresultat før resultatordningen	Driftsresultat etter resultatordningen	Resultatfond per 31.12.2023
Nord- Gudbrandsdal vgs	-4 740	-3 420	0
Vinstra vgs	-318	0	2 180
Lillehammer vgs	-2 337	-2 337	0
Gausdal vgs	961	961	1 543
Gjøvik vgs	-2 443	0	3 492
Lena/Valle vgs	-3 751	0	185
Raufoss vgs	1 218	0	1 809
Dokka vgs	2 965	1 708	1 824
Hadeland vgs	1 693	1 400	4 654
Valdres vgs	3 885	1 657	2 875
Nord- Østerdal vgs	-1 663	0	1 140
Storsteigen vgs	-1 470	0	58

Elverum vgs	423	0	5 199
Trysil vgs	-211	0	1 140
Hamar katedralskole	5 822	5 388	6 343
Jønsberg vgs	911	708	2 288
Ringsaker vgs	919	0	3 004
Stange vgs	818	0	2 607
Storhamar vgs	675	0	3 191
Sentrum vgs	3 883	3 883	3 810
Skarnes vgs	610	0	1 263
Øvrebyen vgs	2 663	2 596	1 898
Solør vgs	-575	-575	0
Sum videregående skoler	9 939	11 971	50 505

Folkehøgskolene

Toten folkehøgskole og Ringeby folkehøgskole finansieres gjennom statstilskudd og elevbetaling. De to skolenes årsresultat påvirker derfor ikke det samlede resultat for rammeområde kompetanse. Innlandet fylkeskommune er imidlertid skoleeier og ligger innenfor rammeområde kompetanse.

Tannhelse

Mål for rammeområdet

Hovedmål	FN bærekraftsmål	Delmål
1. Fremme god helse og høy livskvalitet	03 - God helse og livskvalitet	God kvalitet i
	04 - God utdanning	tannhelsetjenesten
	08 - Anstendig arbeid og økonomisk vekst	
	10 - Mindre ulikhet	
		Fornøyde brukere i
		tannhelsetjenesten
		Motvirke utenforskap og
		redusere sosiale
		helseforskjeller

Innledning

Fylkeskommunenes ansvar innenfor tannhelse omfatter:

- Barn og ungdom t.o.m. det året de fyller 18 år
- Psykisk utviklingshemmede, i og utenfor institusjon
- Grupper av eldre, langtidssyke og uføre institusjon og hjemmesykepleie
- Ungdom som fyller 19 eller 20 år i behandlingsåret (betaler 25 % av gjeldende takst)
- 21-24 åringer som bor, eller midlertidig oppholder seg, i Innlandet (betaler 75 % av gjeldende takster)

H1 Fremme god helse og høy livskvalitet

Pandemien har påvirket driften de siste årene og det har vært vanskelig å nå alle fastsatte mål innen tannhelse. 2023 har vært preget av flere vakante tannlegestillinger og etterslep på innkallinger av pasienter, samt lavere inntjening blant voksne betalende enn budsjettet. I tillegg har det vært tilvekst av nye rettighetspasienter, bl.a. utvidelse med ny pasientgruppe (21–24 åringer).

Tannhelsetjenesten i Innlandet hadde i 2023 134 056 pasienter i porteføljen, 108 541 av disse var rettighetspasienter etter Lov om tannhelsetjenesten. Dette er en økning på totalt 1 708 pasienter siden 2022.

1.1 God kvalitet i tannhelsetjenesten

I 2023 ligger Innlandets barn og unge på toppen i Norge når det gjelder å ha lite karieserfaring. Resultatene er likevel noe svakere i 2023 sammenlignet med 2022.

“Null hull” DMFT 0	3-åringer	5-åringer	12-åringer	15-åringer	18-åringer
2023	95 %	84 %	65 %	49 %	37 %
2022	95 %	85 %	66 %	52 %	39 %
2021	95 %	86 %	69 %	52 %	38 %
Mål	96 %	85 %	74 %	53 %	39 %

Økt etterslep

Tilsyn og etterslep beskriver hvor mange pasienter som har blitt undersøkt, og om de ble innkalt til planlagt tidspunkt. Resultatet på tilsynsprosent viste 84 % for 2023, mot målet på 95 % i alle lovpålagte grupper. For voksne betalende pasienter var tilsynsprosenten i 2023 på 81%.

Målet om etterslep (forsinket innkalling) hos maks 7 % av pasientene (ca 9 000 pasienter), ble heller ikke nådd i 2023, da totalt etterslep var på 21%. Dette har økt fra 16 % i 2022 og 23 518 pasienter har forsinket innkalling i forhold til det som er planlagt.

På grunn av forsinkelser i innkallinger må klinikkene prioritere de pasientene som trenger det mest først. Utadrettet virksomhet blir nedtonet, og undersøkelser og tannbehandling planlegges ut ifra pasientenes behov.

Årsakene til etterslep og lavere tilsyn skyldes i hovedsak mange vakante stillinger og høyt sykefravær, kombinert med flere nye arbeidsoppgaver/pasientgrupper i tannhelsetjenesten. Sykefraværet økte fra 10,98 % i 2022 til 12,66 % i 2023. Det er iverksatt tiltak for å få fraværet ned.

Mot slutten av 2023 ble det, i samråd med tillitsvalgte, iverksatt tiltak med utvidete åpningstider, med overtidslønn for de ansatte som ble med i ordningen. Tiltaket skal bidra til å redusere etterslepet ved at flere pasienter blir innkalt til undersøkelse på tannklinikken.

Nye brukergrupper

Aldersgruppen 21-24 år har fått økte rettigheter i løpet av 2023 ved at refusjonssatsen er satt til 75 %. Ved utgangen av 2023 hadde tannhelsetjenesten 13 632 pasienter i denne pasientgruppen. Det er en økning på 1 462 pasienter siden 2022.

Det behandles også flyktninger fra spesielt Ukraina.

God kvalitet i behandling og utstyr

Tannhelsetjenestens 40 tannklinikker har ca 300 ansatte fordelt på tannleger, tannpleiere, tannhelsesekretærer og tannhelseassistenter. En av tannlegene har spesialistutdanning i pedodonti (barnetannpleie). Det er kjeveortoped i Valdres og på Otta, der deler av tannklinikken leies ut til dette formålet.

Tannbehandlingen på tannklinikkene i Innlandet holder god standard. Dyktige medarbeidere som tilbys regelmessig og planlagt kompetanseheving er den viktigste ressursen i tannhelsetjenesten. Det er ved utgangen av 2023 velfungerende og oppdatert utstyr og instrumenter på alle tannklinikker i fylkeskommunen.

I 2023 flyttet Gjøvik tannklinikk inn i nyoppussede lokaler. Bygging av egen ny tannklinikk i Alvdal startet opp i 2023. Det planlegges for samlokalisering med Brøttum med bygging av ny tannklinikk i fylkeshus 3 på Lillehammer i 2024. De. Det er startet et forprosjekt for å se på muligheten for å etablere ny tannklinikk for Hamar og Stange i fylkeshus 2 på Hamar.

Tannhelsetjenestens kompetansesenter

Tannhelsetjenesten samarbeider tett med Tannhelsetjenestens kompetansesenter Øst (TkØ), og flere av de ansatte har hospitert der for å bygge opp kompetanse på blant annet oral kirurgi. Den økte kompetansen bidrar til et bedre tilbud til pasientene, og det behandles kasus på egne klinikker som tidligere ville blitt henvist til privat spesialist.

TOO

TOO-pasienter er en liten gruppe av rettighetspasientene som krever mye ressurser. Dette er personer som er Torturoverlever, Overgrepsutsatte, eller de lider av sterk Odontofobi (tannbehandlingsangst) (TOO). Tannhelsetjenesten har 4 tverrfaglige TOO-team som består av tannhelsesekretær, tannpleier, tannlege og psykolog. De tverrfaglige teamene jobber med eksponering slik at pasientene skal bli i stand til å motta ordinær tannbehandling hos TOO-tannbehandlerteam. Tannhelsetjenesten har TOO-

tannbehandlersteam på 21 tannklinikker, i tillegg til avtale med 10 privatpraktiserende tannleger som har denne kompetansen. I 2023 ble 149 pasienter behandlet av TOO-teamene i Innlandet fylkeskommune.

Øvrige tilbud

Tannhelsetjenesten har tilbud om tannbehandling i narkose ved 4 sykehus (Tynset, Elverum, Gjøvik og Åhus avd. Kongsvinger) og totalt 338 pasienter har fått utført nødvendig og kompliserte tannbehandlinger i narkose i 2023, samme nivå som 2022. De fleste av disse er små barn og noen er TOO-pasienter.

Personer som er innsatt i fengsel har rett til gratis tannhelsetjenester. I Innlandet er det tannlege til stede på tannklinikk i Vardåsen fengsel i Kongsvinger 1 dag i uken. De innsatte i fengslene på Ilseng, Hamar, Gjøvik og Valdres får tannbehandling på den lokale tannklinikken. I 2023 fikk 248 innsatte tannbehandling i Innlandet fylkeskommune mot 305 personer i 2022.

Personer i rusinstitusjon eller kommunal rusomsorg og LAR har også rett til gratis tannbehandling. I 2023 fikk 1 496 personer behandling. Tilsammen fikk disse pasientene tannbehandling til en kostnad på 12,4 millioner kroner.

1.2 Fornøyde brukere i tannhelsetjenesten

Brukerne er svært fornøyde med tannhelsetjenesten i Innlandet. Høsten 2023 ble det gjennomført en brukerundersøkelse hvor det ble samlet inn 5 328 svar fra alle 40 tannklinikkene. Undersøkelsen ble sendt på sms til pasientene/pårørende i etterkant av besøk på tannklinikkene. Svarene avviker lite fra tilsvarende undersøkelser i 2021 og 2022.

På en skala fra 1-6 der 6 er mest fornøyd scorer tannhelsetjenesten 5,5 på spørsmålet «Hvor fornøyd er du med behandlingen og besøket på tannklinikken?» På samme skala scorer de 5,53 på spørsmålet «Hvilken tillit har du til tannklinikken?». Dette forteller at pasientene er svært fornøyde med tannhelsetilbudet og har stor tillit til at de får god tannbehandling på tannklinikkene i Innlandet fylkeskommune.

Brukerundersøkelsen bekrefter oppfatningen om at Innlandets tannklinikker gir god service, er imøtekommande og leverer gode faglige tjenester som pasientene har tillit til.

1.3 Motvirke utenforskap og redusere sosiale helseforskjeller

SiC-indeks

I 2023 var SiC-indeksen på 2,10. Det er en minimal økning siden 2022 og tilser at det er liten ulikhet i tannhelsen hos 12-åringene i Innlandet.

Sic-indeksen er en måleindikator for sosial ulikhet i tannhelse. Den måles hos 12-åringer, og viser differansen i karieserfaring på den delen av årskullet som har dårligst tannhelse sammenlignet med gjennomsnittet.

Samarbeid med barnevernstjensten

Tannhelsetjenesten har plikt til å avdekke og forebygge overgrep, vold og omsorgssvikt hos barn og unge.

I 2023 gjennomførte alle ansatte i tannhelsetjenesten undervisningsopplegget Kunnskapsreisen. Økt fokus og kunnskap om temaet vil gjøre de ansatte tryggere på å melde i fra til barnevernet hvis de har mistanke om overgrep eller omsorgssvikt hos et barn. Hvis barnet gjentatte ganger ikke møter til time på tannklinikken, sendes det et varsel til foresatte om at det vil sendes bekymringsmelding til barnevernet.

Det er økt forekomst av helseproblemer og tannhelseproblemer hos denne gruppen barn og unge. Samarbeidet med barneverntjenesten måles i antall sendte bekymringsmeldinger fra tannhelsetjenesten til barneverntjenesten, og antall ganger barneverntjenesten henvender seg til tannhelsetjenesten for å be om uttalelser i en sak de jobber med. Ved inngangen til 2022 var det stor bekymring over en stor nedgang i aktivitet mellom tjenestene. I 2023 var det en svak økning av bekymringsmeldinger og henvendelser mellom partene sammenlignet med 2022.

Meldinger/hendelser fra/til barnevernstjenesten i Innlandet	2021	2022	2023
Antall bekymringsmeldinger til barnevern	41	23	29
Antall henvendelser fra barnevern til tannhelsetjenesten	128	72	85

Status økonomi

Beløp i 1000

Sumnivå	Regnskap 2023	Rev. bud. 2023	Forbruk i %	Avvik i kr	Avvik i %
20-Tannhelse adm. og fellesutgifter	43 118	70 318	61,3 %	27 200	38,7 %
21-Pasientbehandling tannhelse	210 234	200 567	104,8 %	-9 668	-4,8 %
Sum	253 352	270 885	93,5 %	17 533	6,5 %

Rammeområdet viser et mindreforbruk på 17,5 mill. kroner etter avsetning av 0,5 mill. kroner til resultatfond.

Hovedårsakene til mindreforbruket er at fylkeskommunen har mottatt økt rammetilskudd pga. nye rettigheter for gruppe G (21- 24 åringer) er ikke blitt omsatt. Det vil ta noe tid å gjøre nye rettigheter kjent i befolkningen. Det har vært et høyt sykefravær, som har gitt refusjoner. Det er mange ubesatte stillinger og det er vanskelig å rekruttere til utlyste stillinger. Det høye sykefraværet og vakansene gjør det også utfordrende å holde oppe aktivitetsnivået.

Kultur

Mål for rammeområdet

Hovedmål	FN bærekraftsmål	Delmål
1. Fremme god helse og høy livskvalitet	03 - God helse og livskvalitet 04 - God utdanning 08 - Anstendig arbeid og økonomisk vekst 10 - Mindre ulikhet	Gjøre det lett å være fysisk aktiv i hverdagen
2. Levende, trygge og inkluderende byer og bygder	03 - God helse og livskvalitet 09 - Industri, innovasjon og infrastruktur 11 - Bærekraftige byer og lokalsamfunn	Attraktive kulturtilbud og gode møteplasser i nærmiljøet En sterk og engasjert frivillig sektor
6. Et mangfoldig kulturliv og god ivaretagelse av kulturarven	10 - Mindre ulikhet 11 - Bærekraftige byer og lokalsamfunn	Gode muligheter for aktivitet, opplevelser og utvikling innen kulturlivet Kulturarven blir ivaretatt for identitet, opplevelser og verdiskaping Nyskapende og gode digitale løsninger i kultursektoren Være et godt ressurscenter for den regionale og lokale samfunnsdokumentasjonen
8. Bærekraftig naturforvaltning og reduserte klimagassutslipp	13 - Stoppe klimaendringene 15 - Livet på land 17 - Samarbeid for å nå målene	Bevaring og gjenbruk av bygninger som klimatiltak

Innledning

Kulturområdet omfatter:

- Idrett
- Kunst og kultur
- Den kulturelle skolesekken
- Kulturarv
- Fylkesbiblioteket
- Fylkesarkivet

H1 Fremme god helse og høy livskvalitet

1.4 Gjøre det lett å være fysisk aktiv i hverdagen

Ro- og padleleder

Padleforbundets nye app "padleruter" er en felles nasjonal oversikt over kartlagte padleruter, der alle ro- og padleruter i Innlandet skal legges inn. I 2023 er det lagt inn 23 ruter. Flom og uvær førte til at det ble gjort lite praktisk arbeid på og langs ledene. Prosjektet har introdusert to nye områder; Sildrefjorden og nordre Randsfjorden.

Dagsturhytta Innlandet

I Innlandet ble det satt opp 3 nye dagsturhytter i 2023, i Grue, Nord Fron og Ringsaker. Totalt har det nå blitt satt opp 8 dagsturhytter.

Norsk Institutt for Naturforskning (NINA) gjennomfører en effektstudie av bruken av dagsturhyttene. Det er satt opp tellere ved flere hytter og følgende kommuner/dagsturhytter er med i studien: Lesja, Sel, Nordre Land, Os og Grue.

Innlandet fylkeskommune har arbeidet for å inngå en samarbeidsavtale med foreningen Stolpejakten. Hensikten er å lage stolpejaktrunder ved dagsturhyttene for å skape mer attraktivitet og aktivitet. Prosjektperioden varer fra 2024 til og med 2027 og Innlandet fylkeskommune bidrar med midler.

Friluftslivets ferdselsårer

Det er et nasjonalt mål om at alle kommuner skal ha utarbeidet en plan for friluftslivets ferdselsårer. Totalt har 13 kommuner ferdigstilt arbeidet med Plan for friluftslivets ferdselsårer og 17 kommuner er under arbeid.

Tiltak i statlig sikrede friluftsområder

Innlandet fylkeskommune ble tildelt totalt 850 000 kr i statlige midler til tiltak i statlig sikrede friluftslivsområder. Til grunn for tildelingen ligger en godkjent forvaltningsplan. Fylkeskommunen har mottatt 7 søknader hvor formålet er å heve kvalitet og tilgjengelighet for å utøve friluftsliv i nærområdet.

H2 Levende, trygge og inkluderende byer og bygder

2.2 Attraktive kulturtilbud og gode møteplasser i nærmiljøet

Bibliotekutvikling

Totalt deltok 9 327 barn fra Innlandet i årets sommerleskampanje, en prosentandel på 30 %. I snitt leste deltagende barn 14 bøker hver i løpet av kampanjen.

Bibliotekdagene fikk svært god respons og la grunnen for et utvidet samarbeid blant bibliotekene i Innlandet om ulike formidlingsprosjekter.

I mai 2023 ble e-læringskurset Startpakke i samskaping lansert på Nasjonalbibliotekets nettsider. Kurset er utviklet av fylkesbibliotekene i Innlandet, Viken, Troms og Finnmark, Vestfold og Telemark og Rogaland. Kurset ble støttet av Nasjonalbiblioteket og var en del av prosjektet Samskaping - fra planverk til hverdagspraksis som Innlandet fylkesbibliotek ledet.

Fylkesbibliotekets bokbuss har hatt et spennende tverrfaglig samarbeid med Kulturarv for å fremme kunnskap om Innlandets sentrale posisjon i fortiden. Skoleelever har kunnet følge et løp hvor litteraturquiz og deltakelse på arkeologisk utgraving har vært sentralt.

Forfatterturneen Boklek feiret 10-årsjubileum i 2023. Boklek er et samarbeid mellom fylkesbiblioteket, Norsk Litteraturfestival og folkebibliotekene i Innlandet og er et leselysttiltak for alle skolestarterne i fylket.

Innlandet fylkeskommune har økt kompetansen blant bibliotekarer og barnehageansatte ved å holde kurs i metodikken «lesesørvis» til barn og arrangert fagdag med fokus på leselyst for de minste.

UKM (Ung Kultur Møtes)

Fylkeskommunen utarbeider en lokal UKM-strategiplan for 2024-2026, og er en pådriver for økt aktivitet i Innlandet, og bidrar til utvikling av UKM Norge. Det ble lyst ut stimuleringsmidler til UKM aktivitet i kommunene.

Helhetlig arrangørkompetanse

Prosjekt helhetlig arrangørkompetanse skal utvikle og styrke arrangørkompetanse og innovasjon i kulturlivet i Innlandet. Som en del av prosjektet inngås det samarbeidsavtaler med to større eksterne aktører på kulturfeltet, som skal involvere ungdom i planlegging og gjennomføring av sine arrangement i 2024.

LoggINN- ungdomskonferansen 2023

Konferansens målgruppe er ungdom mellom 15 og 21 år og voksne som jobber med ungdom. Konferansen gjennomføres annethvert år i Innlandet og er gratis for ungdom. Dette er et samarbeid med kunst og kultur, folkehelse, Ungdommens fylkesting og Trygg Trafikk Innlandet. Årets tema var «Stå støtt» og omhandlet bl.a. indre styrke, hjerneforskning, rus, trafiksikkerhet og kroppsspråk. Ca. 170 ungdom og voksne deltok på konferansen.

Regionale ungdomssatsinger

I 2023 ble satsingen utvidet og midler ble lyst ut for fire nye regioner i den østlige delen av Innlandet. De regionale ungdomssatsingene skal bidra til gode aktiviteter og fritidstilbud for ungdom i egne regioner.

Kunstprosjektet Tankeplass trinn 2

Innlandet fylkeskommune mottok 174 søknader fra kunstnere og arkitekter om deltakelse i prosjektet. Tre av disse ble invitert til lukket konkurranse om å utforme kunstverk til Tankeplassene. Frist for innlevering av forslag er 1. februar 2024. Kunstprosjektet vil ferdigstilles i 2025/2026.

Skulpturen «Forflytning» på Hundorp

I Våler er arbeidet i gang med å få på plass en skulptur i forbindelse med 1000-årsjubileet. Det er gjennomført konkurranse og kunstner Päivi Laaksoo har fått oppdraget. Kunstverket vil bli ferdigstilt i løpet av 2024.

Filmsatsing

Fylkeskommunen har prioritert å være til stede på filmmarkeder og festivaler. En strategisk satsning og samarbeid med reiseliv har ført til at Jotunheimen er nominert til beste europeiske filmlokasjon med filmen «Troll». Dette har medført nasjonal og internasjonal oppmerksomhet.

Arbeidet i nettverket av Nordiske filmkommisjonærer har bl.a. resultert i et samarbeid om en mer bærekraftig filmproduksjon, noe som har høstet internasjonal oppmerksomhet. Kommissjonæren har vært behjelpelig ved filminnspillinger som den internasjonale hiten: «There is something in the barn».

Fylkeskulturkonferansen

Fylkeskulturkonferansen «Drivkraft» ble gjennomført på Hamar og hadde 165 deltakere.

Tilgang arkiver

Fylkesarkivet tilbyr samtlige innbyggere muligheten til å få innsikt i den lokale og regionale historien gjennom nettformidling, digitalt innsyn og besøk på lesesalen.

2.3 En sterk og engasjert frivillig sektor

Friluftslivsaktivitet

Innlandet fylkeskommune fikk tildelt ca. 2 mill. kroner i statlige midler til friluftslivsaktivitet i 2023, og mottok 73 søknader. Det ble fordelt ca. 2 mill. kroner til 50 godkjente søknader.

Plan for fysisk aktivitet

I 2023 ble det gitt et samlet tilskudd på 576 000 kroner til 6 ulike tiltak i Handlingsplan for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv 2023-2028. Det jobbes spesifikt med å styrke bærekraft innenfor fagområdet.

Nettverk og partnerskap

Fylkeskommunen møter flere samarbeidspartnere i nettverket for idrett og nettverket for folkehelse. Dette er viktige arenaer for felles satsing og godt samarbeid. På oppdrag fra nettverk idrett i SPINN har Østlandsforskning utarbeidet et kunnskapsgrunnlag om verdiskaping i idrett.

Transkribering av historiske arkiver

Fylkesarkivet samarbeider med frivillige i et pågående prosjekt der historiske arkiver skal transkriberes fra gotisk håndskrift.

H6 Et mangfoldig kulturliv og god ivaretagelse av kulturarven

6.1 Gode muligheter for aktivitet, opplevelser og utvikling innen kulturlivet

Anleggsutvikling

En prioritert oppgave innenfor idrettsfeltet har vært erfaringsutveksling og opplæring av kommuner, lag og foreninger. Den årlige samlingen med kommunene ble gjennomført i Brumunddal, hvor Mjøsparken ble presentert. Hovedtema var egenorganisert aktivitet og tilrettelegging for fysisk aktivitet for alle aldre.

Fylkeskommunen fikk i 2023 klimamidler til "Bærekraftig anleggsutvikling". COWI er engasjert til å se på hvordan spillemidlene kan brukes på en mer bærekraftig måte. Prosjektet startet i 2023 og avsluttes i 2024.

Arrangementsutvikling idrett

I 2023 ble det tildelt 1,3 mill. kroner til totalt 30 idrettsarrangementer i Innlandet fra tilskuddsordningen arrangementsutvikling idrett.

Fondsmidler til store arrangementer

Formålet med fondsmidlene er å beholde og tiltrekke store nasjonale og internasjonale arrangementer til Innlandet. Det ble bevilget 6,1 mill. kroner til 17 store arrangement i 2023, der 9 tildelingene var til idrettsarrangement/idrettens organisasjoner.

Den kulturelle skolesekken (DKS)

DKS Innlandet har gjennomført 3 075 arrangementer i 2023. DKS har besøkt alle innlandets skoler flere ganger, og gir elevene profesjonelle kunst- og kulturopplevelser av høy kvalitet på deres egen skole. Detaljert turnéplanlegging sikrer lik fordeling mellom elever i by og bygd. Felles opplevelser og refleksjon rundt disse bidrar til mer inkluderende byer og bygder.

Besøksforvaltning, tilrettelegging og kommunalt kulturmiljøarbeid

Innlandet fylkeskommune har organisert seminarer og samlinger for kommuner, i tillegg til webinarer om bl.a. beredskap, tilskudd og stedsutvikling. Fylkeskommunen har tilbudt kurs i besøksforvaltning og etablert en tverrfaglig gruppe for oppfølging. Det er satt i gang en satsing som knytter tilretteleggingsarbeid, kommunale kulturminneplaner og besøksforvaltning sammen, og utarbeiding av maler for å gjøre terskelen for frivillige og kommuner lavere. Målet er å gi kommuner og lokalsamfunn verktøy og kompetanse til å løfte frem viktige kulturmiljøer lokalt.

Pilegrimsleden

Arbeidet med pilegrimsstrategi ble satt i gang igjen på forsommeren, med mål om vedtak i løpet av 2024.

Museene

Det er jobbet videre med de store investeringsbehovene som er løftet av museumssektoren. Det er bevilget midler til arbeidet med Norsk Skogfinsk Museums nye museumsbygg på Svullrya, i tillegg til at midler til regionalt historiesenter Domkirkeodden ble vedtatt i fylkestinget i desember.

6.2 Kulturarven blir ivaretatt for identitet, opplevelser og verdiskaping

Innlandsmodellen

Klimaendringer og fond for istandsetting av kirker har økt behovet for flere håndverkere. Fylkeskommunen ønsker å legge til rette for flere slike arbeidsplasser og øke kompetansen innenfor slike fagfelt i Innlandet. Fylkeskommunen har jobbet med et forprosjekt i 2023, for mulig etablering av et nytt desentralisert etter- og videreutdanningsløp i samarbeid med NTNU. I løpet av høsten ble det satt i gang et tverrfaglig arbeid med prosjektmandat for «håndverksløft Innlandet».

Tilskuddsforvaltning

Midler fra Riksantikvarens bevaringsprogram for utvalgte arkeologiske kulturminner (BARK) er fordelt til prosjekter initiert av kommunene. Midler fra bevaringsprogram for bergkunst (BERG) har gått til kvalitetsheving av data om bergkunst i Innlandet i den nasjonale kulturminnedatabasen Askeladden. Midler fra bevaringsprogram for middelalderruiner har gått til arbeid på Mjøskastellet og Korskirken i Hamarkaupangen.

Arkeologiske registreringer

Feltarbeidet knyttet til de arkeologiske registreringene startet opp i slutten av april og ble avsluttet når snøen kom. Etterarbeidet er påbegynt, og vil fortsette ut over vinteren og fram til ny sesong.

Brearkeologi

Årets sesong har gitt over 300 nye funn og tre nye lokaliteter. Årets funn har gitt de best bevarte pilene til nå, bl.a. pilspissen av grå kvartsitt, der hele pilskaftet med styrefjær er bevart og en pilspiss av elvemusling med pilskaft. I juni ble den nye brearkeologiske utstillingen på Norsk fjellsenter i Lom åpnet.

Sektorundersøkelser

Kulturarv deltar i tre sektorundersøkelser. Dette er arkeologiske undersøkelser i regulerte vassdrag der det ikke var krav om undersøkelser når vassdragene ble utbygd. Disse undersøkelsen gir ny kunnskap om Innlandet. Det har vært foretatt undersøkelser i Tesse, Åbjøra og Aursjøen. Ved Tesse ble det undersøkt 7 000 år gamle fiskefeller. Ved Åbjøra er det undersøkt jernframstillingsanlegg og ved Aursjøen pågår det et større prosjekt med søkelys på de samiske boplassene der, i tillegg til steinalder, fangst og setring. Prosjektene i Åbjøra og Aursjøen startet i år og går over flere år.

Metalldetektor

Innlandet er et av de fylkene som har flest aktive metalldetektorister og derfor kommer det inn mange funn. Arbeidsprosessene knyttet til funnene er manuelle og tidkrevende og derfor har det blitt opparbeidet en større restanse. For å løse restansen leies det inn ekstra hjelp for å håndtere funnene. For å unngå å bygge en ny restanse, skal arbeidsprosessen digitaliseres.

Samisk kulturminnevern

Innlandet fylkeskommune har en egen samarbeidsavtale med Sametinget om samisk kulturminnevern. Fylkeskommunen har i år bl.a. deltatt på kurs i samisk kulturminneregistrering, gjennomført felles befarung med samisk informant og besøkt Sametinget og Saemien Sijte på Snåsa.

Facebooksiden Kulturarv i Innlandet har 8600 følgere, og er en god kanal for å synliggjøre feltarbeid.

Migrasjon og identitet

Innlandet fylkeskommune skal satse på tema migrasjon og identitet frem mot 2025, da dette er et tema i nasjonaljubileumsstafetten frem mot 2030. I tillegg har Anno museum et nasjonalt koordineringsansvar for 200-årsmarkeringen av utvandringen til Amerika.

Kulturarv i skolen

Kulturarv er ett av seks kulturuttrykk DKS jobber med.

Tilgjengelige arkiver for publikum

Personlig rettighetsdokumentasjon til den enkelte innbygger bevarer på en sikker måte, slik at innbyggeren kan få se informasjon man har krav på i henhold til lovverket. Fylkesarkivet tar personvernet på alvor og jobber med forbedring av rutiner, løsninger og informasjon til innbyggere og kommunene.

6.3 Nyskapende og gode digitale løsninger i kultursektoren

Fylkesbiblioteket arrangerte en digital dag med IBBY, med presentasjon av årets bildebøker, barnebøker, ungdomsbøker og faktabøker for barn.

Fylkesbiblioteket har stått bak ide og promotering av videoer som skal synliggjøre bibliotekets verdi i lokalsamfunnet. Alle bibliotek i Innlandet oppfordres til å bruke dette i sine fora og på egne digitale plattformer. Fylkesbibliotekets filmer legges ut på egen YouTube-kanal.

Fylkesbiblioteket har gjennomført en kampanje for å øke bruken av BookBites, en felles tjeneste for e-bøker og lydbøker. Fylkesbiblioteket har bidratt til å utvide e-boksamlingen i 2023.

Fylkesbiblioteket har vært prosjektleder for utvikling av nettkurs/e-læringsressursen «Prosjektarbeid i bibliotek», støttet med midler fra Nasjonalbiblioteket. Kurset er ferdigstilt.

UngINN

Ved årsskiftet hadde 16 454 ungdom i Innlandet bestilt kulturkortet. Tallene viser viktigheten av ungdomskulturrordninger som bidrar til utjevning og inkludering. I 2023 ble det solgt 32 806 UngINN-billetter på kunst- og kulturarrangement i Innlandet.

Ung i Innlandet nettsiden

Det er utviklet en ny portalside «Ung i Innlandet» som ble lansert under LoggINN-ungdomskonferansen i 2023. Dette er en oversikt over fylkeskommunens ungdomsordninger.

Fylkesarkivet samarbeider med studenter fra NTNU i å lage en løsning for dokumentkonvertering. Fylkesarkivet deltar i utviklingen av Digitalarkivet som er en nasjonal bevarings- og innsynsløsning for historiske kilder. Det arbeides også med de nye nettsidene og strategi for sosiale medier.

Fylkesarkivet har et prosjektsamarbeid med bl.a. stiftelsen Maihaugen i å få AI til å transkribere og tilgjengeliggjøre historiske kokebøker fra 1700- og 1800-tallet.

6.4 Være et godt ressurscenter for den regionale og lokale samfunnsdokumentasjonen

Fylkesarkivet har mottatt utviklingsmidler for å lage en bevaringsplan for digitalt skapte privatarkiver, som er forventet å være ferdigstilt i 2024.

For IKA Opplandene arbeides det med å skape en digital plattform for erfaringsdeling og faglig utvikling, og fylkesarkivet planlegger kompetanseheving i digital arkivdanning.

8.4 Bevaring og bruk av bygninger som klimatilak

Interessen for resultatene av prosjektet Bevar Bygg – Bevar klima er stor, og er formidlet nasjonalt og internasjonalt. Internt er resultatene brukt som grunnlag for et prosjekt knyttet til transformasjon av institusjonsbygg til bolig i prosjekt «boligutvikling i distriktene». Rapporten i delprosjektet «transformasjon verneverdig driftsbygning» er ferdigstilt, og resultatene viser at transformasjon og gjenbruk kommer godt ut når det gjelder klimautslipp.

Status økonomi

Beløp i 1000

Sumnivå	Regnskap 2023	Rev. bud. 2023	Forbruk i %	Avvik i kr	Avvik i %
30-Adm og fellestjenester kultur	12 875	8 691	148,1 %	-4 184	-48,1 %
31-Kulturvern/kulturminner	76 582	77 009	99,4 %	427	0,6 %
32-Kunst og kultur	85 282	85 723	99,5 %	441	0,5 %

Årsberetning2023

Sumnivå	Regnskap 2023	Rev. bud. 2023	Forbruk i %	Avvik i kr	Avvik i %
33-Den kulturelle skolesekken (DKS)	15 494	15 497	100,0 %	2	0,0 %
34-Bibliotek	11 100	11 751	94,5 %	651	5,5 %
35-Idrett	14 029	14 543	96,5 %	514	3,5 %
36-Friluftsliv	1 142	1 166	98,0 %	24	2,0 %
37-Fylkesarkiv	11 712	14 083	83,2 %	2 371	16,8 %
Sum	228 218	228 463	99,9 %	246	0,1 %

Rammeområdet viser et mindreforbruk på 0,25 mill. kroner etter avsetning av 4,2 mill. kroner til resultatfond.

Årsaken til mindreforbruket er:

- Økte refusjoner pga. sykefravær.
- Inndratte midler fra tilskuddsordninger som har stått på disposisjonsfond er inntektsført.

Fylkesveger

Mål for rammeområdet

Hovedmål	FN bærekraftsmål	Delmål
1. Fremme god helse og høy livskvalitet	03 - God helse og livskvalitet 04 - God utdanning 08 - Anstendig arbeid og økonomisk vekst 10 - Mindre ulikhet	Gode muligheter for at flere velger sykling, gåing og kollektivtransport
2. Levende, trygge og inkluderende byer og bygder	03 - God helse og livskvalitet 09 - Industri, innovasjon og infrastruktur 11 - Bærekraftige byer og lokalsamfunn	Fylkesvegnettet knytter byer, bygder og tettsteder sammen God dekning av høyhastighetsbredbånd i alle deler av fylket
4. Høy sikkerhet, god framkommelighet og bærekraftige løsninger i trafikken	09 - Industri, innovasjon og infrastruktur 11 - Bærekraftige byer og lokalsamfunn 13 - Stoppe klimaendringene	Reduksjon i antall drepte og hardt skadde på fylkesvegnettet Reduksjon av forfallet på fylkesvegnettet Et fylkesvegnett som ivaretar miljø, robuste økosystemer, artsmangfold og kulturarv Gode grenseoverskridende mobilitetsløsninger
8. Bærekraftig naturforvaltning og reduserte klimagassutslipp	13 - Stoppe klimaendringene 15 - Livet på land 17 - Samarbeid for å nå målene	Reduksjon av klimagassutslippene fra utvikling, drift og vedlikehold av fylkesvegnettet

Innledning

Rammeområdet omfatter:

- Drift og vedlikehold av fylkesvegene
- Forvaltnings- og myndighetsoppgaver
- Randsfjordferja
- Strategi og utviklingsarbeid
- Fylkets trafiksikkerhetsutvalg (FTU)

H1 Fremme god helse og høy livskvalitet

Fylkeskommunen jobber for å fremme god helse og høy livskvalitet gjennom tiltak på fylkesvegene med at flere kan velge aktive transportformer (sykkel, gange og kollektivtransport), reduksjon i vegtrafikkstøy, økt trafiksikkerhet og reduserte utslipp fra vegtrafikk og anlegg.

1.5 Gode muligheter for at flere velger sykling, gåing og kollektivtransport

I planlegging, bygging og drift jobbes det for å lage gode muligheter for myke trafikanter. Det er utarbeidet en egen standard på gang- og sykkelveg ("Innlandsstandarden"), som har mål om å redusere kostnader og opprettholde attraktiviteten på gang- og sykkelvegene.

Innlandet fylkeskommune utbedrer pr 31.12.2023 8 strekninger som gir bedre forhold for gående og syklende. Eksisterende strekninger med gang- og sykkelveg driftes løpende for at flere skal velge å gå og sykle.

Tabellen viser hvilke strekninger som utbedres for gående og syklende:

Sted:	Strekning for gående og syklende:
Brumunddal	Fv. 1780 Byflatevegen
Brumunddal	Fv. 1776 Fagerlundvegen
Hamar	Fv. 1758 Knut Alvsonsgate
Moelv	Fv. 213 Storgata – Pinnerudvegen
Elverum	Fv. 2150 Storgata
Nord-Odal	Fv. 24 Sand – Dagfinrud

Gjøvik	Fv. 2388 Prost Blomsgate
Gjøvik	Fv. 33 Strandgata Kollektivgate Gjøvik (del 2)

Sykkelbyene i Innlandet

Fylkeskommunen har etablert "Sykkelbynettverket i Innlandet", og det er inngått forpliktende sykkelbyavtaler med kommunene Lillehammer, Gjøvik, Ringsaker (Brumunddal), Hamar, Elverum og Kongsvinger for perioden 2022-25. Nettverket har gjennomført 4 fysiske nettverkssamlinger i Elverum, Kongsvinger og Brumunddal, samt en temasamling for hovednett for sykkel og drift. Det er arbeidet spesielt med innsatsområdene kommunikasjon og kampanjer og drift. Samarbeidspartene i nettverket har gitt positive tilbakemeldinger gjennom året og ønsker at nettverket videreføres.

Forskningsprosjektet "Walkmore"

Transportøkonomisk institutt (TØI), i samarbeid med Universitetet i Ås (NMBU), gjennomfører et forskningsprosjekt for å finne ut hvordan man kan få flere til å gå mer i små norske byer. Kongsvinger by er ett av tre studieobjekter. Fylkeskommunen har bidratt med innhenting av opplysninger om gåstrategier og i snarveiprosjekter i alle fylkets kommuner. Det har vært 6 møter mellom TØI og fylkeskommunene i 2023 for å tydeliggjøre fylkeskommunenes rolle og bidrag, hvordan fylkeskommunen jobber med kommunene for å få dem til å fremme gange, og hva fylkeskommunen trenger av bedre verktøy eller økt kompetanse for å få dette bedre til. Prosjektet avsluttes sommeren 2024.

Prosjekt "Hjertesone"

Innlandet fylkeskommune samarbeider med Trygg trafikk og Statens vegvesen om Hjertesone, en trygg sone rundt skolene. Flere skoler og kommuner i fylket jobber for å etablere Hjertesoner. 19 kommuner har søkt om tilskudd fra Trafikksikkerhetsutvalget. I tillegg er det laget en "Hjertesonefilm" for innlandet, som et ledd i arbeidet med å øke fokuset på trafikkreduserende tiltak rundt skoler.

Mjøsbyen

Fokusområdet i 2023 har vært videre arbeid med hvordan Mjøsbyen kan få etablert og utviklet en statlig belønningsordning/tilskuddsordning, som gir styrket finansiering til å gjennomføre transporttiltak. Oppgaven er knyttet til handlingsprogrammet for Mjøsbystrategien.

Det har vært gjennomført politiske orienteringer om nullvekstmålet i alle kommuner som en del av forberedelser til den politiske behandlingen om tilslutning til nullvekstmålet. Alle kommunene og Innlandet fylkeskommune vedtok før sommeren nullvekstmålet for den videre areal- og transportutviklingen. Tilslutning til nullvekstmålet er en statlig betingelse for å få tilskudd.

Mjøsbyen har sendt politisk innspill til NTP-prosessen om behovet for å bli en del av den gjeldende tilskuddsordningen for mindre byområder i kommende NTP. Videre har det vært jobbet med målrettet informasjon og påvirkningsarbeid om behovet for belønnings-/tilskuddsmidler, og det har blitt gjennomført ulike møter både politisk og administrativt på regionalt og nasjonalt nivå.

Det har vært i gang en virkemiddelanalyse for å se nærmere på hvilke tiltak og virkemidler som bør gjennomføres for oppfølging av nullvekstmålet. I arbeidet med oppfølging av de andre Mjøsbymålene, har det vært jobbet med indikatorutvikling for å kunne følge opp utviklingen og strategiens resultat- og måloppnåelse. Indikatorene skal følges opp gjennom Innlandsstatistikk.

H2 Levende, trygge og inkluderende byer og bygder

Gjennom å knytte byer, bygder og tettsteder sammen bidrar fylkeskommunen til at Innlandet får levende, trygge og inkluderende byer og bygder.

2.4 Fylkesvegnettet knytter byer, bygder og tettsteder sammen

Fylkesvegnettet er viktig for befolkningens mobilitet og næringslivets vilkår i Innlandet.

FOU-prosjekt – Automatisk tilstandsvurdering

Fylkeskommunen samarbeider med NTNU i et 4-årig FOU-prosjekt for å ta i bruk et system for automatisk tilstandsvurdering av fylkesvegene, blant annet ved hjelp av kamerateknologi og kunstig intelligens. I 2023 er kamera installert i to av bilene til driftsentreprenør i Sør-Gudbrandsdal og i en buss tilhørende Ringeby bilruter. NTNU har brukt store deler av 2023 på å utvikle metodikken. Fylkeskommunen har også gjennomført et eksperiment hvor man har testet ut metodikken for automatisk tilstandsregistrering opp mot manuell registrering. Resultatet herfra er veldig lovende.

Samarbeid om areal og transportplanlegging (ATP)

Innlandet fylkeskommune har samarbeidsavtaler med 7 kommuner (Nord-Aurdal, Vestre Toten, Gjøvik, Sel, Nord-Fron, Lillehammer og Kongsvinger) om bærekraftig areal- og transportutvikling i deres byer. Fylkeskommunen gir bistand i oppfølgingen av vedtatte ATP-strategier, herunder også oppfølging av tildelinger knyttet til ATP-midler. Det er også etablert en tverrfaglig koordineringsgruppe som følger opp aktivitetene knyttet til avtalebyene.

Hurtigbåt på Mjøsa

Fylkeskommunen har i 2023, gjennom et samarbeid med Hamar kommune og Gjøvik kommune, utredet anbefalt selskapsmodell for den elektriske hurtigbåtforbindelsen på Mjøsa. Det er ikke avgjort hvordan saken skal behandles videre.

Randsfjordferja

Den nye Randsfjordferja frakter årlig 55 000 passasjerer og 25 000 biler. Dette sparer vegdekket og klimaet for opp mot 1-1,2 millioner km kjøring årlig. Dette er lavere enn tidligere år pga at ferga var ute av drift fra 7. august til 21. september pga. ekstremværet "Hans".

Uværet "Hans"

Innlandet fylke var et av de fylkene som fikk størst skader som følge av uværet "Hans" i uke 32 (august). Flomstore elver og bekker, samt jordskred/ras medførte store skader på fylkesvegnettet mange steder. Det ble registrert 181 hendelser på mer enn 100 fylkesveger.

Vestre del av Innlandet fylke ble desidert hardest rammet. Verst rammet ble Valdres-regionen, Gran og Land-kommunene. Også Gausdal, Sel, Vågå og Lom hadde mange og store hendelser. I øst ble Stor-Elvdal hardest rammet, i tillegg til Våler ved at vegen på Braskereidsfoss kraftverk forsvant.

Følgende bruer ble ødelagt (må bygge ny bru):

- Sinnerud bru på fv 34 i Gran. Etablert midlertidig løsning med kulvert i stedet for bru høsten 2023.
- Arlien bru i Gausdal fikk betydelige skader og vil bli erstattet med ny bru

Følgende bruer/bruforbindelser ble skadet (må utbedres):

- Randklev bru i Ringebru fikk betydelige skader på en av pilarene. Bruen er fortsatt stengt.
- Møna bru i Aurdal fikk betydelige skader på veg og rekkverk. Det ble gjenoppbygd høsten 2023.
- Braskereidsfoss kraftverk i Våler. Vegen forsvant og det er uavklart angående tiltak.

En annen konsekvens av uværet "Hans" var at Randsfjordferja måtte tas ut av drift fra 7. august til 21. september, grunnet store skader på og ved fergeleiet på Tangen.

2.5 God dekning av høyhastighetsbreddband i alle deler av fylket

For arbeid innenfor vegområdet eller nærmere vegkant enn tre meter, er det krav om gravesøknad til fylkeskommunen som vegeier. For å redusere kostnadene for utbygging av breddbandsnett, har fylkeskommunen som forsøksprosjekt tillatt legging av fiber i vegkroppen ved bruk av microtrenching, dvs. en praksis der man legger rør i en smal grøft kuttet i vei.

Gebyr for saksbehandling av gravesøknader er innført. Gebyrinntektene skal bidra til raskere og bedre saksbehandling av gravesøknader, og styrke kontroller og oppfølginger for å hindre skader på fylkesvegene.

H4 Høy sikkerhet, god fremkommelighet og bærekraftige løsninger i trafikken

Innlandet fylkeskommune arbeider systematisk for å unngå forfall på vegnettet, og arbeider ut fra nullvisjonen om at ingen skal bli drept eller alvorlig skadet i trafikken.

4.1 Reduksjon i antall drepte og hardt skadde på fylkesvegnettet

Nullvisjonen er en sentral ramme for trafiksikkerhetsarbeidet, og det innebærer at fylkeskommunen kontinuerlig arbeider for at ingen skal bli drept eller alvorlig skadet i trafikken. I 2023 er trafiksikkerhetsarbeidet ivarettatt både i planer, gjennom drift, vedlikehold og utbyggingstiltak på vegnettet og gjennom arbeidet i fylkets trafiksikkerhetsutvalg.

Det gjennomføres konkrete trafiksikkerhetstiltak som omfatter bygging av gang- og krysningspunkt, samt oppsetting og utbedring av rekkverk langs veg og på bruer. Det utføres også inspeksjoner av utstyr og installasjoner langs vegnettet for å registrere trafiksikkerheten. Utbedring av skadene blir utført etter en prioritering av skadegrad og konsekvens. For å kunne vurdere trafiksikkerhetsmessige faremomenter, kreves det at fylkeskommunen har en fullstendig oversikt over hva fylkeskommunen eier. Dette gjennomføres som et eget prosjekt (Matrikkelprosjektet).

Det har dessverre vært flere drepte i 2023, enn foregående år:

	2020	2021	2022	2023	Endringer siste år
Drepte	16	9	13	20*	+ 7
Hardt skadde	80	83	68	37**	

*Det kan bli endringer på tallet drepte. Ferdigstilles fra SSB ca 1.4.

**Tall for hardt skadde er tilgjengelige ca 1. juni 2024. Per august var det registret 37 hardt skadde (42 samme dato i 2022).

4.2 Reduksjon av forfallet på fylkesvegnettet

Nasjonal transportplan 2025 - 2036

Fylkeskommunen har i 2023 vært aktiv i forhold til innspill og påvirkningsarbeid til Nasjonal Transportplan 2025–2036. I februar ble det gjennomført en regional transportkonferanse på Lillehammer med 140 deltakere fra hele Innlandet, og i april ble gjennomført felles møte mellom transportetatene og hovedutvalg for samferdsel. I juni avga fylkestinget høringsinnspill til prioriteringsoppdraget i NTP.

Kartlegging av forfallet

Statens vegvesen startet høsten 2022 et arbeid med å kartlegge forfallet på fylkesvegene. Arbeidet er en “regnskapsmessig” oppdatering, og bygger på kartlegging av forfallet på fylkesveger som ble gjort i 2013. Kartleggingen av vedlikeholdsetterslepet som Statens Vegvesen og fylkeskommunene har gjennomført i fellesskap viser at etterslepet på fylkesveg har økt ytterligere. Anslått har etterslepet økt fra 45-75 mrd. kroner (2013) til 86-93 mrd. kroner (2023). Avhengig av hvilke forutsetninger som legges til grunn, er vedlikeholdsetterslepet i Innlandet beregnet til å være i størrelsesorden 4,1-5,7 mrd. kroner (2022).

Innlandet fylkeskommune mener beregningene er beheftet med flere mangler og svakheter. Fylkeskommunen har kommentert dette i et eget brev til samferdselsdepartementet. Fylkeskommunen har ikke gjennomført noen detaljert etterslepskartlegging av vegnettet, men det er gjort en faglig vurdering basert på tilgjengelig kunnskap og statistikk. Det er beregnet at etterslepet i Innlandet trolig ligger i størrelsesorden 7-8 mrd. kroner, fordelt på:

- Veg 3,8-4 mrd. kroner
- Bru/konstruksjoner 2-2,5 mrd. kroner
- Vegobjekter 1,2-1,5 mrd. kroner

Flom og skred

I forbindelse med NTP 2025-2035 har Samferdselsdepartementet bedt fylkeskommunene om å prioritere mellom midler til skred og til vedlikehold/opprustning innenfor en samlet pott av midler. Øvelsen har blitt gjort for tre rammenivåer. Bare punktet med høy eller middels skredfaktor ble vurdert. Innlandet har kartlagt 5 punkt som faller innunder denne kategorien. Siden Innlandet har et veldig omfattende vegnett og et stort vedlikeholdsetterslep, ønsker Innlandet fylkeskommune i hovedsak å prioritere statlige midler inn mot vedlikeholdstiltak. En økt statlig ramme vil gi mulighet til å prioritere flere skredsikringstiltak

Utbedringer

Innlandet fylkeskommune har gjennomført inspeksjoner av utstyr og installasjoner på vegnettet for å registrere tilstand, skader og forhold som kan påvirke sikkerhetsforhold og trafiksikkerhet. Utbedring av skadene ble utført etter en prioritering av skadegrad og konsekvens i tett samarbeid med våre entreprenører.

4.3 Et fylkesvegnett som ivaretar miljø, robuste økosystemer, arts mangfold og kulturarv

I løpet av handlingsplanperioden 2022-2025 er det bestemt at fiskevandringshindre, og andre tiltak knyttet til oppfyllelse av vannforskriften, skal registreres og utbedringstiltak skal gjennomføres. Som en del av dette arbeidet er det planlagt en mer systematisk kartlegging av fiskevandringshindre enn det som har blitt gjennomført tidligere. Totalt er det registrert 24 vandringshindre som har behov for utbedring.

Det er ikke gjennomført noen tiltak på kulturhistoriske fylkesveger i Innlandet i 2023.

4.6 Gode grenseoverskridende mobilitetsløsninger

Bærekraftig mobilitet i SITE-regionen

Hovedprosjektet for SITE 4 (SITE Mobility) startet opp i 2023. SITE Mobility er et mobilitetsprosjekt med formål å redusere klimautslippene i grenseregionen. SITE omfatter de to norske kommunene Trysil og Engerdal, i tillegg til de to svenske kommunene Älvdal og Malung-Sälen. Prosjektets navn er "En smart, integrert og bærekraftig grenseregion". Det er i 2023 etablert felles prosjektorganisasjon og prosjektledelse både på norsk og svensk side.

H8 Bærekraftig naturforvaltning og reduserte klimagassutslipp

I gjennomføring av "Handlingsprogram for fylkesveger 2022-25" er det flere tiltak som reduserer klimagassutslipp.

8.3 Reduksjon av klimagassutslippene fra utvikling, drift og vedlikehold av fylkesvegnettet

Det er innført klimakrav i kontraktene som er inngått med driftsentreprenører. Dette omfatter bl.a. krav til økt gjenbruk av asfalt og klimautslippsreduserende motorer på kjøretøy. Klimaverktøyet VegLCA er tatt i bruk for å beregne klimautslipp fra vegprosjekter. Fylkeskommunen jobber også aktivt med å optimalisere brøyteområder mm, for å redusere antall kjørte km, noe som vil gi størst utslag i reduksjon av utslipp av klimagasser. Det er startet et arbeid med å se på miljø- og klimakrav som skal inngå i våre byggekontrakter. I dette arbeidet har det vært dialog med entreprenørbransjen mtp. aktuelle tildelingskriterier.

Reisestatistikk 2022 vs. 2023 (hele driftsåret 2022 mot 2023):

Kategori:	Hele 2022	Hele 2023	Endring (%)
Passasjer (voksne og barn inkl. sjåfører)	55 307	43 667	-21 %
Personbiler	24 572	26 579	8 %
Personbiler med henger	1 659	1524	-8 %
Små lastebiler	469	452	-4 %

Semitrailer og lastebil med henger (inkl. tømmerbiler)	317	444	40 %
Buss	15	7	-53 %
MC/Moped/ATV etc.	525	485	-8 %
Ekstraturer	86	140	63 %

Kilde: Innlandstrafikk billettsystem og manuelle månedssrapporter fra fartøyet.

Forprosjektet "Klimadrivere i driftskontrakter"

Et av tiltakene i klimabudsjettet i 2023 var forprosjektet «Klimadrivere i driftskontrakter». Forprosjektet ble finansiert av både Miljødirektoratets klimasatsordning og klimabudsjettet til fylkeskommunen. Hensikten med prosjektet var å kartlegge de største klimadriverne i driften av fylkesvegene, og utarbeide tiltak til hvordan klimagassutslippet kan reduseres. Rapporten konkluderte med at forbrenning av drivstoff var den største utslippskilden av klimagasser, og aktiviteten vinterdrift bidro mest. Av produkter er rekkverk, murer og rør de største utslippskildene.

Status økonomi

Beløp i 1000

Sumnivå	Regnskap 2023	Rev. bud. 2023	Forbruk i %	Avvik i kr	Avvik i %
40-Fylkesveger administrasjon	3 870	4 355	88,9 %	485	11,1 %
41-Fylkesveger fellesutgifter, drift og vedlikehold	1 018 033	1 016 935	100,1 %	-1 098	-0,1 %
42-Fylkesvegferjer	16 747	13 653	122,7 %	-3 094	-22,7 %
43-Drift øvrig	17 228	20 970	82,2 %	3 742	17,8 %
44-Fylkesveger investering	0	0	0,0 %	0	0,0 %
Sum	1 055 877	1 055 913	100,0 %	36	0,0 %

Rammeområdet viser et resultat tilærmet i balanse etter avsetning av 4,7 mill. kroner ifm. resultatordningen.

I 2023 har det vært flere uforutsette værhendelser, der uværet "Hans" i starten av august er den desidert største i skadeomfang. På bakgrunn av gjennomført kartlegging, søkte fylkeskommunen om 632 mill. kroner i skjønnsmidler fra Kommunal- og distriktsdepartementet. Departementet la det laveste anslaget til grunn. Fylkeskommunen mottok 250 mill. kroner i skjønnsmidler 22. desember 2023. Det er belastet 135,2 mill. kroner i forbindelse med opprydningen etter uværet "Hans" i 2023. Gjenstående 114,8 mill. kroner er satt på bundet fond. Fylkeskommunens egenandel av kostnadene utgjør 75 mill. kroner (lagt laveste anslag til grunn ca. 325 mill. kroner).

Departementet har åpnet opp for at fylkeskommunen kan søke om tilleggsmidler dersom kostnaden blir høyere enn beregnet i laveste anslag.

Oppryddingen etter vårfloppen 2023 som kostet 16 mill. kroner, ble belastet reservefondet.

Kollektivtransport

Mål for rammeområdet

Hovedmål	FN bærekraftsmål	Delmål
4. Høy sikkerhet, god framkommelighet og bærekraftige løsninger i trafikken	09 - Industri, innovasjon og infrastruktur	Trygg og pålitelig skoleskyss
	11 - Bærekraftige byer og lokalsamfunn	
	13 - Stoppe klimaendringene	
		Høy andel kollektivreisende
		Gode grenseoverskridende mobilitetsløsninger
8. Bærekraftig naturforvaltning og reduserte klimagassutslipp	13 - Stoppe klimaendringene	Klimavennlig kollektivtilbud
	15 - Livet på land	
	17 - Samarbeid for å nå målene	

Innledning

Rammeområdet omfatter:

- Innlandstrafikk
- TT-ordningen
- Oppgaver knyttet til jernbane

H4 Høy sikkerhet, god fremkommelighet og bærekraftige løsninger i trafikken

4.4 Trygg og pålitelig skoleskyss

Å forvalte skoleskyssen innebærer mer enn bare å organisere transporten til skolen. Det er et stadig mer komplisert samfunn, som også speiler seg i skoleskyssen. Innlandstrafikk legger vekt på å implementere systemer og prosedyrer som sikrer at elevens rettigheter blir ivaretatt, samtidig som det opprettholdes god kostnadskontroll.

Sikkerhet er viktig når skoleskyssen planlegges, og fylkeskommunen har god dialog med transportører, kommuner og skoler om dette.

Fylkeskommunen jobber med flere utviklingsprosjekter innen skoleskyss, blant annet etablering av helsefaglig nemnd og automatisert utsendelse av vedtak til alle som søker om skoleskyss.

Uværet "Hans" i august påvirket skoleskyssen med utilgjengelige veier og en midlertidig stengt skole. I nært samarbeid med kommuner, foreldre og skoler ble alternativ skoleskyss planlagt for de elevene som var berørt.

Det er ikke rapportert om personskader i forbindelse med skoleskyssen.

4.5 Høy andel kollektivreisende

2023 ble et godt år for kollektivtransporten i Innlandet. Det var økning i antall reisende gjennom hele året og det endte på nesten 6,5 mill. reisende (uten skolereiser). Det er 1,5 % flere enn i 2019 og hele 15,3 % flere enn i 2022. Selv med store utfordringer under uværet "Hans" i august, er det stadig flere som vender tilbake på bussen.

Byene har størst økning, og det er Hamar som har størst økning med 19,7 % flere reiser enn i 2022. Til sammen fraktet bybussene i Lillehammer, Gjøvik og Hamar over 3,6 mill. passasjerer. De gode resultatene har blitt markert med "Så-bra" kake til sjåførene hos våre transportører

Det er lagt ned mye jobb i informasjons- og markedsføringstiltak for å øke antallet kollektivreisende. Kampanjen "Buss for en 10-er" i juli fikk mye omtale og var godt synlig i alle kanaler fra juni. Resultatet ble 51 000 flere reiser i juli 2023 enn i juli 2022, som tilsvarer en økning på 15 %.

"Sommerbussen" ble lansert som nytt kampanjekonsept i år og inkluderte oppfordring om å ta bussen til ulike opplevelser, som festivaler, fjellturer, familieparker og fjellturer. Sommerens store mål var å få flere til å velge bussen til andre formål enn jobb og skole.

Det har også vært kjørt andre trafikkskapende kampanjer med budskap, som «*La bilen stå – ta bybussen*» og «*Jeg har plass til flere – bli med meg*». Begge kampanjene har hatt god synlighet og stort engasjement i sosiale medier.

I omdømmekonseptet “*Vel framme*”, har det gjennom året blitt kjørt 3 ulike versjoner av filmer på kino og i sosiale medier, med sommer-, vinter- og juleversjon.

Appen Entur benyttes for reiseinformasjon og billettsalg, og det jobbes kontinuerlig med å videreutvikle samarbeidet. Samarbeidet er veldig viktig for å bidra til at det blir enkelt å reise kollektivt i stadig større deler av landet.

Andelen billett kjøp via mobil (app) var i 2023 52 %, mot 19 % i 2019.

Jernbane

Det er gjennomført tre dialogmøter med Jernbanedirektoratet, derav ett om avtaler for takstsamarbeid på Røros- og Dovrebanen.

Det finnes jernbanefora for alle seks banestrekningene i Innlandet. Målet er å øve påtrykk for tilbud og utbygging av de lokale og regionale banestrekninger i fylket. Innlandet fylkeskommune deltar både administrativt og politisk. Alle foraene er i aktivitet og har flere møter hvert år. Nye politiske medlemmer til jernbaneforaene og 3 vegfora ble oppnevnt i fylkestinget i desember 2023.

Det er varierende aktivitet og møtehyppighet i de ulike vegforaene i fylket. Alle veg- og jernbanefora i fylket ble i 2023 invitert med i arbeidet med innspill til kommende Nasjonal transportplan.

Samarbeidsavtalene med SJ Nord er uendret og avtalene med Vy Gjøvikbanen er forlenget ut 2024. I samarbeidsavtalen med Vy Tog ble det solgt 1977 antall av “30 dagers billetter ungdom buss/ tog Gjøvikbanen”, som ble benyttet på 79 000 reiser på bussene. Tilleggsbillett buss på RE10, Lillehammer-Drammen, ble benyttet på 14 500 bussreiser, en liten økning fra 2022.

Godsstrategi

Fylkesutvalget vedtok den 5.12.23 at det skal utarbeides en godsstrategi for Innlandet. Som første del av dette arbeidet ble det i 2023 igangsatt arbeid med en godsstrømanalyse. Prosjektet er et samarbeidsprosjekt mellom samferdsel, næring og samfunnsutvikling. Det er nedsatt en felles styringsgruppe m/prosjektledelse fra samferdsel.

4.6 Gode grenseoverskridende mobilitetsløsninger

Tilrettelegging for gode og sømløse reiser innad i Innlandet, og på tvers av fylkes- og landegrenser er et av utviklingsmålene for mobilitet i Innlandet. Regionale busslinjer, tog og kommersielle ekspressbusser utfyller hverandre og binder Innlandet sammen, i tillegg til å binde Innlandet sammen med andre fylker og Sverige.

H8 Bærekraftig naturforvaltning og reduserte klimagassutslipp

8.2 Klimavennlig kollektivtilbud

Fylkeskommunen følger opp nasjonal målsetting om nullutslipps bybusser og fossilfri kollektivtransport.

Innlandet fylkeskommune har mål om at egen virksomhet skal være 100 % fossilfri innen 2025. For fylkeskommunens kollektivtransport innebærer dette at nullutslippsteknologi og fossilfri energi benyttes i Innlandstrafikk sin ruteproduksjon.

I 2023 er det kjørt 21 mill. rutekilometer (20 829 774 km). 62,5 % av ruteproduksjonen er fossilfri. Måltallet er 80 %.

Nesten 2 mill. rutekilometer (1 922 574 km) er kjørt med elbuss i 2023, og bidrar til at 37 % av bybussproduksjonen er nullutslipp. Totalt er 87 % av bybussproduksjonen fossilfri (HVO biodiesel).

Status økonomi

Beløp i 1000

Sumnivå	Regnskap 2023	Rev. bud. 2023	Forbruk i %	Avvik i kr	Avvik i %
50-Adm og fellestjenester kollektiv	56 046	60 197	93,1 %	4 152	6,9 %
51-Kollektivtransport	809 047	811 293	99,7 %	2 246	0,3 %
52-TT-ordning	21 294	21 294	100,0 %	0	0,0 %
Sum	886 386	892 784	99,3 %	6 398	0,7 %

Rammeområdet viser et mindreforbruk på 6,4 mill. kroner etter avsetning av 1,8 mill. kroner ifm. resultatordningen.

Mindreforbruket er et resultat av kostnadseffektiv drift av skoleskyss og ruteproduksjon, samt at inntektene er noe høyere enn budsjettet. De største inntektspostene er billettinntekter og refusjon fra kommuner for skoleskysstransport.

Det politiske vedtaket om salg av reklame var budsjettet med 3 mill. kroner. Dette har ikke vært mulig å realisere, resultatet ble kun 0,5 mill. kroner.

De siste årene har vært preget av flere utenforliggende hendelser som har påvirket økonomien på rammeområdet. De største har vært korona pandemien, som medførte en betydelig svikt i billettinntektene, og indeksøkning i transportavtalene.

Næringsutvikling og int samarbeid

Mål for rammeområdet

Hovedmål	FN bærekraftsmål	Delmål
2. Levende, trygge og inkluderende byer og bygder	03 - God helse og livskvalitet 09 - Industri, innovasjon og infrastruktur 11 - Bærekraftige byer og lokalsamfunn	God dekning av høyhastighetsbånd i alle deler av fylket
3. Relevant og god utdanning og muligheter for livslang læring	03 - God helse og livskvalitet 04 - God utdanning 08 - Anstendig arbeid og økonomisk vekst 10 - Mindre ulikhet	Tilrettelegge for kompetanseutvikling tilpasset regionens behov
4. Høy sikkerhet, god framkommelighet og bærekraftige løsninger i trafikken	09 - Industri, innovasjon og infrastruktur 11 - Bærekraftige byer og lokalsamfunn 13 - Stoppe klimaendringene	Gode grenseoverskridende mobilitetsløsninger
5. Tilrettelegge for grønn og innovativ verdiskaping og arbeidsplassutvikling	08 - Anstendig arbeid og økonomisk vekst 09 - Industri, innovasjon og infrastruktur 11 - Bærekraftige byer og lokalsamfunn 13 - Stoppe klimaendringene	Bedre vilkår for bedrifter som bidrar til den grønne omstillingen
		Utnytte internasjonale muligheter for utvikling og innovasjon i Innlandssamfunnet
		Fremme bærekraftig økonomisk vekst og økt sysselsetting
7. God og kunnskapsbasert samhandling i samfunnsutviklingen	11 - Bærekraftige byer og lokalsamfunn 17 - Samarbeid for å nå målene	Tett samarbeid mellom FoU-miljøer, næringsliv og offentlige aktører

H2 Levende, trygge og inkluderende byer og bygder

2.5 God dekning av høyhastighetsbredbånd i alle deler av fylket

Bredbåndsatsingen i Innlandet

Tilgang på digitalt bredbånd er vesentlig for levende, trygge og inkluderende byer og bygder. Fylkeskommunens rolle er å sørge for utbygging i områder der markedsmekanismer ikke er nok til at den digitale infrastrukturen blir bygd ut.

Den offisielle målingen viser at 93% av husstandene i Innlandet har tilgang til bredbånd med hastigheten minst 100Mbit/s. Det ble tildelt 109 millioner kroner til bredbånd i 2023 til mer enn 1 400 husstander. Dette er den største tildelingen som er gjort i Innlandet. Ettersom fylkeskommunen kommer nærmere målet om at alle skal få tilgang til bredbånd, øker også kostnaden pr husstand.

H3 Relevant og god utdanning og muligheter for livslang læring

3.1 Tilrettelegge for kompetanseutvikling tilpasset regionens behov

Bedriftsintern opplæring

Bedrifter som trenger ny kompetanse i forbindelse med omstilling, kan søke om tilskudd gjennom støtteordningen bedriftsinterne opplæringsmidler (BIO Innlandet). I 2023 mottok 29 bedrifter tilskudd på til sammen 7,6 mill. kroner. Tilskudd er gitt til bedrifter i alle regioner med unntak av Midt-Gudbrandsdal. Det er stor variasjon av hva slags opplæring bedriftene har behov for. Flere har fått tilskudd til økt kompetanse innen digitalisering og bærekraft/grønn omstilling.

Behov for kompetanse og arbeidskraft i grensekommunene

Grensekomiteen Innlandet – Dalarna har i løpet av året arrangert to temakonferanser som belyser kompetanse- og arbeidskraftbehovet i grenseregionene fram mot 2030 og hvilke muligheter som finnes for å løse disse. Deltakere har vært grensekommunene, næringslivet og utdanningsaktørene i grenseområdet. Et mulig fremtidig samarbeid er etablering av et grenseoverskridende kompetanseforum og grenseoverskridende karriereveiledning. Arbeidet igangsettes i 2024.

Presist kunnskapsgrunnlag om demografi og kompetansebehov

Rapporten «Demografi och kompetensförsörjning i gränsområdet Innlandet- Dalarna (Nordregio report 2023: 12) ble levert høsten 2023. Den presenterer ny statistikk for tilgjengelig kompetanse, beskriver utviklingen de siste 10-årene og kompetansebehovet 10 år fram i tid sett i forhold til den demografiske utviklingen. Analysen har vært et samarbeidsprosjekt mellom Nordregio og Grensekomiteen Innlandet. Rapporten brukes til å identifisere mulige samarbeidsområder i grenseområdet og som grunnlag for Grensekomiteen Innlandet- Dalarnas virksomhet.

H5 Tilrettelegge for grønn og innovativ verdiskaping og arbeidsplassutvikling

5.1 Bedre vilkår for bedrifter som bidrar til den grønne omstillingen

Innlandsporteføljen

Regjeringen har satt tydelige mål for arbeidet med grønn omstilling, gjennom reduserte utslipp, økt verdiskaping, nye grønne arbeidsplasser og økt eksport. Fylkeskommunen har, sammen med Innovasjon Norge og Statsforvalteren, gjennomført en grundig prosess med Innlandssamfunnet for å ta dette videre

til vårt fylke. Basert på dette ble Innlandsporteføljen lagt fram i juni. Porteføljen har identifisert de viktigste innovasjonsprosjektene i Innlandet og hva som skal til for at disse skal kunne realiseres. Det er satt opp fire hovedsatsingsområder hvor Innlandet skal gi best mulig bidrag både regionalt og nasjonalt.

- Den grønneste fastlandsindustrien
- Ledende sirkulære biohuber
- Tech Valley (teknologihuber)
- Nasjonal hub for landbruksteknologi

Arbeidet med satsingsområdene er i gang. Næringslivet må ha hovedstyringen, mens Innlandet fylkeskommune samarbeider tett med relevante aktører for å legge til rette for god framdrift og måloppnåelse. Fylkeskommunen har bevilget til sammen 6 mill. kroner til arbeidet.

Oppdragsbrev Innovasjon Norge

Innovasjon Norge mottok totalt 70 mill. kroner fra Innlandet fylkeskommune som operatør av bedriftsrettede virkemidler i distriktet (distriktsramme), pluss 1,5 mill. kroner til prosjektet Invest in Innlandet. Målene for Innovasjon Norges aktivitet i fylket for disse virkemidlene var flere gode gründere, flere vekstkraftige bedrifter og flere innovative bedrifter.

Næringshager og Inkubatorer

Næringshagene og inkubatorene er viktige aktører i det regionale innovasjonssystemet og bidrar til å sikre vekst i næringslivet. 2023 var 1. året i det nye næringshage- og inkubatorprogrammet til SIVA. Alle aktørene i Innlandet fra 2022 søkte og ble godkjent i det nye programmet. Sør-Østerdal næringshage fikk en egen bevilgning for 2023.

Fylkeskommunale midler til næringsutvikling

I 2023 er det bevilget 35,7 mill. kroner til prosjekter med mål om å styrke Innlandets næringsliv og samfunn for å følge opp våre planer og strategier.

Grønn framtid

I 2023 ble det behandlet 46 søknader i tilskuddsordningen Grønn framtid Innlandet. 30 søknader ble imøtekommet, med et samlet tilsagnsbeløp på 7,5 mill. kroner. Alle de innvilgede søknadene gjelder ideutviklingsprosjekter som har et potensiale for å bidra til gode løsninger for klima og/eller miljø. Gjenbruk, energieffektivisering og reduserte klimagassutslipp er tema som er sentrale i mange av prosjektene. Grønn framtid Innlandet er en lavterskelordning, og interessen for ordningen er stor. Flere av prosjektene som ble avsluttet i 2023 rapporterer om positive bidrag til sysselsettingen i fylket.

5.2 Utnytte internasjonale muligheter for utvikling og innovasjon i Innlandssamfunnet

Grenseoverskridende satsinger innen bioøkonomi, industri, cyber og digitalisering

Åtte felles svensk-norske satsinger med prosjekteiere fra Innlandet ble godkjent i Interreg Sverige-Norge programmet. Prosjektene har en samlet økonomisk ramme på omtrent 140 mill. kroner der Interreg-midler fra EU og fra den norske staten utgjør den største delen. Prosjektene er knyttet til Innlandsporteføljen innen bioøkonomi, industri, cyber og digitalisering. Det er også satt i gang grenseoverskridende satsinger innenfor helseinnovasjon, klimatilpasning, bærekraftig mobilitet, arbeidsmarkedstiltak og kompetanseheving i skogbruket.

Ny samarbeidsavtale med Region Värmland

Ny 4-årig samarbeidsavtale mellom Region Värmland og Innlandet fylkeskommune ble vedtatt for årene 2023 til og med 2026. Hensikten er å forsterke det grenseoverskridende samarbeidet. Politisk og administrativ ledelse i Region Värmland gjestet Gjøvikregionen, med besøk på Raufoss Industripark og

NTNU i januar. Det legges til rette for et tettere samarbeid mellom Universitetet i Karlstad, Høgskolen i Innlandet og NTNU.

Grenseoverskridende samarbeid om attraktive bosteder

Grensekomiteen Innlandet – Dalarna satte i konferansen “Fler bostäder i gränsregionen” søkelys på boligbehovet i regionen og spesielt i fjellkommunene.

Europeisk samarbeid om integrering av sårbare grupper i samfunnet

Innlandet fylkeskommune, sammen med 14 europeiske partnere, fikk i 2023 innvilget finansiering av et prosjekt om integrering av sårbare grupper i spredtbygde strøk gjennom sosial innovasjon (ESIRA). Finansieringen kommer fra EUs forskningsprogram Horisont Europa. Tiltakene i prosjektet vil understøtte den regionale planen for Det inkluderende Innlandet.

Innlandet fylkeskommune i den internasjonale forskningsfronten innen planfag

Innlandet fylkeskommune har sammen med europeiske partnere og Høgskolen Innlandet igangsatt prosjektet RURALPLAN som fokuserer på planlegging i landlige områder som opplever befolkningsnedgang.

Euromontana

På bakgrunn av vår rolle i Euromontana har fylkeskommunen vært partner i to søknader om forskningsmidler fra Horisont Europa-programmet. Ett av disse har fått innvilget finansiering.

Europanettverk Innlandet EUINN

Europanettverk Innlandet gjennomførte Europadagen 2023 med om lag 70 deltagere. Europadagen bringer sammen aktører fra ulike sektorer, Innlandets egne kunnskapsmiljøer og internasjonale samarbeidspartnere.

Stimuleringsmidler

Ordningens 800.000 kroner ble fordelt på totalt ni prosjekter i 2023. Tre av disse ble fullført i 2023 og to av disse har ledet til søknader mot Interreg og Erasmus+ programmene.

Signert Call for Expression of Interest to develop Regional Innovation Valleys

Innlandet fylkeskommune har deltatt i en prosess for å bli anerkjent som en Regional Innovation Valley. Regional Innovation Valleys initiativet er et av EUs fem flaggskipsinitiativer under The New European Innovation Agenda, hvor målet er å styrke koblinger mellom sterke og moderate innoverende regioner. Arbeidet har tatt utgangspunkt i innovasjonsprosjektene som er med i Innlandsporteføljen og søker å etablere Europeisk samarbeid om sirkulære løsninger.

Slutførte Europeiske prosjekter

CORA – Connecting Remote Areas with digital infrastructure and services: Levert og godkjent sluttrapport.

PHUSICOS: Det fem-årige Horisont-prosjektet ble avsluttet i 2023. Gjennom prosjektet har Innlandet knyttet kontakt med sterke forskning- og kompetansemiljøer innenfor naturfare, klimatilpasning og naturbaserte løsninger i Norge og Europa. Prosjektets mål var å vise at naturbaserte løsninger er robuste, bærekraftige og kostnadseffektive tiltak som reduserer naturfare i rurale fjellområder. I Gudbrandsdalen har to naturbaserte løsninger blitt implementert i Sør-Fron og Øyer. Spesielt Svintjønna og Skurdalsåa i Sør-Fron ble satt på prøve under stormen “Hans”, og bestod med god margin. Ingen naturskader ble meldt etter stormen. Sammenlignet med naturskader etter 2013-flommen viser dette at naturbaserte tiltak er effektive. Prosjektet har ført til kunnskapsheving, gjennomføring av tiltak og har utløst flere invitasjoner til nye EU-prosjekter. Det førte også til deltagelse i nasjonale prosjekter med

samme tema (SABICAS). Siden prosjektets start er verdien og behovet for naturbaserte løsninger aktualisert mer enn noen gang gjennom nedbygging av natur og tap av biologisk mangfold.

Kunsten å Lære

Prosjektet bygget videre på en pilot fra 2019 og hadde en ramme på 5,7 mill. kroner fra Erasmus+ og Sparebankstiftelsen DNB. Prosjektet tar i bruk kunstnerisk utfoldelse for å styrke barns læreevne.

5.3 Fremme bærekraftig økonomisk vekst og økt sysselsetting

Landbruk

Fylkeskommunen leder det regionale partnerskapet som består av fylkeskommunen, Statsforvalteren, Innovasjon Norge, næringsorganisasjonene i skogbruket og faglagene i jordbruket. Forumet er viktig for prioritering av midlene i landbruket og utvikling og igangsetting av større satsinger. Tiltaksplanene for jord- og skogbruk bidrar til å bygge opp under målene i Innlandets bioøkonomistrategi.

Fylkeskommunen gir regionale føringer for bruken av Innovasjon Norges bedriftsrettede midler i landbruket. I tråd med Regionalt næringsprogram er grovførbaserte produksjoner og økologisk produksjon prioritert. Investeringsbehovet er stort i melkeproduksjonen for at flest mulig skal møte kravet om løsdrift. Kostnadsvekst har ført til at det er krevende for mange med bås fjøs å foreta ombyggingen som kreves. Fylkeskommunen har finansiert flere prosjekter som har bidratt til løsninger som senker kostnadene ved ombygging, blant annet «Innlandsfjøset».

«PS! Naturbruk» er et rekrutteringsprosjekt for naturbruksskolene som ble avsluttet i 2022. Arbeidet ble fulgt opp i 2023. Metoden med elevdrevet markedsføring har gitt skolene nye verktøy for hvordan de skal nå målgruppene. Fylkeskommunen har også gitt støtte til flere rekrutteringsprosjekter innen restaurant og matfag, i tillegg til Prosjekt «JOB:U», som er et 3-årig rekrutteringstiltak for å få ungdom til å velge utdanning og yrkeskarriere innen skog.

Prosjektet «Trygg Bonde» avsluttes i mars 2024. Dette har vært en treårig satsing som bygger videre på forprosjektet «Psykisk helse i landbruket». Til sammen 34 kommuner i Innlandet har, eller er i ferd med å få etablert kommunale «Bondens Nettverk».

Fylkeskommunen jobber aktivt med en større satsning på landbruk, mat og reiseliv i Innlandet. Fokusområder i prosjektet er rekruttering, mat fra Innlandet på bordet, omdømmebygging, historiefortelling, produsentutvikling og arrangementsutvikling. I løpet av våren 2024 skal prosjektet konkludere på hvordan matsatsingen i Innlandet skal organiseres fremover.

Nasjonalt senter for fjellandbruk ble etablert i 2023 og fylkeskommunen har bidratt med økonomisk og faglig støtte.

Reiseliv

Det er fordelt 10,6 mill. kr i tilsagn av midlene avsatt til reiselivet i 2023. Av dette utgjør 4,2 mill. kr støtte til destinasjonsselskapene for å ivareta fellesgodeoppgaver. Det er også gitt støtte til prosessene rundt at Kongsvingerregionen er blitt en del av Visit Øst-Norge, og at det er tegnet intensjonsavtale for samarbeid mellom Visit Lillehammer, Visit Mjøsa og Nasjonalparkriket reiseliv. Det er videre gitt tilsagn bl.a. til mobilitetsprosjektet Entre Øyer, opplevelsesutvikling rundt Kirsten Flagstad Festivalen i Hamar, Rekreasjonsklyngen i Gudbrandsdalen, vedlikehold av Trolløypa og Forvaltning/Reiseliv i Nord-Gudbrandsdalen.

Av reiselivsmidlene har fylkeskommunen gitt tilsagn på 1,5 mill. kr til konferanser, arrangement og festivaler. Fritidsboligkonferansen og Mataukfestivalen har fått støtte, og det samme har NRKs sykkelssommer minutt for minutt i Midt-Gudbrandsdalen.

Det er satt av midler til utvikling av reiselivsstrategi for Innlandet 2024 – 2030 og til direkte bærekraftrelaterte prosjekter gjennom destinasjonsselskapene Visit Røros og Østerdalen og Visit Øst-Norge.

H7 God og kunnskapsbasert samhandling i samfunnsutviklingen

7.1 Tett samarbeid mellom FoU-miljøer, næringsliv og offentlige aktører

Regionale forskningsfond Innlandet

Regionale forskningsfond Innlandet (RFF) har hatt et svært produktivt år. Fondet mottok 76 søknader om forskningsfinansiering, hvilket er en rekord for fondet. RFF bevilget litt over 22 mill. kr fordelt på 36 ulike prosjekter. Prosjektene involverer 87 aktører i tillegg til søkerne, altså er totalt 123 aktører involvert. RFF Innlandet har i 2023 mottatt og investert i prosjekt fra alle fylkets regioner.

Innvilgede prosjekter gjennom RFF er hovedsakelig (69 %) initiert av næringslivet. Investeringene i løpet av 2023 har utløst ytterligere 25 mill. kr i investeringer fra søkerne selv, altså har RFFs aktivitet i 2023 sørget for at det blir forsket for 47 mill. kr i Innlandet. Totalt ble 76 søknader om økonomisk støtte mottatt i 2023. Antallet søknader har vært stigende de siste årene.

RFF Innlandet mottok 11,4 mill. kr fra Kunnskapsdepartementet i 2023. RFF og FORREGIONs felles styre besluttet å bruke 4 mill. kr fra FORREGIONs midler på RFFs prosjekter. Midlene er øremerket bedrifter med lite forskningserfaring. Oppsparte midler ble også brukt for å dekke resten av de totalt 22 mill. kr som fondet bevilget i 2023.

FORREGION

FORREGION vil at flere bedrifter skal bruke forskning i sitt innovasjonsarbeid. Det vil si å benytte virkemidler som for eksempel Regionale forskningsfond (RFF), Norges forskningsråds nasjonale programmer eller internasjonale ordninger.

FORREGION Innlandet brukte fire virkemidler i 2023:

- Forprosjekt: mindre FoU-prosjekter som forberedelse til større FoU-prosjekter
- Mobilitetsprosjekt: studenter tilbringer perioder i bedrifter knyttet til master/bacheloroppgaver
- Kompetansemegling: diskuterer prosjektideer og kobler bedrifter med relevante FoU-miljøer
- Nettverksmøte: samler flere aktører (gjerne i samme bransje) til felles diskusjoner om FoU-muligheter

Forprosjekt

Det var budsjettert med 4 mill. kr til forprosjekter i 2023. Til sammen ble ca. 4,1 mill. kr fordelt til 18 bedrifter. Bedrifter over hele fylket har brukt ordningen.

Mobilitetsprosjekt

Maksimalt tilskuddsbeløp er 20 000 kr per studentoppgave (30 000 kr for en gruppe med studenter). I 2023 ble det gitt støtte til totalt 8 studentoppgaver.

Kompetansemegling

I 2023 har kompetansemeglerne i Innlandet informert og veiledet 331 bedrifter om FORREGION. Av disse sendte 18 bedrifter inn søknad om støtte til forprosjekt, og samtlige ble innvilget.

Nettverksmøter

Kompetansemeglermiljøene kan søke FORREGION Innlandet om støtte til gjennomføring av nettverksmøter/FoU-verksteder. FORREGION Innlandet ga tilsagn til 3 nettverksmøter/FoU-verksteder i 2023.

Status økonomi

Beløp i 1000

Sumnivå	Regnskap 2023	Rev. bud. 2023	Forbruk i %	Avvik i kr	Avvik i %
60-Administrasjon næring	35 760	38 434	93,0 %	2 675	7,0 %
61-Næringsutvikling FK	53 516	58 000	92,3 %	4 484	7,7 %
63-Bredbånd	-147	0	0,0 %	147	0,0 %
64-Næringsutvikling statlige midler	-54	0	0,0 %	54	0,0 %
65-FoU (Forskning og utvikling)	3	1 013	0,3 %	1 010	99,7 %
Sum	89 077	97 448	91,4 %	8 370	8,6 %

Resultatet for rammeområdet viser et mindreforbruk på 8,4 mill. kroner etter avsetning av 1,4 mill. kroner til resultatfond.

Årsaken til mindreforbruket er:

- Refusjoner ifm. interreg Sverige-Norge, refusjon fra Viken fylkeskommune og refusjoner fra bredbåndsmidler vedr. en prosjektlederstilling.
- Turnover der flere stillinger har vært ubesatt i lengre perioder.
- Midler som er trukket tilbake fra tilsagn pga. lavere kostnader ved gjennomføring eller ikke gjennomførte prosjekter.
- Store deler av rammeområdets internasjonale ressurser er avsatt til større prosjekter som skal finansieres av EU-midler dersom søknadene blir innvilget.
- Refusjoner fra internasjonale prosjekter.
- Stillingen som sekretariatleder i Regionale forskningsfond blir finansiert av kunnskapsdepartementet.

Samfunn, plan og miljø

Mål for rammeområdet

Hovedmål	FN bærekraftsmål	Delmål
1. Fremme god helse og høy livskvalitet	03 - God helse og livskvalitet 04 - God utdanning 08 - Anstendig arbeid og økonomisk vekst 10 - Mindre ulikhet	Motvirke utenforskap og redusere sosiale helseforskjeller
		Bedre vannkvalitet
2. Levende, trygge og inkluderende byer og bygder	03 - God helse og livskvalitet 09 - Industri, innovasjon og infrastruktur 11 - Bærekraftige byer og lokalsamfunn	Bærekraftig utvikling og samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging
7. God og kunnskapsbasert samhandling i samfunnsutviklingen	11 - Bærekraftige byer og lokalsamfunn 17 - Samarbeid for å nå målene	Tett samarbeid mellom FoU-miljøer, næringsliv og offentlige aktører
		Digitalisert, oppdatert og relevant kunnskapsgrunnlag for utvikling av Innlandet
		Godt forankrede planprosesser og omforente regionale planer
8. Bærekraftig naturforvaltning og reduserte klimagassutslipp	13 - Stoppe klimaendringene 15 - Livet på land 17 - Samarbeid for å nå målene	Bidra til et klimatilpasset samfunn
		Lavt klimaavtrykk fra egen virksomhet
		Bevaring av habitater og biologisk mangfold
		Bevaring og bærekraftig bruk av ferskvannsbaserte økosystemer

Innledning

Fylkeskommunens ansvar innenfor samfunn, plan og miljø omfatter:

- Kommunal veiledning i arealsaker
- Områdene vann, vilt, fisk og geodata
- Regional planlegging, samfunnsplanlegging og stedsutvikling
- Energi og klima
- Folkehelse
- Statistikk og analyse
- Oppfølging av interkommunale politiske råd

H1 Fremme god helse og høy livskvalitet

1.3 Motvirke utenforskap og redusere sosiale helseforskjeller

Det ble gjennomført ny folkehelseundersøkelse i Innlandet i mai/juni 2023. Alle Innlandets 46 kommuner var med. De fleste kommunene rapporterer god helse og trivsel. Det er relativt lite variasjon mellom regionene i Innlandet, men en betydelig variasjon mellom regionene som oppgir god tilgang til tjenester og fasiliteter i nærmiljøet. Kommuneresultater er publisert på Innlandsstatistikk.no.

Program for folkehelsearbeid i kommunene i Innlandet var frem til utgangen av 2023 delt inn i to løp, Oppland og Hedmark. Tiltakene i tidligere Oppland ble avsluttet i 2023, og tiltakene i Hedmark fortsetter ut perioden.

Folkehelseperspektivet ivaretas gjennom både interne og eksterne nettverk, og gjennom ulike prosjekter og samarbeid. Fylkeskommunen jobber tverrfaglig med folkehelse og deltar i regionalt nettverk for å fremme fysisk aktivitet (SPINN), og på nasjonale og internasjonale arenaer.

En del av arbeidet knyttet til å motvirke utenforskap og redusere helseforskjeller er knyttet til ivaretagelse av urbefolkning og minoriteters rettigheter. I 2023 har fylkeskommunen gjennomført en rekke tiltak, og har vært en pådriver når det gjelder å tilrettelegge for samarbeid og utvikling på området. Det har blant annet vært samlinger om hets og rasisme, håndtering av Sannhets- og forsoningskommisjonens rapport om samer, kvener og skogfinner og Engerdal som forvaltningskommune for samisk språk.

1.6 Bedre vannkvalitet

Fylkeskommunen arbeider kontinuerlig med å ivareta de regionale vannforvaltningsplanene og vannforskriften i behandling av plansaker og gjennom fysiske tiltak i vassdrag.

Fylkeskommunen gir tilskudd til vannområdene for å sikre vannforvaltningsarbeid og finansiering av koordinatorstillinger. Fylkeskommunen er også medlem i Oslofjordrådet, og har deltatt i koordineringsgruppa for Oslofjordplanen.

H2 Levende, trygge og inkluderende byer og bygder

2.1 Bærekraftig utvikling og samordnet bolig-, areal – og transportplanlegging

I 2023 har det vært pågående arbeid i alle de 7 ATP-samarbeidene i Innlandet.

Regional plan for klima, energi og miljø og regional plan for samfunnsstryggleik er vedtatt og det er satt av midler på fond til oppfølgingen av handlingsprogrammet. Det etableres nå samarbeid mellom prosjektledere og planrådgivere for å se på hva som skal vektlegges i samfunns- og arealplanleggingen. Dette gjøres for å sikre bærekraftig utvikling og samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging.

Det har blitt opprettet tverrfaglige regionale team som skal sørge for en mer helhetlig samhandling i utviklingsarbeid i kommunene. Kommunene mottar fortsatt veiledning av fylkeskommunen. Arbeidet med forankring av nye nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging vil ha stor betydning for arbeidet fremover.

H7 God og kunnskapsbasert samhandling i samfunnsutviklingen

7.1 Tett samarbeid mellom FoU-miljøer, næringsliv og offentlige aktører

Innlandsstatistikk, arealregnskap, levekårsundersøkelse og oversikt over klimautslipp brukes i veiledning av kommunene. Dette skal også brukes i oppfølgingen av kommunenes planarbeid. Fylkeskommunen samarbeider med FoU-miljøene i Innlandet om utvikling av program for folkehelsearbeid og understøttelse av kommunenes folkehelsearbeid.

Korus-Øst og statsforvalteren samarbeider om å lage en rapport om barn og unge i Innlandet. Denne skal være ferdig i 2024.

De unges perspektivmelding er ferdigstilt i samarbeid med Agenda Innlandet, HINN og NTNU. Denne skal bidra til å involvere unge voksne i samfunnsutviklingsdebatten.

Klimapartnere Innlandet jobber med klimaregnskap for virksomheter i offentlig og privat sektor. Klimapartnere Innlandet har vært en aktiv samarbeidspartner for Innlandet fylkeskommune i 2023 og bidratt til økt fylkeskommunens kompetanse om energistasjoner og kraft, offentlige anskaffelser og klimaregnskap.

Innlandet fylkeskommune har planlagt og gjennomført natur- og klimakonferansen i Innlandet i 2023, der målgruppen var kommuner i Innlandet.

Innlandet fylkeskommune og Østlandssamarbeidet har bidratt til å realisere Innlandsporten Energihub, som er Norges første komplette energistasjon for tungtransport.

Innlandet fylkeskommune har deltatt i trepartssamarbeidets utvikling av rapporten Kraftløftet. Fylkeskommunen har også bidratt i arbeidet med en tilleggsrapport om kraftsituasjonen i Innlandet i forbindelse med Innlandsporteføljen.

7.2 Digitalisert, oppdatert og relevant kunnskapsgrunnlag for utvikling av Innlandet

Kunnskapsgrunnlaget til Innlandsstrategien er digitalisert, og det er lagt opp til at man kan lese en kortversjon, eller fordype seg innenfor de ulike kapitlene. Folkehelseoversikten er innarbeidet i kunnskapsgrunnlaget. Statistikk og oversikt er tilgjengelig i Innlandsstatistikk.

Fylkeskommunen har satt sammen et bærekraftsnettverk som jobber aktivt med FN17 gjennom hele organisasjonen. Gjennom dette nettverket har det blant annet blitt utarbeidet en bærekraftsjekk som blir lansert i 2024. Fylkeskommunen har holdt presentasjoner om FN17 for kommuner, og internt i fylkeskommunen. Det har blitt gjennomført kampanjer i forbindelse med FN-dagen som har handlet om å rydde Innlandet for søppel.

Innlandsstatistikk.no har vært en bra satsning med over 140 000 sidevisninger siden det ble lansert for to år siden. I 2023 har hovedfokus vært på at Innlandsstatistikk.no skal være stabilt, og at alle feilmeldinger har blitt raskt håndtert. Power BI-rapportene og innleggstekst har blitt oppdatert med de nyeste datakildene og flere Power BI-rapporter og rapportsider ble opprettet. Tilbakemeldinger viser at særlig kommunene har god nytte av nettstedet. Det arbeides fortløpende med kompetanseheving for medarbeidere som er interessert i Power BI.

Innlandet fylkeskommune har påbegynt et nasjonalt arbeid for å utvikle ny boligbehovsmodul som kan kobles til Panda-modellen (regionalt analyseverktøy). Fylkeskommunen har bistått flere kommuner med å analysere kommunenes boligbehov og boligforhold.

Medarbeidere fra analyseteamet har i løpet av 2023 bidratt til utvikling av en nasjonal portal for regionale kompetanseindikatorer. Portalen skal lanseres våren 2024. Indikatorsettet utgjør en del av Regionalt kompetanseforums kunnskapsgrunnlag, og består av til sammen 30 indikatorer. Fylkeskommunen har også utviklet et indikatorsett for inkludering.

InnlandsGIS er en svært viktig del av kartsamarbeidet i Innlandet fylke. Arbeidet har bestått i å tilrettelegge en løsning for innsyn i relevante kartdatasett, og i å drifte og videreutvikle verktøy som er en del av InnlandsGIS. For å tilfredsstille kravene til funksjonalitet, drift og sikkerhet, skal sentrale komponenter oppgraderes i 2024.

Innlandet fylkeskommune har gjennomført klima og naturkonferansen i Innlandet. Dette har vært en god arena for å formidle kunnskap og bringe ressurser inn i arbeidet med areal og naturregnskap. Dette har vært et prioritert område i 2023 som oppfølging av politisk bestilling og regional plan for klima, energi og miljø.

7.3 Godt forankrede planprosesser og omforente regionale planer

Som en del av handlingsprogrammet til regional plan for det inkluderende Innlandet, ble konferansen «Økt innsats mot rasisme - bedre inkludering» gjennomført i samarbeid med kommunene og frivillige. I det samme prosjektet arbeidet det med å lage en kunnskapsmodul om våre nasjonale minoriteter og urbefolkning. Prosjektet har samme forankring i regional plan og er et samarbeidsprosjekt mellom fylkeskommunen, Glomdalsmuseet, Likestillingssenteret, NAV og fylkeskommunens flerkulturelle råd.

Arbeidet med ny planstrategi, Innlandsstrategien, ble påbegynt i 2023.

H8 Bærekraftig naturforvaltning og reduserte klimagassutslipp

8.1 Bidra til et klimatilpasset samfunn

En prosjektgruppe har jobbet gjennom året for å utvikle arealregnskapet for Innlandet fylke og for fylkets kommuner. Arealregnskapet skal bidra til en bærekraftig arealforvaltning. Det lanseres 2. februar

2024. Naturregnskapet for Innlandet vil løpende bli utviklet gjennom 2024. Flere medarbeidere fra fylkeskommunen har deltatt i KS sin seminarrekke for regional arealpolitikk.

Nettverk for klimatilpasning i Innlandet ble startet opp i 2022. Nettverket drives av en prosjektgruppe som består av representanter fra Statsforvalteren i Innlandet, Hamar kommune, Rendalen kommune, KS, NVE, Kartverket Innlandet og fylkeskommunen. Målet er læring, kunnskapsutveksling og nettverksbygging, og å gjøre kommunene i Innlandet bedre rustet til å håndtere klimaendringer gjennom digitale og fysiske samlinger. I 2023 ble det gjennomført seminarer med tema "Juridiske rammer og klimasårbarhetsanalyse", "Vann i plan" og "Klimaendringer i Innlandet - hva kan vi forvente oss?".

8.5 Lavt klimaavtrykk fra egen virksomhet

Innlandet fylkeskommune arbeider kontinuerlig gjennom hele året med å redusere klimaavtrykket fra egen virksomhet. Arbeidet består av aktivitet- og tiltaksutvikling i klimaressursgruppa, søknader om delfinansiering av tiltak sendt til Klimasats (Miljødirektoratet), og klimabudsjettprosessen.

Klimafotavtrykksanalyse for 2022 var ferdig utarbeidet i mai, og status ble rapportert til fylkestinget i juni (FT-sak 46/2023). Det er flere prosesser som pågår gjennom året for å øke kompetansen på klimaområdet, som skal resultere i løsninger som reduserer utslipp.

8.6 Bevaring av habitater og biologisk mangfold

Innlandet fylkeskommune veileder kommunene i kommunedelplaner for biologisk mangfold. Her er det fokus på naturfaglig kompetanse og på sårbare naturverdier i areal- og naturregnskapet. Innlandet fylkeskommune har fordelt tilskudd til vilttiltak i 2023 på til sammen ca. 1,4 mill. kroner. Dette er tiltak som berører naturmangfold som f.eks. kartlegging av tiurleiker og beitetakseringer.

Det arbeides med å etablere et godt kunnskapsgrunnlag til ny Innlandsstrategi (miljømessig bærekraft). Fylkeskommunen deltar også i prosjektgrupper som skal lage tiltaksplaner for villrein.

8.7 Bevaring og bærekraftig bruk av ferskvannsbaserte økosystemer

Etter forskrift om fysiske tiltak i vassdrag, med vilkår som ivaretar og sikrer verdiene i vassdragene, arbeider fylkeskommunen med behandling av disse tiltakene. Fylkeskommunen har deltatt på samlinger og informert om Innlandets praksis rundt tiltak i vassdrag. Fylkeskommunen har et godt samarbeid med Statsforvalteren for å sikre en helhetlig og god forvaltning. I 2023 ble Vannteam Innlandet (FK, SF, vannområdekoordinatorer, vannregionmyndighet) startet opp. Vannteam Innlandet skal bidra til en bedre oppfølging og forankring av vannforvaltningen i Innlandet.

Innlandet fylkeskommune veileder kommuner og privatpersoner i hvordan å best ivareta vannmiljøet underveis og i etterkant av ekstremværet "Hans". Det har vært en stor økning i søknader og omprioritering av saker for å sørge for effektiv saksbehandling for å unngå forsinkelser i oppryddingsarbeidet i etterkant av Hans.

Status økonomi

Beløp i 1000

Årsberetning2023

Sumnivå	Regnskap 2023	Rev. bud. 2023	Forbruk i %	Avvik i kr	Avvik i %
70-Administrasjon - samf, plan, miljø	2 236	3 508	63,8 %	1 271	36,2 %
71-Lokal og regional utvikling	58 881	56 005	105,1 %	-2 876	-5,1 %
72-Folkehelse	5 611	6 215	90,3 %	604	9,7 %
73-Integrering	200	941	21,2 %	741	78,8 %
74-Friluftsliv, vann, vilt, innlandsfisk	3 366	3 626	92,8 %	260	7,2 %
Sum	70 295	70 295	100,0 %	0	0,0 %

Rammeområdets resultat viser balanse etter at merforbruket på 1,6 mill. kroner er dekket av resultatfond.

Årsaken til merforbruket er bla. forsinket utbetaling av midler til Klimasats på 1,3 mill. kroner som var planlagt mottatt i 2023.

Adm og fellestjenester

Mål for rammeområdet

Hovedmål	FN bærekraftsmål	Delmål
7. God og kunnskapsbasert samhandling i samfunnsutviklingen	11 - Bærekraftige byer og lokalsamfunn 17 - Samarbeid for å nå målene	Styrke demokratiet gjennom å synliggjøre politikken og de politiske prosessene
		Bidra til god ivaretagelse av samfunnssikkerheten
8. Bærekraftig naturforvaltning og reduserte klimagassutslipp	13 - Stoppe klimaendringene 15 - Livet på land 17 - Samarbeid for å nå målene	Lavt klimaavtrykk fra egen virksomhet
9. En effektiv, tillitsskapende og utviklingsorientert organisasjon	12 - Ansvarlig forbruk og produksjon 17 - Samarbeid for å nå målene	En attraktiv arbeidsplass med god ledelse og aktivt medarbeiderskap
		God økonomistyring og effektiv ressursbruk
		God ivaretagelse av sikkerhet og virksomhetens funksjonsevne
		Helhetlig og sammenhengende digitalisering
		Sikker, robust og moderne IKT-drift og forvaltning
		Effektiv
		Informasjonsforvaltning og korrekt arkivdata
		God og effektiv eiendomsforvaltning

Innledning

Fylkeskommunens ansvar innenfor administrasjon og fellestjenester omfatter:

- Sikre effektiv tjenesteproduksjon og bidra til å styrke Innlandet fylkeskommune som regional utviklingsaktør
- Sikre et godt grunnlag for politiske beslutninger og effektiv gjennomføring av disse
- Yte best mulig service til alle fylkeskommunale virksomheter slik at tjenestetilbudet blir best mulig for innbyggerne

H7 God og kunnskapsbasert samhandling i samfunnsutviklingen

7.4 Styrke demokratiet gjennom å synliggjøre politikken og de politiske prosessene

Kommunestyre- og fylkestingsvalg

Kommunestyre- og fylkestingsvalg ble gjennomført i september 2023. Valgdeltagelsen i fylkestingsvalget var på 53,5 %. Fylkestinget for valgperioden 2023 - 2027 består av 11 partier, med Industri- og næringspartiet som nytt parti. 32 av fylkestingets 57 representanter er nyvalgte.

Fylkeskommunen gjennomførte sitt oppdrag knyttet til en trygg og sikker gjennomføring av kommune- og fylkestingsvalget i innlandet. Det ble brukt betydelige ressurser i forkant og underveis for å sikre dette. Erfaringene og dokumentert prosess vil lette gjennomføringen av stortingsvalget i 2025.

7.5 Bidra til god ivaretagelse av samfunnssikkerheten

Forberedte tiltak for å ivareta evne i fylkeskommunens samfunnskritiske funksjoner og infrastruktur i henhold til krav for funksjonsevne

Regional plan for samfunnssikkerhet er etter vedtak i juni 2023 iverksatt gjennom planlegging av tiltak i planens handlingsdel.

Beredskapsplan for den offentlige tannhelsetjenesten er blitt utarbeidet i 2023 inkludert kontinuitetsplan. Planen er satt delvis i funksjon i påvente av politisk behandling i forhold til krav i helseberedskapsloven.

Fylkeskommunens overordnede krisehåndteringsplan er revidert i 2023. Det samme er planverket for samferdelsområdet for å sikre god hendelseshåndtering og funksjonsevne for fremkommelighet på fylkesvegnettet.

Fylkeskommunen har betydelige restanser knyttet til ansvaret for sivil transportberedskap, men det vil aktiveres ressurser til arbeidet i 2024.

Samhandling med andre aktuelle beredskapsaktører

Fylkeskommunen har fortsatt sin aktive rolle i fylkesberedskapsrådet. Samhandling og samvirke med beredskapsaktører på nasjonalt, regional og lokalt nivå ble aktualisert i håndteringen av uværet "Hans". I

etterkant har fylkeskommunen bidratt i evalueringsarbeidet hos Innlandet politidistrikt, Fylkesberedskapsrådet/Statforvalteren og Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap. Dette arbeidet fortsetter inn i 2024.

Fylkeskommunen har deltatt i utarbeidelsen av gradert FylkesROS for Innlandet.

H8 Bærekraftig naturforvaltning og reduserte klimagassutslipp

8.5 Lavt klimaavtrykk fra egen virksomhet

Fylkeskommunen ønsker å ha lavest mulig utslipp av klimagasser. Det gjennomføres klimagassberegninger for større investeringsprosjekter der dette er relevant og i byggeprosjektene er det stort fokus på material- og arealbruk. Det velges løsninger av god kvalitet som fremmer arealeffektivitet – det er fokus på å bygge arealeffektivt og funksjonelt.

Nybygg, tilbygg og påbygg skal i hovedsak prosjekteres og utføres med energieffektivitet som i hovedsak minimum tilsvarer passivhus. For nybygg og renoveringsprosjekter stilles det krav til fossilfri byggeplass innenfor byggegjerdet.

I 2023 ble arbeidet ny eiendomsstrategi fullført. Eiendomsstrategien gir bl.a. premisser for utforming av fylkeskommunens bygg skal inngå. Dette vil også inkludere krav knyttet til miljø, energiforbruk, klimautslipp mv.

Innen drift og vedlikehold har fylkeskommunen søkelys på energiforbruk i bygningsmassen, reduksjon av driftstider og innetemperatur.

Fylkeskommunen gjennomfører flere energi- og sparetiltak:

- Utskifting av lyskilder til LED
- Optimalisering av tekniske anlegg og styringssystemer
- Bruk av solceller og batteripakker for lagring
- Benytter varmepumpe og biogass anlegg
- Aktiv bruk av EOS (energioppfølgingssystem)
- Aktiv energiledelse
- Fylkeskommunen har flere el-biler som tjenestebiler, men det ikke foretatt noen utskifting av bilparken i 2023.

Håndteringen av brukt IKT-utstyr gjennom GOitloop-tjenesten, i samarbeid med vår avtaleleverandør Atea, har vist betydelige miljøgevinster. For 2023 har GOitloop-tjenesten bidratt til en betydelig klimabesparelse på 54 328 kg CO₂e. Disse tallene representerer en positiv fremgang mot målet om å minimere miljøavtrykket knyttet til IKT-utstyrs livssyklus.

H9 En effektiv, tillitsskapende og utviklingsorientert organisasjon

9.1 En attraktiv arbeidsplass med god ledelse og aktivt medarbeiderskap

Aktivitetsbasert arbeidsplasskonsept

Fylkeskommunen har innført aktivitetsbasert arbeidsplasskonsept for alle ansatte. Målet med denne moderne arbeidsformen er å legge til rette for økt samhandling og kompetansedeling i organisasjonen. Konseptet innebærer blant annet at ansatte flytter seg med oppgaven de skal løse og at ansatte ikke har en fast pult. Konseptet må sees i sammenheng med praktiseringen av hybride arbeidsordninger der det for ansatte i sentraladministrasjonen er gitt mulighet for at ansatte kan jobbe hjemmefra inntil to dager per uke når oppgaveløsningen tillater det. En slik fleksibilitet understøtter etableringen av en effektiv og utviklingsorientert organisasjon.

Omstilling

I 2023 ble det gjennomført en omorganisering av renholds- og servicevaktmestertjenesten, med mål om å effektivisere oppgavene, gi økt faglig styring, øke kompetansen og videreutvikle tjenesten. Omstillingen innebar at ca. 250 renholds- og servicevaktmestere, som tidligere var organisert inn under de enkelte skolestedene og tannklinikken, pr. 1.1.2014 blir ansatt i eiendomsavdelingen. Omorganiseringen av tjenesten gir et bedre grunnlag for å jobbe med kompetanseutvikling for fagene og for systematisk styring av innvendig vedlikehold.

Medbestemmelse – partssamarbeid

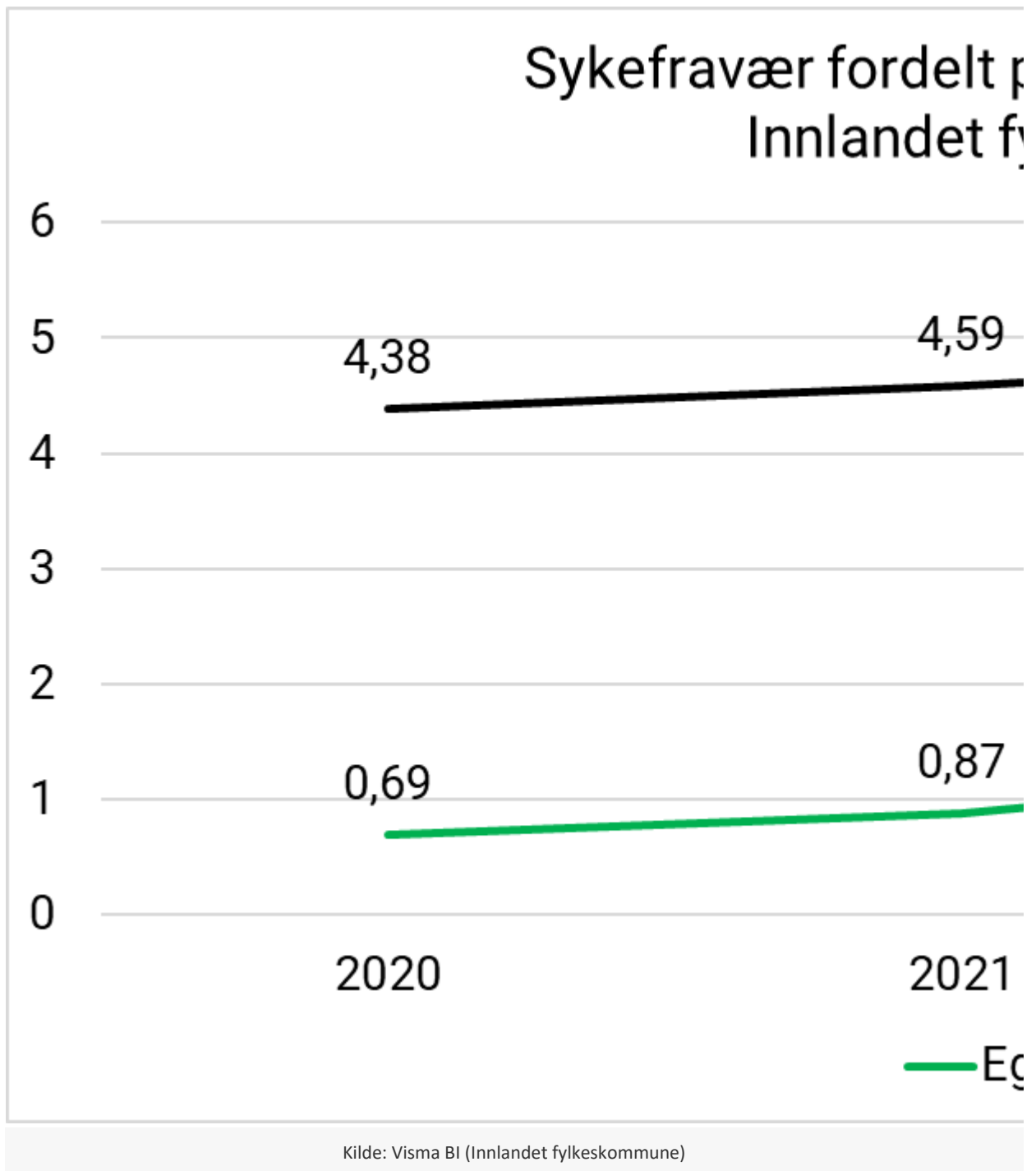
Arbeidsgiver er opptatt av et godt samarbeid med ansatte og deres organisasjoner, og legger til rette for medbestemmelse for å skape en trygg arbeidsplass med meningsfylt arbeid og et godt arbeidsmiljø.

Rekruttering og bemanning

I 2023 lyste Innlandet fylkeskommune ut 646 stillinger. Til disse kom det inn totalt 3 654 søknader, hvorav 1 306 menn og 2 339 kvinner. Gjennomsnittsalder på søkerne var 41,3 år. Hovedregel er at arbeidstakere i fylkeskommunen ansettes fast i 100 % stilling. Dersom dette ikke er mulig, tilstreber arbeidsgiver alltid å tilsette i så stor stillingsstørrelse som mulig, og unntak drøftes med de tillitsvalgte. Ved utgangen av 2023 var gjennomsnittlig stillingsstørrelse for kvinner 89,2 % og for menn 90,3 %. Avtale om midlertidig ansettelse kan inngås når arbeidet er av midlertidig karakter og ved vikariat. Per november 2023 var det 547 midlertidig ansatte i Innlandet fylkeskommune.

Sykefravær

Innlandet fylkeskommune hadde i 2023 en ambisjon om å redusere det samlede sykefraværet til 5,4 %. Det totale sykefraværet for 2023 ble 6,26 %. Det legemeldte fraværet utgjør 5,15 % av sykefraværet. Kvinners sykefravær var på 7,92 % og menn sitt sykefravær var på 3,97 %. Sykefraværet varierer også mye mellom avdelinger/virksomheter og stillingsgrupper.



Det jobbes med tiltak i 2024 for å redusere sykefraværet. Målet for sykefraværet i 2024 er satt til 4,9 %.

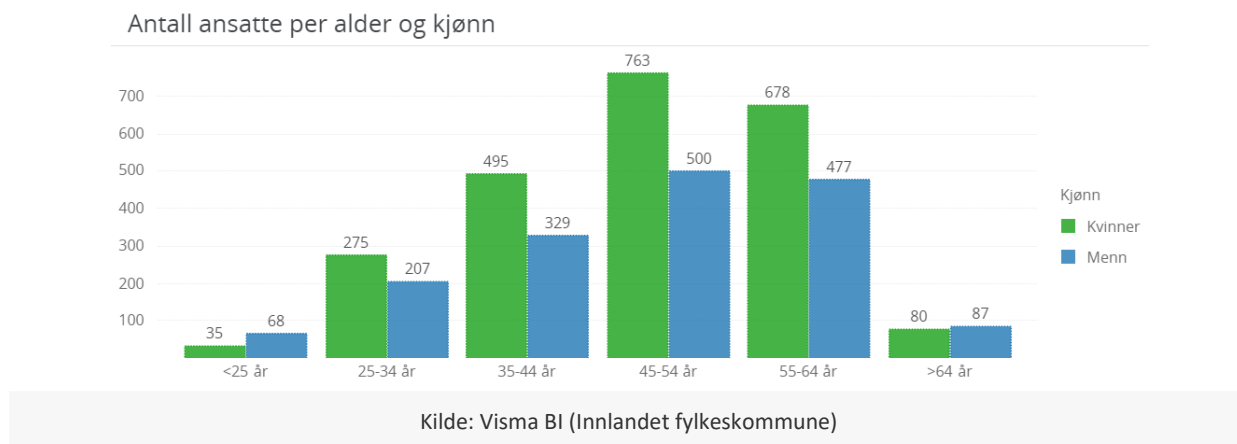
Likestilling og diskriminering

Ved utgangen av 2023 var det totalt 3 991 ansatte i Innlandet fylkeskommune, hvor 2 326 var kvinner og 1 668 var menn.

De ansatte innehar totalt 3 583 årsverk hvor kvinner utgjør 2073,3 årsverk og menn 1509,7 årsverk.

Andelen ansatte med 100 % stilling har økt med 7 % siste år. 68,1 % av kvinnene har 100 % stilling, mens for menn er andelen noe høyere med 76,5 %.

Fordelt på alder ser vi den største andelen ansatte i fylkeskommunen er mellom 45-54 år:



Det er omtrentlig like mange kvinnelige (161) og mannlige (156) ledere i Innlandet fylkeskommune.

Ambisjoner for arbeid med likestilling og mangfold

I 2024 har fylkeskommunen ambisjoner for arbeidet med likestilling og mangfold, noe som også er presisert i et vedtak fra fylkesutvalget: «Fylkeskommunedirektøren skal komme tilbake til fylkestinget i løpet av 2025 med en rapport som beskriver hvordan arbeidet med et likestilt arbeidsliv er blitt intensivert og systematisert.» Dette arbeidet vil foregå i rammen av ARP.

9.2 God økonomistyring og effektiv ressursbruk

Prosjekt virksomhetsstyringsverktøy

I november 2022 ble det inngått kontrakter med Framsikt (styring og rapportering) og Sikri (risikostyring og dokument-/avvikshåndtering) for verktøystøtte knyttet til fylkeskommunens virksomhetsstyring.

Ny rapporteringsløsning for hele organisasjonen ble innført ifm. utarbeidelse av årsberetningen for 2022. I 2023 er det innført ny verktøystøtte for dokument- og avvikshåndtering.

Det er gjennomført pilotering av verktøystøtte for administrasjonens virksomhetsplaner og verktøystøtte for risikostyring.

Fra 2024 skal alle avdelingene i sentraladministrasjonen utarbeide digitale virksomhetsplaner for oppfølging av både politiske vedtak og administrative beslutninger.

Rettidig betaling

86,3 % fakturaer ble behandlet til rett tid i 2023. Utviklingen er positiv, men det er fortsatt en vei og gå til målet på 98 %. Antallet fakturaer har økt de siste årene og fylkeskommunen behandler nå ca. 96.000 fakturaer årlig. Problemstillingen rundt håndtering av fakturaer jobbes det videre med i 2024.

Anskaffelser

Regnskapet viser at fylkeskommunen kjøpte av varer og tjenester for 3.662 mill. kroner i 2023, hvorav 3.406 mill. kroner var kjøp fra avtaleleverandører. Det er 422 pågående avtaler. Andelen kjøp som er konkurranseutsatt er 93 % og 155 avtaler ble startet opp i 2023.

Fylkeskommunen har ingen saker i Klageorganet for offentlige anskaffelser (KOFA) med negativt utfall for fylkeskommunen.

Utredningen *Gevinstrealisering gjennom anskaffelser* ble behandlet av fylkestinget i desember. Den anbefaler bl.a.:

- Innføring av kategoristyring (samordning av anskaffelser innenfor kategorier (f.eks. IKT), bedre utnyttelse av markedet, forbedrede tjenester)
- Bedre anskaffelsesprosesser (mer markedsdialog, mer bruk av forhandlede prosedyrer)
- Mer systematisk avtaleoppfølging, herunder bedre fakturakontroll
- Bedre kontroll og rapportering (styring)

9.3 God ivaretagelse av sikkerhet og virksomhetens funksjonsevne

Det jobbes kontinuerlig med sikkerhetskultur, sikkerhetsstyring, forebyggende sikkerhetstiltak og beredskap i fylkeskommunen, herunder vedlikehold og implementering av IT-sikkerhetstiltak for å beskytte sensitiv data og informasjon mot uautorisert tilgang. I 2023 ble fylkeskommunen medlem i nasjonalt beskyttelsesprogram hos HelseCERT. Bevisstheten og tilstrekkelig situasjonsforståelse vurderes å ikke være tilstrekkelig på plass i forhold til den situasjonen vi står i.

På grunn av ressurssituasjon måtte jobben med verdivurderinger og en overordnet risikovurdering (virksomhets-ROS) for fylkeskommunen utsettes til 2024. Manglende kunnskapsgrunnlag påvirker hvordan sikkerhets- og beredskapsarbeidet i fylkeskommunen prioriteres og innrettes.

Sikkerhetsinstruks for alle ansatte i fylkeskommunen ble implementert i 2023 med tilhørende kompetansetiltak. Arbeidet med å tilføre kompetanse til de ansatte må fortsette og dreier seg om risikostyring inkl. risikovurderinger, informasjonssikkerhet og personvern.

Det er behov for å videreutvikle og øve planverket i virksomheten. Øvelsesmetodikk for virksomheten er påbegynt, men ikke avsluttet. Oppstart med årshjul for øvelser overføres til 2024.

Virksomheten har ikke på plass et komplett styringssystem for sikkerhet, noe fylkeskommunen er pålagt gjennom sikkerhetsloven. Det forebyggende sikkerhetsarbeidet, slik loven krever, blir utført.

Etterlevelse av styringssystem for informasjonssikkerhet og personvern

Det er fortsatt manglende etterlevelse av styringssystemet i virksomheten, noe som gir en forhøyet risiko for dataangrep mot virksomheten. Det er behov for å revidere styringssystemet og gjøre dette mer tilgjengelig for virksomheten og øke kompetanse og bevissthet for å sikre etterlevelse.

Målsetningen er ikke nådd i 2023.

Gjennomførte øvelser

Det ble gjennomførte øvelser i mars og mai 2023 innen samferdselsområdet. Fylkeskommunens overordnede kriseledelse gjennomførte en fagdag i 2023 med gjennomgang av beredskapsplanverk og krisehåndteringsverktøy.

9.4 Helhetlig og sammenhengende digitalisering

Strategi for digital transformasjon

Våren 2022 vedtok organisasjonen egen strategi for digital transformasjon. Hensikten med strategien er å samles om en felles retning for å løse dagens og fremtidens behov og utfordringer. Strategien definerer organisasjonens samlede ambisjonsnivå innenfor digitalisering og teknologiutvikling. Den inneholder også ett felles mål bilde, fire felles innsatsområder og en handlingsplan med fem felles tiltak. Det er porteføljerådet som på vegne av ledergruppen følger opp tiltakene i strategien.

Det har vært arbeidet målrettet med tiltakene i strategi for digital transformasjon med vekt på kompetanseheving hos ledere og dedikerte medarbeidere og dreining av kompetanse mot mer smidige metoder og tjenesteorientering. Samtlige IKT-tekniske løsninger er sentrale brikker for å muliggjøre digitalisering i fylkeskommunen og må utvikles i en helhetlig og sikker sammenheng.

Innovasjonsløypa

Innovasjonsløypa som ble etablert i 2022, hvor samtlige ansatte kan spille inn ideer og behov i den hensikt å forbedre, forenkle og ny-utvikle våre tjenester, viser at organisasjonen har digitaliserings- og teknologibehov som må løses innenfor et bredt spekter av mulige tiltak og løsninger. Innspillene gjennom innovasjonsløypa viser også at det fortsatt er et stort strekk i den digitale modenheten i organisasjonen. Dette underbygger viktigheten av å ha en felles strategi med et samlet ambisjonsnivå.

Siden lanseringen av Innovasjonsløypa er det kommet inn ca 70 ideer. Av disse er 12 levert som nye eller oppdaterte tjenester eller prosesser.

Virksomhetsstyring

Implementeringen av Framsikt bidrar til digitalisering og effektivisering av styringsprosesser på alle nivåer i organisasjonen.

Digital kasseløsning

Det er etablert en standardisert digital kasseløsning integrert med regnskap for bruk i hele organisasjonen. Videre arbeides det med å robotisere/automatisere fakturaprosessen.

E-faktura og e-handel

Andel e-faktura pr. 31.12. er 96 %. Antallet fakturaer er på 96 000 og dette er en økning på 14 000 fakturaer siden Innlandet fylkeskommune ble etablert.

Andelen innkjøp via e-handel er på ca 9 % og var relativt stabilt gjennom året.

9.5 Sikker, robust og moderne IKT-drift og -forvaltning

Forvaltning av IKT utstyr (mobiltelefon, PC, skjerm, tilbehør) er utført på en forsvarlig måte for å sikre optimal ytelse, pålitelighet og ivareta sikkerhet. Dette involverer planlegging, implementering, vedlikehold og oppgradering av hardware og software i samsvar med beste praksis og våre retningslinjer.

Det er foretatt utskifting av eldre nettverkskomponenter med formål om å øke sikkerheten og opprettholde et høyt nivå på leveransene. Det ble byttet lagringsenheter (SAN) i datasenteret i løpet av første halvår.

Flere tannklinikker har hatt dårlig kvalitet på IKT infrastrukturen over flere år. Infrastrukturen er nå oppgradert med bytte av nettverkskabler og utskifting av strømkabler for å øke sikkerheten for de ansatte, samt forbedre tilgangen til infrastrukturen for nødvendig tannhelseutstyr.

Arbeidet med gap-analyse for etterlevelse av NSMs grunnprinsipper for IKT-sikkerhet er forsinket bl.a. ubesatt sikkerhetsrådgiverstilling.

9.6 Effektiv informasjonsforvaltning og korrekte arkivdata

Dokumentasjonsforvaltning har som et mål å registrere og fordele innkommende henvendelser til fylkeskommunen uten ugrunnet opphold, og senest innen tre arbeidsdager. Resultatet viser at 93 % av de 112 344 innkomne dokumentene er registrert og fordelt innen tre dager. Målsettingen var 97 % i 2023.

I 2023 mottok fylkeskommunen ca. 72 % av innkommende henvendelser digitalt. Målingen omfatter kun dokumenter registrert i fylkeskommunens arkiv Elements.

Det er totalt registrert 210 992 dokumenter i Elements i 2023 (112.344 inngående, 75.644 utgående, 2.733 interne dokumenter). Dette er en nedgang på ca. 8 % sammenlignet med i fjor. Grunnen til dette er bruken av skoleadministrativt system Visma InSchool og Visma Flyt PPT for registrering og arkivering av dokumenter.

Innlandet fylkeskommune mottok 689 innsynskrav i 2023, hvorav 372 krav ble behandlet av Dokumentasjonsforvaltning. Tilnærmet 100 % av alle innsynskrav ble behandlet innen fristen.

9.7 God og effektiv eiendomsforvaltning

Investeringer 2023

Investeringene har i hovedsak gått som planlagt, men det er fortsatt noe utfordringer knyttet til levering av deler og materiell som relateres til usikkerhet i markedet. Det har vært arbeidet med om lag 60 ulike investeringsprosjekter i 2023.

Høy prisstigning de siste årene har medført at en får utført mindre bygging og får utført mindre vedlikehold enn tidligere da de økonomiske rammene ikke har blitt prisjustert tilsvarende. Dette sammen med øvrige rammevilkår medfører et eskalerende vedlikeholdsetterslep og et etterslep hva gjelder utvikling av bygg- og eiendomsmassen i forhold til å ivareta brukernes behov.

Det er et mindreforbruk ift. årsbudsjettet for 2023. Dette skyldes i hovedsak et mindreforbruk for de to største byggeprosjektene som pågår nå; kontorprosjektet og utbyggingen ved Raufoss videregående skole. Mindreforbruket relateres i hovedsak til en endret framdrift i prosjektgjennomføringen og noe endrete løsninger.

Planlagt vedlikehold 2023

I 2023 er det gjennomført omlag 60 planlagte vedlikeholdstiltak til en kostnad på ca 23,6 mill. kroner. Tiltakene er av ulik kompleksitet og størrelse. Gjennom året er påseplikt gjennomført med kontroller av lønns og avtalevilkår ved flere anledninger og mot både hovedentreprenør og underentreprenører. I 2023 har det vært en tendens til økte priser som påvirker kostnadene og budsjettet som medfører

redusert vedlikehold av bygningsmassen og på sikt økte kostnader til vedlikehold (etterslep).

Forvaltning

Reforhandlingene med Gran kommune er i siste fase, og det er landet en avtale for idrettshall, og det er kun kultursalen som er under reforhandling. Det er nå også avsluttet forhandlinger med Gran idrettslag om leie av utendørs idrettsanlegg og med Østre Toten kommune om idrettsanlegg ute og inne.

Det nye eiendomsforvaltningssystemet er fortsatt under utvikling, og fylkeskommunen arbeider med leverandør for å sikre riktige grunnlagsdata i systemet. Foreløpig er det ikke mulig å hente ut god nok rapporter og riktige data.

Fylkeskommunen bidrar i planarbeidet på Hovemoen på Lillehammer, og er med som medforslagsstiller i samarbeid med øvrige grunneiere. Arbeidet knytter seg til E6 utbygging og ivaretagelse av fylkeskommunens eierinteresser i arealene ved og rundt nye E6. Det er nå inngått tiltredelsesavtaler for arealene tilknyttet utbyggingen.

Energi

Har i 2023 videreført ekstraordinære sparetiltak fra 2022 og foretatt tekniske enøktiltak i bygningsmassen som har medført redusert driftstid på aggregater og det er satt maks temperaturer i bygningsmassen iht anbefalinger fra Arbeidstilsynet. Det er også i 2023 gjennomført reforhandlinger av flere fjernvarmeavtaler, og det er inngått fastprisavtale på strøm for deler av porteføljen.

Status økonomi

Beløp i 1000

Sumnivå	Regnskap 2023	Rev. bud. 2023	Forbruk i %	Avvik i kr	Avvik i %
80-Administrasjon og fellesutgifter	245 534	249 760	98,3 %	4 225	1,7 %
81-Politisk styring	56 275	60 678	92,7 %	4 403	7,3 %
82-Kontroll og revisjon	6 709	8 505	78,9 %	1 797	21,1 %
83-Eiendom	14 194	14 931	95,1 %	737	4,9 %
84-Administrasjonslokaler	35 694	35 292	101,1 %	-402	-1,1 %
85-Omstilling, opplæring, org.utvikling	0	0	0,0 %	0	0,0 %
Sum	358 406	369 166	97,1 %	10 760	2,9 %

Rammeområdet viser et samlet mindreforbruk på 10,8 mill. kroner etter avsetning av 3,0 mill. kroner til resultatfond.

Mindreforbruket skyldes i hovedsak lavere utgifter til fylkeskommunale lærlinger, politisk virksomhet (4,5 mill. kroner) og kontroll/revisjon enn forutsatt.

Økte kostnader knyttet til sentralt IKT-utstyr/infrastruktur og lisenser ble i hovedsak kompensert gjennom en varig budsjettjustering høsten 2023. Det forventes fortsatt kostnadsvekst utover normal prisstigning.